

Vergaderjaar 1995–1996

24 761

Wijziging van enige belastingwetten (herziening regime ter zake van winst uit aanmerkelijk belang, consumptieve rente en vermogensbelasting)

Nr. 6

VERSLAG

Vastgesteld 12 september 1996

De vaste commissie voor Financiën¹, belast met het voorbereidend onderzoek inzake bovenstaand wetsvoorstel, brengt als volgt verslag uit van haar bevindingen. Met een tijdige beantwoording van de onderstaande vragen en opmerkingen acht de commissie de plenaire behandeling voldoende voorbereid.

I. Inleidende opmerkingen

De leden van de fractie van de Partij van de Arbeid hebben met waardering kennis genomen van bovengenoemd wetsvoorstel. Zij menen dat met dit wetsvoorstel een belangrijke stap wordt gezet naar een meer evenwichtige belastingheffing over de voordelen die aandelenbezit met zich brengt.

Zij zijn tevens van mening dat dit wetsvoorstel een belangrijke bijdrage biedt bij het tegengaan van gekunstelde constructies welke leiden tot een aanzienlijke uitholling van de belastinggrondslag.

In dit verband juichen zij het toe dat het wetsvoorstel tevens een belangrijke verbreding van de heffingsgrondslag inhoudt, wat vooral van groot belang is voor de premieheffing volksverzekeringen.

Zij stellen met genoegen vast dat in de vele commentaren die zij hebben ontvangen gesproken wordt van een wetsvoorstel waarmee een belangrijke stap in de goede richting wordt gezet om tal van knelpunten in het bestaande regime voor inkomsten uit aandelen en winst uit aanmerkelijk belang weg te nemen of te verzachten en dat daarvoor in de plaats een helder en consequent uitgewerkt systeem komt.

«Het voorgestelde systeem is een goed en consistent systeem, dat een evenwichtige belastingheffing tot stand brengt en vele problemen definitief oplost, die het fiscale land jarenlang hebben verziekt», zo merkt Prof. dr. J.E.A.M. van Dijk in Weekblad Fiscaal Recht van 11 juli 1996 terecht op.

Daarnaast bevatten deze commentaren ook vragen, opmerkingen en suggesties die deze leden mede betrokken hebben bij hun onderstaande opmerkingen, vragen en kanttekeningen. In dat kader merken deze leden op dat zij suggesties en voorstellen die zijn opgenomen in bovengenoemde commentaren en die een wijziging beogen van het voorliggende

¹ Samenstelling:

Leden: Schutte (GPV), Van Rey (VVD), Terpstra (CDA), Smits (CDA), Reitsma (CDA), Vliegthart (PvdA), Ybema (D66), voorzitter, Schimmel (D66), Van Gijssel (PvdA), Witteveen-Hevinga (PvdA), Hillen (CDA), Hoogenvorst, (VVD), ondervoorzitter, Van Wingerden (AOV), Rabbae (GroenLinks), Voûte-Droste (VVD), Adelmund (PvdA), Giskes (D66), H. G. J. Kamp (VVD), Zonneveld (CD), Van Dijke (RPF), Van der Ploeg (PvdA), B. M. de Vries (VVD), Van Zuijlen (PvdA), Van Walsem (D66), Ten Hoopen (CDA).

Plv. leden: Van der Vlies (SGP), Van Hoof (VVD), De Hoop Scheffer (CDA), Van der Linden (CDA), Wolters (CDA), Noorman-den Uyl (PvdA), Bakker (D66), Jeekel (D66), Van Zijl (PvdA), Liemburg (PvdA), De Jong (CDA), Rijpstra (VVD), Verkerk (AOV), Rosenmøller (Groenlinks), Hofstra (VVD), Crone (PvdA), Assen (CDA), M. M. H. Kamp (VVD), Marijnissen (SP), Leerkes (U55+), Verspaget (PvdA), Hessing (VVD), Van Nieuwenhoven (PvdA), vacature D66, Van de Camp (CDA).

wetsvoorstel, waardoor de kans op oneigenlijk gebruik en misbruik van de voorgestelde regelingen wordt vergroot, afwijzen.

Kan de staatssecretaris een reactie geven op de gedetailleerde argumenten van Mr. M.L.B. van der Lande in het Financieel Dagblad van 29 augustus 1996 dat «met name de meest succesrijke ondernemers, die niet als belastingvluchteling het land hebben verlaten, de dupe dreigen te worden van deze ruwe maatregel»?

De leden van de CDA-fractie hebben na lezing van het onderhavige wetsvoorstel gemengde gevoelens overgehouden die vergelijkbaar zijn met het beeld van de zomer 1996: veel bewolking met af en toe zon en regelmatig regen. De CDA-fractie hoopt dan ook dat de lucht nog zal klaren tijdens de behandeling van het wetsvoorstel. In verband met de praktische uitwerking en de rechtszekerheid achten zij enkele wijzigingen absoluut noodzakelijk voordat zij met het onderhavige wetsvoorstel in kunnen stemmen.

Als onderdeel van een zorgvuldige behandeling noemen de leden van de CDA-fractie een reactie op de circa 50 reacties en vele artikelen in de vakbladen die bij de behandeling betrokken dienen te worden zoals van de NOB, de NFB, VNO-NCW, de NVB, MKB-Nederland, de RMK, het themanummer van het Weekblad Fiscaal Recht (nr 6206, 11 juli 1996), de specials van de fiscale maandbladen Belastingbeschouwingen en Forfaitair (beide september 1996) en het artikel van mr. M.L.B. van der Lande. Via de vaste commissie voor Financiën heeft de staatssecretaris reeds het verzoek bereikt om op de reacties te reageren. De leden van de CDA-fractie rekenen op een onderwerpsgewijze behandeling van deze reacties. Het is de leden van de CDA-fractie overigens opgevallen dat de reacties zich met name richten op het a.b. Zij hechten er echter aan dat ook het deel over de consumptieve rente zorgvuldig wordt behandeld en verwachten dan ook op dat onderdeel een uitgebreide reactie van de staatssecretaris.

De CDA-leden hechten aan een voldoende lange behandelingstermijn om ook reacties uit het veld bij het vervolg van de behandeling te betrekken. Aangezien gestreefd wordt naar een ingangsdatum van 1-1-1997, verzoeken zij de staatssecretaris hier rekening mee te houden. Tevens zouden zij in het vervolg liever een splitsing zien van de verschillende onderwerpen in afzonderlijke wetsvoorstellen en dringen hier op aan bij de staatssecretaris. Er wordt nu teveel appels met peren vergeleken, en wanneer de peren niet goed zijn en de appels wel moet men of alles slikken of alles weggooien. Bij een afzonderlijke behandeling van afzonderlijke onderwerpen kan iedere afweging op zich worden gemaakt. Dit komt de zorgvuldigheid van wetgeving meer ten goede. Ten aanzien van het onderhavige wetsvoorstel kunnen zij zich voorstellen dat deze splitsing alsnog plaats vindt.

De leden van de VVD-fractie hebben kennisgenomen van het onderhavige wetsvoorstel. Zij constateren, mede op grond van de ingekomen reacties op het wetsvoorstel, dat er instemming bestaat voor wat betreft de aangekondigde maatregelen die betrekking hebben op de zogenaamde «verzachting van het klassieke stelsel». Hiermee is de zogenaamde «kasgelding» opgelost, hetgeen zeer positief is. Bovendien is het een stap richting een meer analytisch belastingstelsel. Daarnaast bestaat er ook kritiek op «te veel overkill» in het wetsvoorstel en de «vermeende terugwerkende kracht». Met betrekking tot de emigratieheffing wordt door velen gesteld dat er sprake is van onevenwichtigheid. De VVD-fractie betreurt het dat dit wetsvoorstel voor de nodige succesvolle ondernemers reden is het land te verlaten. Dit kan en mag niet de bedoeling van het wetsvoorstel zijn. Daarnaast is de VVD-fractie van mening dat de staatssecretaris meer maatregelen moet nemen in de sfeer van de

vermogensbelasting en dat aangekoerst moet worden op een verlaging van het tarief in de vermogensbelasting.

De leden van de VVD-fractie merken op dat dit opmerkelijke wetsvoorstel een uitgebreide beschouwing verdient.

De leden van de fractie van D66 hebben met belangstelling van dit wetsvoorstel kennisgenomen. De daarin voorgestelde wijzigingen hebben bij de vaste commissie voor Financiën van de Tweede Kamer een stroom van reacties uit het bedrijfsleven en de adviespraktijk veroorzaakt. Gezien de ingrijpendheid van dit wetsvoorstel en de vele kritiek op diverse onderdelen daarvan, zijn de leden van de D66-fractie van mening dat de bijstelling van het wetsvoorstel op een aantal punten onvermijdelijk zal zijn. Deze onderdelen zullen hieronder puntsgewijs en op hoofdlijnen aan de orde worden gesteld. De leden van de D66-fractie gaan er hierbij vanuit dat de overige technische punten zoals die in de ingekomen commentaren van derden aan de orde zijn gesteld afdoende zullen worden beantwoord.

De leden van de RPF-fractie hebben met belangstelling kennis genomen van het onderhavige wetsvoorstel. Het wetsvoorstel behandelt meerdere onderwerpen, waarvan de totale impact moeilijk is in te schatten, mede omdat de onderwerpen specialistisch van aard zijn. De leden van de RPF-fractie betreuren daarom de snelle behandeling, mede veroorzaakt door de gestelde data. Dit komt naar hun mening de inhoudelijke discussie en bezinning niet ten goede.

De leden van de SGP-fractie hebben kennis genomen van het wetsvoorstel en de daarbij behorende toelichting. Zij stellen, dat de omvang en complexiteit van de voorgestelde maatregelen een integrale beoordeling van het voorstel niet gemakkelijk maken. Dit niet in de laatste plaats, omdat een zo langzamerhand vast gebruik lijkt te worden bestendigd, dat uiteenlopende maatregelen worden samengebracht in één wetsvoorstel. De leden van de SGP-fractie hechten eraan op deze plaats te herhalen dat zij met dit gebruik grote moeite blijven houden. Overigens komt het deze leden voor dat de voorgestelde regeling met betrekking tot het aanmerkelijk belang in het algemeen hun instemming kan wegdragen. Dit geldt evenzeer de beperking van de rente-af trek op consumptief krediet. Met betrekking tot de maatregelen op het gebied van de vermogensbelasting stellen de aan het woord zijnde leden enige kritische vragen.

In het algemeen willen de leden van de SGP-fractie nog opmerken dat ook in dit wetsvoorstel een element van terugwerkende kracht is verwerkt. Zij zullen daar bij de afzonderlijke onderdelen nog over komen te spreken, maar maken hier reeds de opmerking die zij ook reeds uitgebreid aan de orde hebben gesteld bij de behandeling van wetsvoorstel Bestrijding constructies met betrekking tot onroerende zaken (TK 1994–1995, 24 172), dat zij tegenover het fenomeen van terugwerkende kracht van regelgeving in het algemeen een kritische houding innemen. Door diverse van de vele instanties die een commentaar hebben geleverd op het voorliggende wetsvoorstel is ook voor deze problematiek aandacht gevraagd. De aan het woord zijnde leden willen hieraan graag refereren.

De leden van de GPV-fractie hebben met belangstelling kennis genomen van onderhavig wetsvoorstel. Ze zijn van mening dat dit wetsvoorstel leidt tot meer evenwichtigheid en meer zekerheid in de belastingheffing. Daarom ondersteunen ze de invoering van een vast tarief van 25% voor zowel reguliere als vervreemdingsvoordelen, omdat dit er ongetwijfeld toe leidt dat het opzetten van allerlei gekunstelde constructies door aanmerkelijk belanghouders om voor een zo laag mogelijke belastingheffing in aanmerking te komen zal worden tegengegaan.

II. Aanmerkelijk belang

II.1. Het nieuwe regime van aanmerkelijk belang

Het is de leden van de PvdA-fractie opgevallen dat de 25 procent heffing zodanig is vormgegeven dat het tarief eerst plaatsvindt boven de eerste schijf. Hoewel dit wringt met een stap in de richting van een analytisch belastingstelsel, achten deze leden deze keuze van belang in verband met het feit dat op deze wijze de grondslag voor de premies volksverzekeringen niet wordt uitgehold. Sommige commentaren pleiten voor een 25 procent heffing over de gehele grondslag. Dit zal echter leiden tot een forse derving van de premies volksverzekeringen. Nadeel is echter dat binnen één familie uitgerekend de aandeelhouders met het laagste inkomen het meeste belasting betalen over de genoten dividenden. Hoe kijkt de staatssecretaris (mede in het licht van de wens een echte stap in de richting van een analytisch stelsel te maken) daarom aan tegen de suggestie één hoger tarief van bijvoorbeeld 30 procent te nemen en tegelijkertijd niet meer te eisen dat de eerste schijf vol gemaakt moet worden?

De leden van de fractie van de PvdA vragen aandacht voor de suggestie van Van Dijck om te komen tot een nadere verfijning, waardoor gewaarborgd wordt dat daadwerkelijk vennootschapsbelasting geheven wordt, alvorens de 25 procent heffing aan de orde kan komen.

Het kabinet heeft, in verband met het belang voor de werkgelegenheid en de economie, het geven van meer kansen voor nieuw ondernemerschap hoog in het vaandel. Dreigen de voorstellen het succes van de recent ingevoerde «Tante Agaath»-regeling te dwarsbomen? Is het niet contraproductief dat degene die het risico neemt te investeren in een startende onderneming afgestraft wordt bij verkoop van de deelneming? Kan de staatssecretaris een reactie geven op de suggestie dat voor ondernemingen van minder dan vijf jaar oud een lager tarief geldt of een hoger percentage voor het criterium van aanmerkelijk belang geldt?

In artikel 39, derde lid, van de Wet op de inkomstenbelasting 1964 (Wet IB) is het begrip «soort aandelen» geïntroduceerd ten einde «verwatering» van a.b.-pakketten te bestrijden. Bij verlaging van de grens van een aanmerkelijk belang tot 5 procent is het de vraag of verwatering zich nog voor zal doen, zeker nu de a.b.-houder op het moment van verwatering aanloopt tegen de fictieve afrekening op grond van het voorgestelde artikel 20a, zesde lid, onderdeel h. Deze leden vragen daarom of het begrip «soort aandelen» niet zou kunnen vervallen.

De RMK houdt een pleidooi voor het schrappen van de materiële fusie-eis. Zij stellen dat de materiële fusie-eis in 1992 is opgenomen met het oog op internationale kasgeldconstructies en dat deze dreiging wegvalt onder het voorgestelde regime. De leden van de PvdA-fractie willen hier gaarne een reactie op.

Het MKB voorziet uitvoeringstechnische moeilijkheden bij het ontstaan van erg kleine of zogenaamde «peanut-ab's». Zij stelt dat een aandeelhouder die bijvoorbeeld 0,1 procent van de aandelen bezit in een BV waarin de vader 6 procent van de aandelen bezit ook een aanmerkelijk belang heeft. Zij stelt voor het wetsvoorstel zodanig aan te passen dat er in de nieuwe situatie slechts sprake zal zijn van een aanmerkelijk belang als men zelf als aandeelhouder tenminste 5 procent van de aandelen bezit. Kan hierop een reactie worden gegeven?

De leden van de CDA-fractie lezen in de memorie van toelichting dat in de loop der jaren is gebleken dat belastingplichtigen door gekunstelde constructies dividenduitkeringen trachten te transformeren in vermogenswinsten, met als gevolg dat de belastingheffing volgens het normale tarief

werd vervangen door de lagere aanmerkelijk belastingheffing van 20%. De leden van de CDA-fractie zijn het met de staatssecretaris eens dat onbedoeld gebruik moet worden voorkomen en dat uitholling van de belastinggrondslag moet worden bestreden, zoals de zogenaamde turbo-constructies. Een aanpassing van het a.b.-regime wijst de CDA-fractie dan ook niet bij voorbaat van de hand. Echter, het gebruik van het woord «gekunsteld» wekt de indruk alsof de mogelijkheden die de belastingplichtigen, tevens aanmerkelijk belanghouders, hebben gebruikt contra legem zouden zijn. Zo zijn er situaties denkbaar waarbij niet bewust wordt gekozen voor een turbo-constructie maar deze in praktijk wel onbedoeld ontstaat. Bijvoorbeeld in geval van schenking of wanneer een waardestijging boven de nominale waarde plaats vindt. De staatssecretaris wordt uitgenodigd dit van een nader commentaar te willen bezien.

Om goed af te wegen of het onderhavige wel een verbetering aanbrengt moet de staatssecretaris naar hun mening duidelijker worden in de omschrijving van de constructies buiten de turbo-sfeer. Wat is het financiële belang van deze constructies?

Ook de kasgeld constructies worden in de memorie van toelichting genoemd. Tot grote teleurstelling van betrokken belastingplichtigen heeft de fiscus op dit terrein succes geboekt. Wie durft nog een dergelijke constructie aan? De staatssecretaris geeft nu toe door aan dergelijke constructies, waarbij men streefde naar een tarief van 20% doch waarbij men in een groot aantal situaties bij de HR het lid op de neus kreeg middels het tarief van 45%, een tarief van 25% toe te kennen. Wordt de in de fraude-notitie toegezegde extra inspanning vertaald in toegeven?

Hoe denkt de staatssecretaris de betrokken inspecteurs en leden van de rechtelijke macht te motiveren tot een actief fraus legis beleid? Ingevolge het onderhavige wetsvoorstel worden weer de nodige constructievoorzetten gedaan. Nu de HR in het turbo arrest meer afstand heeft genomen van het repareren via de rechter is het bevreemdend, ook gezien de fraude notitie, dat de staatssecretaris bijvoorbeeld op blz. 30 en 31 van de memorie van toelichting weer het «bestrijden, of zelfs krachtig bestrijden» als redmiddel in nood voor de wetgever aanvoert.

Naar ook verder in deze bijdrage wordt aangegeven, rijst bij de leden van de CDA-fractie de vraag of door dit wetsvoorstel nieuwe constructies worden opgeroepen. Gezien het feit dat de onderhavige sub-werkgroep mede is samengesteld uit een aantal hoogleraren die ook als belastingadviseur werkzaam zijn of op een andere wijze bij een belastingadviesbureau betrokken zijn zou deze commissie ook kunnen bedenken op welke punten deze wetgeving nieuwe constructies of risico's voor de schatkist zou kunnen oproepen. Zou het niet verstandig zijn dat de staatssecretaris de sub-werkgroep ter zake vraagt om advies uit te brengen vòòr de mondelinge behandeling? Het zou toch niet goed zijn voor het prestige van de fiscale wetgeving indien het constructiereparatie carrousel weer opnieuw zou gaan draaien.

De aanmerking van het regime met betrekking tot het aanmerkelijk belang treft een groot aantal ondernemers zowel in de sfeer van het Midden- en Kleinbedrijf, als daar buiten. In de Telegraaf van 2 juli 1996 staat aangegeven dat de jongste plannen van staatssecretaris Vermeend niet alleen zorgen voor veel onrust bij directeuren-groootaandeelhouders en naar België geëmigreerde Nederlanders, de bedoelde effecten; ze leiden ook tot een plotseling oplaaierende activiteit op het gebied van fusies en overnames, vooral waar het om familiebedrijven gaat, wat leidt tot onbedoelde effecten. Ook op dit onderdeel nodigen de leden van de CDA-fractie de staatssecretaris uit een commentaar te verstrekken. Zij stellen het op prijs indien de staatssecretaris bij het geven van commentaar zich verstaat met organisaties en banken die enig inzicht kunnen geven omtrent de bewegingen die als gevolg van dit wetsvoorstel plaatsvinden.

In de memorie van toelichting wordt onder punt 2.1.1. gesteld dat onder vervreemdingsvoordelen eveneens de voordelen worden begrepen die worden genoten terzake van de vervreemding van een deel van de in aandelen, winstbewijzen of schuldvorderingen besloten rechten. Hierbij valt bijvoorbeeld te denken aan de vestiging van een niet-tijdelijk recht van vruchtgebruik of de vervreemding van claims. De leden van de fractie van het CDA vragen welke consequenties dit heeft voor de eigenaar van de aandelen, winstbewijzen of schuldvorderingen. Voorts verdient in dit kader toelichting wat wordt bedoeld met de volgende zinsnede in de memorie van toelichting: «met een aandeelhouder wordt gelijkgesteld degene die een recht van vruchtgebruik op aandelen heeft, anders dan een tijdelijk recht van vruchtgebruik als bedoeld in artikel 25, 15e lid van de Wet IB 1964.» Met name het aspect van de tijdelijkheid verdient een nadere definiëring.

Een aanpassing van het a.b.-percentage en het invoeren van een eenduidig a.b.-tarief komen de duidelijkheid ten goede en worden niet zonder meer afgewezen door de CDA-fractie. Wel hebben deze leden een aantal opmerkingen en vragen en zien zij enkele absoluut noodzakelijke aanpassingen alvorens zij met deze wijzigingen in kunnen stemmen.

De CDA-fractie is van mening dat de 5%-norm per persoon moet gelden en er geen sprake kan zijn cumulatie. Wat zijn de gevolgen van het voorstel van de staatssecretaris? Tot welke ontwikkeling in het aantal a.b.-houders leidt dit? Vallen bestaande a.b.-houders af en hoeveel nieuwe situaties ontstaan er? Hoe wordt met onverwachte en onbedoelde nieuwe-a.b.-situaties omgegaan? Hoe wordt omgegaan met beursgenoteerde fondsen waarin men 5% belang kan hebben zonder het zelf te weten? Een 5%-norm per persoon kan veel van de ongewenste situaties voorkomen.

De voorstellen die worden gedaan met betrekking tot het aanmerkelijk belang-regime zijn, zo stellen de leden van de fractie van de VVD, zeer ingrijpend. In de memorie van toelichting merkt de staatssecretaris op dat er door de invoering van een geheel herzien aanmerkelijk belang-regime en alle wijzigingen die daarmee samenhangen een nieuw evenwicht bepaald dient te worden tussen aandeelhouders die wel en die niet onder het nieuwe regime zullen vallen. Het gaat om het onderscheid tussen ondernemen versus beleggen. De staatssecretaris merkt voorts op dat bij het bepalen van het nieuwe evenwicht de hoogte van het te hanteren tarief terzake van voordelen uit een aanmerkelijk belang een rol speelt.

De leden van de VVD-fractie zijn van mening dat een verzachting van het zogenaamde «klassieke stelsel» een goede zaak is. Ook uit de op dit punt binnengekomen reacties blijkt dat dit onderdeel van de voorgestelde regelgeving op brede steun kan rekenen. De VVD-fractie heeft zich al langer een voorstander getoond van de invoering van een zogenaamde «bevrijdende voorheffing» op rente en dividend en ziet het feit dat dividend uit een aanmerkelijk belang tegen 25% wordt belast dan ook als een stap in de goede richting. Dit past ook binnen het streven te komen naar een meer analytisch belastingstelsel. Kan de staatssecretaris aangeven wat de budgettaire gevolgen zijn indien het tarief van 25% voor alle inkomsten uit aandelen zou gelden? Als gevolg van de verzachting van de problematiek van het klassieke stelsel, is tegelijkertijd de problematiek rond de kasgeld- en holdingarresten opgelost. De VVD-fractie juicht dit toe. De VVD-fractie vindt het echter vreemd dat het tabeltarief in de eerste schijf van toepassing is op reguliere- en vervreemdingsvoordelen. Zou het niet consequenter zijn om dit voorbehoud niet te maken. De leden van de VVD-fractie zetten echter hun vraagtekens bij het feit dat iemand straks reeds een aanmerkelijk belang heeft als hij 5% van de aandelen in een BV bezit. De VVD-fractie is van mening dat de staatssecretaris erg makkelijk omspringt met deze grens. Bij de huidige

aanmerkelijk belang-grens van 33 1/3 % is altijd gesteld dat een directeur/grootaandeelhouder nog enige zeggenschap heeft. Dit kan bij een percentage van 5% niet meer gezegd worden. Heeft de staatssecretaris dit percentage uit budgettair oogpunt ingevoerd? Door de invoering van het 5%-criterium zet de staatssecretaris naar het oordeel van de VVD-fractie een verdergaande stap in de richting van een vermogenswinstbelasting. Het valt deze leden op dat de staatssecretaris in de memorie van toelichting hier met geen woord over rept. In de fiscale literatuur zijn de laatste tijd de nodige artikelen over deze problematiek verschenen. Is de staatssecretaris een voorstander van de invoering van een vermogenswinstbelasting? Zo ja, waarom. Zo nee, waarom niet. Gezien de wens om te komen tot een verdergaande individualisering van de belastingheffing stelt de VVD-fractie de vraag of het aandelenbezit van echtgenoot, ongehuwde partner, (klein)kinderen en ouders dienen mee te tellen voor de vraag of sprake is van een aanmerkelijk belang. Zou vanuit een oogpunt van eenvoud niet te verkiezen zijn dat een dergelijk aandelenbezit niet meetelt?

De leden van de VVD-fractie zijn het eens met de staatssecretaris om de zogenaamde «turboproblematiek» aan te pakken. Echter de wijze waarop dit gebeurt roept bij hen de nodige vragen op. De leden van de VVD-fractie vragen de staatssecretaris een reactie te geven op de volgende conclusies van de heer P. Kavelaars in zijn artikel «Turbo-reparatie» in het Weekblad voor Fiscaal Recht de dato 11 juli 1996:

«1 Uitgaande van de gedachte dat het turbolek moet worden opgelost binnen de aanmerkelijk belang-sfeer, is een adequate regeling getroffen.

2 De turboproblematiek is niet ten principale opgelost; dan had immers de sfeerovergang gerepareerd moeten worden.

3 Door niet voor reparatie van de sfeerovergang te kiezen, is een onevenwichtigheid ontstaan: Het kan zijn dat een verlies niet aftrekbaar is, maar winst wel belast.

4 De gekozen oplossing heeft als nadeel dat een ongelijke behandeling plaatsvindt tussen aanmerkelijk belanghouders en niet-aanmerkelijk-belanghouders, voor welke ongelijke behandeling mijns inziens onvolgende rechtvaardiging wordt aangedragen.

5 De directe inwerkingtreding van het voorstel is begrijpelijk, maar niet adequaat onderbouwd. Het veronderstelt namelijk een te derven belastingopbrengst die qua hoogte van het bedrag onwaarschijnlijk is.

6 De terugwerkende kracht is geheel niet gemotiveerd en dient dan ook verworpen te worden. Een step-up per 4 juni 1996 moet worden toegevoegd.

7 Expliciet moet worden bepaald dat de turboreparatie niet van toepassing is op agiobonussen omdat dit in strijd is met de ratio van de turboreparatie, en zo dat toch het geval mocht zijn, de verkrijgsprijs gemiddeld mag worden met niet-turbo-aandelen.

8 In de vermogensbelasting dient waar het turbovorderingen en turbo-aandelenkapitaal betreft, de voorgestelde wetgeving per 1 januari 1997 in te gaan in plaats van 1 januari 1998.»

De leden van de VVD-fractie vragen de staatssecretaris aandacht voor gevallen waarbij geen sprake is van oneigenlijk gebruik, maar die onder de voorgestelde regeling wel onder de «turboreparatie» vallen. Indien een ondernemer een slecht lopend (bijkans failliet) bedrijf overneemt met een turbovordering en een laag bedrag (onder de nominale waarde) voor de aandelen heeft betaald, zal hij nu onder de «turboreparatie» vallen. De vraag is of dit redelijk is als de overgenomen onderneming niet geheel of gedeeltelijk is gestaakt. De leden van de VVD-fractie merken op dat dit om puur bedrijfsopvolging gaat. Indien een ondernemer een dergelijke onderneming overneemt, met alle ondernemersrisico's van dien, is het naar het oordeel van de VVD-fractie niet reëel een reële bedrijfsovername

als «malafide» te bestempelen. Deelt de staatssecretaris deze mening en is hij bereid in reële gevallen hieraan tegemoet te komen?

Op grond van artikel 17 lid 3 van de Wet op de vennootschapsbelasting bepaalt artikel 49 van de Wet op de inkomstenbelasting mede het binnenlandse inkomen waarover buitenlands belastingplichtige lichamen in Nederland aan de heffing van de vennootschapsbelasting kunnen worden onderworpen. Dit betekent dat in het buitenland gevestigde rechtspersonen die een aanmerkelijk belang hebben in een in Nederland gevestigde NV of BV terzake van dividenden, vermogenswinsten en rente in beginsel vennootschapsbelasting verschuldigd kunnen zijn indien de aandelen, obligaties of schuldvorderingen bij deze rechtspersonen niet tot het vermogen van een door deze rechtspersonen gedreven onderneming behoren. Nu onder het voorgestelde aanmerkelijk belang-regime een aandelenbezit van 5% reeds leidt tot een aanmerkelijk belang, zou dit kunnen betekenen dat de kring van buitenlands belastingplichtigen wordt uitgebreid in geval buitenlandse pensioenfondsen en andere grote beleggers binnen het bereik van de Nederlandse vennootschapsbelasting zouden komen. Daarbij dient te worden bedacht dat, om redenen die niets te maken hebben met de Nederlandse fiscaliteit, participaties in bijvoorbeeld Nederlandse beursfondsen dikwijls worden gehouden via buitenlandse tussenholdings van de genoemde grote beleggers.

Onzekerheid over de vraag of dergelijke beleggers voortaan aangifteplichtig zullen worden in Nederland terzake van dividenden, vermogenswinsten en rente op obligaties en andere schuldvorderingen zou afbreuk kunnen doen aan de positie van Amsterdam als financieel centrum, ook al zal Nederland op grond van door haar gesloten belastingverdragen haar heffingsrecht doorgaans gereduceerd zien tot 15% als het gaat om dividenden. Onder de meeste belastingverdragen – doch niet alle – is het heffingsrecht ter zake van vermogenswinsten en interest immers doorgaans volledig toegewezen aan de woonstaat van de genietter van deze inkomsten. Wat dan per saldo resteert is een administratieve last voor de buitenlandse beleggers en voor de Nederlandse fiscus.

Echter voor die beleggers die geen beroep kunnen doen op een adequaat belastingverdrag met Nederland, zou de voorgestelde wijziging van het aanmerkelijk belang-regime leiden tot een voorheen niet bestaande belastingheffing die voor hen aanleiding zou kunnen zijn om geen belangen meer te houden in Nederlandse vennootschappen van 5% of meer. De VVD-fractie verzoekt de staatssecretaris te bevestigen dat het scheppen van de hierboven genoemde belastingplicht niet door hem is beoogd en de doorverwerking van het wetsvoorstel naar de vennootschapsbelasting te elimineren door in artikel 17 lid 3 Vpb, voor wat betreft de definitie van de term aanmerkelijk belang, te verwijzen naar artikel 20a lid 3 onder de toevoeging dat voor «ten minste vijf percent» dient te worden gelezen: een derdedeel.

Is de staatssecretaris op de hoogte van het feit dat de nodige oud-ondernemers hun geld door middel van aandelenkapitaal investeren in jonge startende c.q. doorstartende ondernemingen. De nodige signalen hebben de VVD-fractie bereikt dat als gevolg van het 5%-criterium het voor veel «investeerders» in startende c.q. doorstartende ondernemingen het minder aantrekkelijk wordt op deze manier voorgenoemde ondernemingen te steunen. Wat is de mening van de staatssecretaris hieromtrent.

Gaarne vernemen de leden van de VVD-fractie de reactie van de staatssecretaris op een voorstel van VNO/NCW in haar brief van 6 augustus 1996. In deze brief wordt onder andere gesteld dat de zogenaamde «soortbenadering» zou kunnen vervallen, waardoor het nieuwe aanmerkelijk belang-regime aan eenvoud zou winnen. Deelt de staatssecretaris deze mening?

De leden van de VVD-fractie brengen nog een punt van bedrijfsopvolging onder de aandacht van de staatssecretaris. In het wetsvoorstel

stelt de staatssecretaris voor dat de kosten die samenhangen met de financiering van aanmerkelijk belang-aandelen slechts tegen 25% aftrekbaar zijn. Vanwaar stelt de staatssecretaris deze verslechtering voor. Deze bepaling brengt met zich mee dat de financieringslast van bedrijfs-overnames belangrijk zal worden verzwaaard. Naar het oordeel van de VVD-fractie kan dit niet de bedoeling zijn van het beleid van de staatssecretaris. Wanneer aanmerkelijk belang-aandelen tegen een schuld worden verkocht, dan zal de rente bij de verkoper progressief worden belast, terwijl deze bij de koper slechts tegen 25%-tarief kan worden afgetrokken. De VVD-fractie wil de staatssecretaris in overweging geven financieringskosten ook in de toekomst tegen het progressieve tarief mogelijk te laten. De VVD-fractie is tevens van mening dat de door de staatssecretaris voorgestelde regeling met betrekking tot de turboproblematiek gevolgen kan hebben voor bedrijfsovernames en verwijst hiervoor naar de bovenstaande opmerkingen die verband houden met de turbo-problematiek.

Is de staatssecretaris met de VVD-fractie van mening dat de terugwerkende kracht beperkt zou moeten blijven tot de «echte» turbo gevallen en dat bonafide gevallen buiten de terugwerkende kracht zouden moeten blijven?

De NOB merkt in haar reactie op dat de gekozen definitie aanmerkelijk ruimer is dan de memorie van toelichting doet vermoeden en denkt daarbij aan de volgende gevallen:

- de verkrijgingsprijs van ten laste van de agioreserve uitgereikte aandelen is zowel onder het oude als het nieuwe regime nihil. De Orde vraagt zich af of het regime voor deze agiobonusaandelen al geldt vanaf 4 juni of dat de omvang van de tegenprestatie respectievelijk het 70%-criterium moet worden gerelateerd aan het totale aandelenpakket dat in bezit is van de aandeelhouder;
- wanneer de aandelen in een lopende - verlieslijdende - onderneming worden vervreemd danwel vererven kan in de voorgestelde definitie sprake zijn van turboaandelen;
- de vennootschappen met een laag aandelenkapitaal kunnen in het verleden gekocht zijn voor een bedrag dat minder dan 70% van het nominale aandelenkapitaal bedraagt;
- de heffing in gevallen waarin een tegenprestatie ontbreekt is onduidelijk, zoals bijvoorbeeld de schenking en vererving van een goed lopende onderneming.

De leden van de VVD-fractie vragen een reactie op voornoemde voorbeelden.

Is het de uitdrukkelijke bedoeling van de staatssecretaris geweest om na de inwerkingtreding gerealiseerde waarde stijgingen van vorderingen wel te belasten, maar gerealiseerde waarde dalingen niet in aftrek toe te laten? Is dit niet onevenwichtig?

De leden van de VVD-fractie vragen de staatssecretaris een reactie te geven op het volgende praktijkvoorbeeld. Een aanmerkelijk belanghouder heeft in 1991 een lening verstrekt aan zijn BV tegen de toen geldende marktrente van 9%. In 1996 verkoopt de aanmerkelijk belanghouder zijn vorderingen op de BV aan een derde. De vordering is als gevolg van de daling van de rentestand in waarde gestegen. De winst die bij de verkoop wordt gehaald wordt onder de voorgestelde regeling belast met 25% IB. Hoe valt dit te rechtvaardigen? De ratio van de wetswijziging is om turbovorderingen te bestrijden. Is het vanuit deze optiek niet verstandig te bepalen dat maximaal belast kan worden de aangroei van de kostprijs van de vordering tot de nominale waarde, los van waardemutaties als gevolg van wijziging van de rentestand.

De leden van de D66-fractie vragen zich af of de uitbreiding van het aanmerkelijk belang begrip zich wel goed verhoudt tot de oorspronkelijke

uitgangspunten voor het belasten van winst uit aanmerkelijk belang, te weten de macht of zeggenschap in een vennootschap om te kunnen beschikken over haar winstreserves. Is het wel aannemelijk dat een persoon die met een familiegroep 5% van een bepaalde soort aandelen in een vennootschap houdt, het beleid van een vennootschap kan «sturen», laat staan zo beïnvloeden dat geen dividend wordt uitgekeerd?

De leden van de D66-fractie vragen zich bovendien af of de cijfermatige invulling van het in de memorie van toelichting gehanteerde onderscheid tussen beleggen en ondernemen een voldoende rechtvaardiging vormt voor het grote verschil in tarief waartegen een dividend bij een belegger of een ondernemer wordt belast. Er valt in dit opzicht veel te zegen voor de invoering van een 25%-tarief voor alle inkomsten uit aandelen. Welke budgettaire consequenties zouden daaraan zijn verbonden?

De kosten die samenhangen met de financiering van aanmerkelijk belang aandelen zijn volgens het wetsvoorstel «slechts» tegen een tarief van 25% aftrekbaar. Kan de staatssecretaris aangeven wat de ratio is van deze beperking?

Is het niet zo dat hierdoor de financieringslast van bedrijfsovernames zal worden verzwaaard? Wanneer bijvoorbeeld aanmerkelijk belang aandelen tegen een schuld worden verkocht, zal de rente bij de verkoper progressief worden belast, terwijl deze door de koper slechts tegen het 25%-tarief kan worden afgetrokken. Acht de staatssecretaris dit een evenwichtige uitkomst?

De leden van de D66-fractie zouden van de staatssecretaris ook graag een afzonderlijke beschouwing willen hebben over de winst uit aanmerkelijk belang die is behaald door een buitenlands belastingplichtig lichaam afkomstig uit een land waarmee Nederland geen belastingverdrag heeft gesloten. Kan de staatssecretaris aangeven of het naar zijn mening onder het huidige regime zo is dat subjectief buitenlands belastingplichtige lichamen voor behaalde aanmerkelijk belangwinsten objectief in de belastingheffing moeten worden betrokken of juist niet? En hoe zal dit zijn onder het nieuwe regime? Deze leden stellen deze vraag aan de orde omdat het in de belastingheffing betrekken van deze buitenlandse vennootschappen remmend op de Nederlandse economie kan werken en daarmee Nederland fiscaal minder aantrekkelijk kan maken. Deze problematiek heeft ook in de literatuur de nodige aandacht gekregen en is nooit afdoende opgelost.

De leden van de D66-fractie verwijzen hierbij onder andere naar:

- prof. Van der Tempel, pakketten Nederlandse aandelen bij buitenlandse lichamen, WFR 13 november 1975, nr. 5247;
- Dr. Brood, aanmerkelijk belang winst en buitenlands belastingplichtigen, WFR 25 januari 1990, nr. 5899;
- Mr. drs. Fortuin en mr. De Graaf, buitenlands lichaam; heffing van vennootschapsbelasting over dividend, rente en vervreemdingswinst bij een aanmerkelijk belang, WFR 27 april 1995, nr. 6148.

De leden van de D66-fractie zouden van de staatssecretaris zowel voor het huidige regime als voor het voorgestelde regime het volgende willen vernemen:

- Moet vennootschapsbelasting worden geheven over aanmerkelijk belangwinst die is gerealiseerd door een in een niet-verdragsland gevestigde vennootschap op grond van artikel 49 lid 1 letter c van de wet op de inkomstenbelasting?
- Zo ja, valt belastingheffing over deze aanmerkelijk belangwinsten te rijmen met de inspanningen om Nederland voor buitenlandse investeerders aantrekkelijker te maken
- Is het juist dat de heffing van buitenlandse vennootschappen over hun binnenlandse inkomensbestanddelen slechts een kwestie van formele

aard is, omdat de belasting in de praktijk veelal niet voor invordering vatbaar is?

– Is de staatssecretaris zo nodig bereid maatregelen te treffen waardoor belastingheffing over aanmerkelijk belangwinsten in deze situaties in het vervolg achterwege blijft?

De keuze voor het 25%-tarief is volgens de memorie van toelichting ingegeven door de gedachte dat de aanmerkelijk belanghouder de gecombineerde druk van vennootschaps- en inkomstenbelasting ongeveer gelijk moet zijn aan de belastingdruk op winst uit onderneming en de overige inkomsten die aan inkomstenbelasting zijn onderworpen. De staatssecretaris stelt dat in het wetsvoorstel sprake is van een globaal evenwicht tussen inkomsten uit arbeid en inkomsten uit aandelen. In dit kader vragen de leden van de D66-fractie zich af waarom fictieve inkomensbestanddelen worden geïntroduceerd tussen de aanmerkelijk belanghouder en de vennootschap. Wanneer fictieve inkomensbestanddelen niet in aanmerking worden genomen, is de cumulatieve belastingdruk van vennootschapsbelasting en inkomstenbelasting tenminste gelijk aan 51,25% en kan nog steeds gesproken worden van een globaal evenwicht.

De leden van de D66-fractie merken op dat deze fictieve inkomensbestanddelen vermoedelijk aanleiding zullen geven tot veel gerechtelijke procedures. Wanneer de introductie van fictieve inkomensbestanddelen beoogt «tax-planning» met betrekking tot de vermogensbelasting tegen te gaan, is het dan niet juist om de voorgestelde maatregelen te beperken tot de vermogensbelasting? De leden van de D66-fractie verzoeken de staatssecretaris hier nader op in te gaan.

De leden van de RPF-fractie stellen dat de herziening van het regime aanmerkelijk belang voor een duidelijke vereenvoudiging zorgt. Tegelijkertijd zijn er verschillende regelingen waarbij deze leden vragen hebben over de consequenties, met name voor de kleine en middelgrote ondernemers. Zijn willen met name weten welke de consequenties zijn ondernemingen in familieverband waarbij de aanmerkelijk belang aandeelhouder komt te overlijden en de kinderen in het buitenland wonen. Worden dergelijke mensen niet onevenredig zwaar getroffen?

Een probleem vinden de leden van de RPF de terugwerkende kracht van de belasting van de waarde-aangroei. Zij willen op dit punt een betere onderbouwing van de staatssecretaris.

Met betrekking tot de regeling van het aanmerkelijk belang merken de leden van de SGP-fractie op, dat deze in het voorliggende wetsvoorstel een zeer ingrijpende wijziging ondergaat. In het algemeen willen de leden van de SGP-fractie deze wijziging als een verbetering beschouwen. Een en ander neemt niet weg, dat zij op onderdelen nog vragen hebben. Deze zullen zij in het vervolg aan de orde stellen.

De leden van de GPV-fractie vragen naar aanleiding van de toelichting in § 2.1.6, of de koopoptie op aandelen alleen tot het aanmerkelijk belang wordt gerekend als de belastingplichtige een aanmerkelijk belang in de vennootschap heeft of geldt dit ook, als er alleen na verzilvering van de optie sprake is van een aanmerkelijk belang?

II.2. Terugwerkende kracht en ontbreken eerbiedigende werking

Aandeelhouders die onder het bestaande regime geen a.b. hadden, worden bij vervreemding van hun aandelen na 1 januari 1997 geconfronteerd met een belastingheffing die zich ook uitstrekt tot vermogenswinsten die vóór 1 januari 1997 zijn ontstaan. De leden van de

PvdA-fractie vragen of een verklaring kan worden gegeven waarom bij nader inzien van een opstapregeling is afgezien.

De leden van de PvdA-fractie maken zich bezorgd over de onrust onder Nederlandse ondernemingen en dringen aan op snelle duidelijkheid op dit punt opdat vermeden wordt dat potentiële a.b.-houders met minder dan 5 procent belang vóór 1 januari 1997 verkopen om deze ná 1 januari 1997 weer terug te kopen.

In het commentaar van het NOB wordt gesteld dat voor aandelenbelangen die nu geen maar onder de nieuwe regeling wel een aanmerkelijk belang zullen vormen, een verhoging van de verkrijgingsprijs tot de waarde van deze aandelen in het economisch verkeer ten tijde van de inwerkingtreding ontbreekt.

Hoe beoordeelt de staatssecretaris de suggestie van het NOB de eerbiedigende werking te verruimen en de tot dusverre plaatsgevonden hebbende waardevermindering van de aandelen buiten de heffing te laten. Het door de Raad van State vermelde gevolg zou kunnen worden voorkomen door te bepalen dat bij inkoop van aandelen en liquidatie het oude regime van toepassing is op de reeds op 31 december 1996 aanwezige winstreserves.

In artikel 70c, eerste lid, onderdeel b is tevens een regeling opgenomen welke beoogt kunstmatige ophoging van de verkrijgingsprijs te negeren. Volgens het NOB kan het niet bedoeld zijn dat een inbreng in een vennootschap welke ver voor de indiening van het wetsvoorstel plaatsvond, een handeling is die wordt genegeerd. Zij suggereren de rechtshandelingen welke voor 4 juni 1996 hebben plaatsgevonden buiten beschouwing te laten. Zij vragen verder te bevestigen dat de woorden «welke er op gericht zijn» een subjectieve bedoeling hiertoe veronderstellen. Wat is de mening van de staatssecretaris hierover?

Het NOB vindt het feit dat gerealiseerde waardeverminderingen van a.b.-vorderingen die op 31 december 1996 bestonden wel worden belast maar de gerealiseerde waardeverminderingen niet in aftrek worden toegelaten onevenwichtig. Zij suggereert om alleen voorzover er in het verleden een waardering heeft plaatsgevonden die ten laste van de in Nederland belastbare winst is gebracht, deze bij een waardevermindering te belasten. Hoe beoordeelt de staatssecretaris deze suggestie?

De leden van de CDA-fractie hechten aan een zorgvuldige behandeling en wetgeving. In dat verband willen zij het wijzigen van wet bij persbericht en de terugwerkende kracht aan de orde stellen.

Hoe verhoudt het wijzigen van de wet bij persbericht zich ten opzichte van het antwoord op de vragen die hierover zijn gesteld door het lid Reitsma op 23 januari 1996? De leden van de CDA-fractie zijn geen voorstander van het regeren bij persbericht.

Zij achten het dan ook noodzakelijk om met de staatssecretaris van gedachte te wisselen over de terugwerkende kracht van dit en andere wetsvoorstellen, en wel voor de afronding van dit wetsvoorstel. Thans dreigt de notitie van de staatssecretaris over dit onderwerp te veel in de marge van een wetsvoorstel (24 677 nr. 5) te passeren. Daarvoor achten de leden van de CDA-fractie dit onderwerp van een te groot belang en te ver strekkend. Verwezen wordt naar de kritische reacties op de notitie onder andere van mr. S.H. Harkema in FED van 22 augustus jl. Vooruitlopend op deze discussie wensen de leden van de CDA-fractie hier reeds op te merken dat het om juridische en politieke redenen onaanvaardbaar dat middels dit en andere wetsvoorstellen met terugwerkende kracht wordt geregeerd. Dit versterkt onder meer het beeld van een onbetrouwbare overheid.

Een eenduidig tarief van 25% vergroot de duidelijkheid en de rechtszekerheid en voorkomt de mogelijkheid en verleiding om over te gaan op

uithollende constructies. De leden van de CDA-fractie zijn van mening dat het 25%-tarief alleen moet gelden voor de waardeinstijging van ná invoering van het onderhavige wetsvoorstel, dus volgens planning na 1-1-1997. De waardeinstijging van voor de invoeringsdatum dient afgerekend te worden tegen het thans geldende 20%-tarief. Deze step-up achten de CDA-leden als een absoluut noodzakelijke aanpassing. Dit is een rechtvaardige afrekening die aan een groot aantal bezwaren tegemoet komt. Vervolgens vragen deze leden zich af hoe de gemiddelde belastingdruk voor a.b.-houders zich ontwikkelt, en of het niet logisch en wenselijk is om voor alle dividenden een tarief van 25% te hanteren. De NOB wijst hier ook op en de leden van de CDA-fractie zien graag een reactie en een nota van wijziging van de staatssecretaris tegemoet.

Met betrekking tot de terugwerkende kracht c.q. eerbiedigende werken merken de leden van de VVD-fractie op dat het tijd wordt specifiek over deze problematiek te gaan praten. De VVD-fractie zal hierop terugkomen tijdens een debat met de staatssecretaris over deze problematiek. Naar het oordeel van de VVD-fractie is het in het kader van de rechtszekerheid noodzakelijk dat zo spoedig mogelijk de criteria in welke situatie eventuele terugwerkende kracht gerechtvaardigd is en in welke situaties er sprake moet zijn van eerbiedigende werking. Naar het oordeel van de VVD-fractie is het ook in het belang van de staatssecretaris dat de irritaties die zijn ontstaan rond de «vermeende» terugwerkende kracht worden weggenomen.

De VVD-fractie heeft de grootst mogelijke problemen met het feit dat belastingplichtigen die onder de huidige regeling geen aanmerkelijk belang hebben, maar bij invoering van dit wetsvoorstel wel worden getroffen met een belastingheffing van 25%. Deze materieel terugwerkende kracht is voor de leden van de VVD-fractie een stap te ver. Zij zijn van mening dat de staatssecretaris zou moeten overgaan tot het verlenen van een zogenaamde «step-up». Het niet verlenen van een step-up is niet evenwichtig. Bij de vorige wijziging van het aanmerkelijk belang-regime werd een step-up toegekend voor verwaterde aanmerkelijk belangen (artikel 79 Wet IB).

Hierbij was nota bene sprake van het verlenen van een step-up voor aanmerkelijk belang-pakketten die met behulp van een constructie werden verwaterd. Het argument voor het niet verlenen van een step-up bij de nu voorgestelde wijziging van het aanmerkelijk belangregime is dat tegenover het nadeel van de 25% aanmerkelijk belangheffing een verlaging staat van het tarief van 60% naar 25%. Naar het oordeel van de VVD-fractie rechtvaardigt dit niet dat belastingplichtigen opeens geconfronteerd worden met een heffing van 25% over in het verleden ontstane waardegroei. Het voorgestelde systeem kan naar het oordeel van de VVD-fractie niet worden gerechtvaardigd met een beroep op uitvoeringstechnische problemen. Voor aandelen die nu reeds tot een aanmerkelijk belang behoren dient eveneens een step-up te worden verleend. De VVD-fractie acht het redelijk dat een in het verleden opgetreden waardeinstijging belast wordt tegen het huidige tarief van 20% en dat toekomstige waardeinstijgingen worden belast tegen het verhoogde tarief van 25%. Dit past ook in de filosofie de betrouwbare overheid, hetgeen de staatssecretaris toch zou moeten aanspreken. De VVD-fractie stelt voor de waarde van de betreffende aandelen vast te stellen middels een voor bezwaar vatbare beschikking.

De leden van de VVD-fractie vragen tevens aandacht voor de mensen die thans een zogenaamd «aflopend aanmerkelijk belang» hebben. Naar het oordeel van de VVD-fractie dienen deze gevallen ook onder de overgangsregeling te vallen. Dat wil zeggen als iemand thans een aflopend aanmerkelijk belang heeft en hij binnen de periode van 5 jaar zijn aandelen niet vervreemd, het naar het oordeel van de VVD-fractie niet

meer dan redelijk is dat het huidige regime blijft gelden; dat wil zeggen dat er geen belastingheffing plaatsvindt als de aandelen na 5 jaar alsnog worden vervreemd. Indien de aflopend aanmerkelijk belanghouder zijn aandelen wel binnen de 5-jaarsperiode vervreemd dan dient er naar het oordeel van de VVD-fractie een compartimentering plaats te vinden van de periode vóór 1 januari 1997 en de periode ná 1 januari 1997.

Het wetsvoorstel kent geen eerbiedigende werking voor de waardestijging van aanmerkelijk belang aandelen die thans nog niet, maar onder het voorgestelde regime wel tot een aanmerkelijk belang zullen gaan horen. De leden van de D66-fractie vragen zich af waarom de waardestijging die tot aan de inwerkingtreding van dit wetsvoorstel heeft plaatsgevonden, ook in de toekomst niet buiten de heffing kan blijven. Naar het oordeel van deze leden wordt aan de voorgestelde regeling een materieel terugwerkende kracht gegeven die niet evenwichtig uitwerkt. Immers de groep belastingplichtigen die door de materieel terugwerkende kracht zal worden getroffen, heeft onder het huidige regime nimmer aanspraak kunnen maken op ondernemersfaciliteiten zoals bijvoorbeeld de ondernemingsvrijstelling in de vermogensbelasting.

Is het niet evenwichtiger om het wetsvoorstel zo aan te passen dat de verkrijgingsprijs van de aandelen die op 1 januari 1997 een aanmerkelijk belang zullen gaan vormen, worden gesteld op de waarde in het economisch verkeer op die datum. Flankerend zou daarbij dan tevens kunnen worden bepaald dat bij inkoop van aandelen en liquidatie het oude regime van toepassing is op de reeds op 31 december 1996 aanwezige winstreserves. Hoe oordeelt de staatssecretaris over deze suggestie?

De leden van de D66-fractie merken daarbij op dat bij de eerdere wijziging van het aanmerkelijk belangregime wel in een verhoging van de verkrijgingsprijs is voorzien ten aanzien van aandelen die eerder niet tot een aanmerkelijk belang behoorden (art 79, tweede lid). Kan de staatssecretaris aangeven waarom de toen gehanteerde argumenten voor het verlenen van een «step up» thans geen gelding meer hebben?

Het tarief waartegen vervreemdingsvoordelen na de inwerkingtreding worden belast zal volgens het wetsvoorstel met 5% worden verhoogd tot 25%. Omdat vervreemdingsvoordelen die na de inwerkingtreding worden gerealiseerd over een groot aantal jaren zijn opgebouwd, vragen de leden van de D66-fractie zich af of het niet rechtvaardiger is om in het overgangsrecht een bepaling op te nemen waarbij de tot aan de inwerkingtreding te alloceren vervreemdingsvoordelen van aandelen die reeds bij de inwerkingtreding als aanmerkelijk belang aandelen kwalificeerden, tegen het oude 20%-tarief worden belast. De waardeverhoging van die aandelen tot het tijdstip van inwerkingtreding van dit wetsvoorstel zou daarbij middels een voor bezwaar vatbare beschikking kunnen worden vastgesteld, conform de procedure als in het voorgestelde artikel 20i. Hoe oordeelt de staatssecretaris over deze suggestie?

Het wetsvoorstel voorziet in toepassing van alle met het aanmerkelijk belangregime samenhangende voorgestelde wijzigingen met ingang van 4 juni 1996 ten aanzien van aandelen en vorderingen waarvan de tegenprestatie ten tijde van de verkrijging minder dan 70% van de nominale waarde van het desbetreffende aandeel respectievelijk vordering bedroeg. Blijkens de memorie van toelichting is de achtergrond van deze bepaling ongewenste anticipatie op de nieuwe wetgeving te voorkomen bij belastingplichtigen met turbo-aandelen en turbo-vorderingen. De leden van de D66-fractie kunnen deze doelstelling uiteraard onderschrijven. Zij vragen zich echter af of de voorgestelde definitie niet te ruim is geformuleerd zodat ook de bona fide gevallen in de terugwerkende kracht worden betrokken. Is het niet juist dat de terugwerkende kracht van dit wetsvoorstel in ieder geval qua definitie en

van toepassing verklaarde artikelen beperkt zou moeten blijven tot de echte «turbo-gevallen»? Hierbij zou aansluiting kunnen worden gevonden bij het in artikel 20, vijfde lid Vpb opgenomen criterium (het geheel of gedeeltelijk staken van de onderneming). Hoe oordeelt de staatssecretaris hierover?

De leden van de SGP-fractie wijzen erop, dat het verlagen van het percentage waarbij sprake is van een aanmerkelijk belang aanzienlijke gevolgen zal hebben voor de groep aandeelhouders die onder de huidige regelgeving niet als a.b.-houder worden aangemerkt. Deze aandeelhouders zien zich geconfronteerd met een ten opzichte van het vigerende regime zeer nadelige bepaling, namelijk dat vermogenswinsten tegen 25% belast zullen gaan worden. De regering heeft de aan het woord zijnde leden niet duidelijk kunnen maken, waarom er niet tenminste een step-up bepaling voor deze groep aandeelhouders in het wetsvoorstel is opgenomen. Waarom is niet geopteerd voor het bepalen van de verkrijgingsprijs met ingang van het inwerkingtreden van het wetsvoorstel? Naar de mening van deze leden hoeven praktische argumenten hieraan niet in de weg te staan. Immers, de pakketten worden toch gewaardeerd voor de vermogensbelasting. Denkt de regering de negatieve consequenties van het voorliggende wetsvoorstel op dit punt, die zeer aanzienlijk kunnen zijn, wellicht op andere wijze te compenseren?

Reeds in het algemeen hebben de leden van de SGP-fractie opmerkingen gemaakt over de terugwerkende kracht bij wet- en regelgeving. De bepalingen omtrent de begrenzing van de aandeelhouders, die aangemerkt moeten worden als a.b.-houder werken materieel terug. Waarde-stijgingen van vóór 1 januari 1997 worden immers als vermogenswinst belast. De nu aan het woord zijnde leden vinden in de memorie van toelichting niet met zoveel woorden terug waarom terugwerkende kracht in dit geval gerechtvaardigd zou zijn. De leden van de SGP-fractie hebben de Notitie terugwerkende kracht en eerbiedigende werking (bijlage bij TK 1995–1996, 24 677, nr. 5) nog eens met belangstelling nagelezen. Daarin wordt erkend, dat terugwerkende kracht een zekere aantasting is van de rechtszekerheid van de burger. Hoofregel bij wet- en regelgeving dient dan ook te zijn: geen terugwerkende kracht. Naar de mening van de regering dient eventuele toekenning van terugwerkende kracht aan regelgeving getoetst te worden aan twee criteria: inhoudelijke element en tijdselement. Aan de uitwerking van die elementen ter rechtvaardiging van de in dit wetsvoorstel aanwezige terugwerkende kracht is naar de mening van de aan het woord zijnde leden onvoldoende aandacht geschonken. Zij nodigen de regering daarom ook uit om deze twee elementen expliciet in de beargumentering mee te nemen.

De leden van de GPV-fractie lezen in de toelichting dat de staatssecretaris voorstelt de ingangsdatum van het wetsvoorstel om turbo-constructies tegen te gaan te vervroegen naar 4 juni 1996. In zijn algemeenheid vinden deze leden wetgeving met terugwerkende kracht onjuist. Hierdoor kan immers de rechtszekerheid worden aangetast. Indien toch voor wetgeving met terugwerkende kracht wordt gekozen dan moet hiervoor een klemmende rechtvaardigingsgrond bestaan. Deze leden constateren dat de huidige wetgeving leidt tot een ongewenst gedrag van belastingplichtigen. Omdat dit gedrag zich niet verdraagt met de strekking van de huidige wet en het de verwachting is dat inwerkingtreding per 1 januari 1997 leidt tot een uitholling van de heffingsgrondslag in de inkomstenbelasting met een aanzienlijk bedrag, kunnen deze leden zich voorstellen dat in dit geval voor terugwerkende kracht gekozen wordt.

De leden van de GPV-fractie concluderen dat er voor aandeelhouders die in de huidige situatie geen aanmerkelijk belang hebben maar in de

nieuwe situatie per 1 januari 1997 wel (< 331/3% en > 5%), een overgangsregeling ontbreekt. Na 1 januari 1997 worden aandeelhouders die in een ver verleden een belang van 5% hebben verworven in een vennootschap geconfronteerd met een latente heffing van 25% over de vervreemdingswinst. Deze GPV-leden zijn hiermee niet gelukkig, maar beseffen tegelijkertijd dat het gevaar bestaat dat invulling geven aan een overgangsregeling de wetgeving meer gecompliceerd maakt. Dit mag er echter niet toe leiden in duidelijke gevallen geen overgangsregeling voor te stellen. Deze leden vragen de staatssecretaris wat hij vindt van de gedachte om voor nieuwe aanmerkelijk belanghouders uit te gaan van de fictieve verkrijgingsprijs van de waarde van de aandelen, zoals door de belastingplichtige zelf is aangegeven in de aangifte vermogensbelasting per 1 januari 1994. Er is dan sprake van een step-up van de verkrijgingsprijs tot de waarde in het economisch verkeer per 1 januari 1994. Hierdoor vindt er voor belastingplichtigen die hun vermogen lager hebben gewaardeerd dan de destijds geldende verkrijgingsprijs alsnog een (latente) belastingheffing plaats. Gekozen is voor 1 januari 1994 omdat de belastingdienst bijna alle aanslagen tot 1994 heeft opgelegd. Deze leden beseffen dat er weliswaar geen rekening wordt gehouden met de waardeinstijging van het vermogen tussen 1994 en 1996, maar daar staat tegenover dat deze regeling eenvoudig en uitvoerbaar is.

II.3. Emigratie

De leden van de fractie van de PvdA vragen of een reactie kan worden gegeven op het commentaar van het VNO met betrekking tot het verplicht afrekenen bij onder meer emigratie in die gevallen waarbij de aandelen niet daadwerkelijk zijn vervreemd?

De leden van de fractie van de PvdA vragen tevens een reactie op het voorstel om in gevallen van een «going concern» een optionele (deels) conserverende aanslag op te leggen, waarbij ter bescherming van de belangen van de fiscus het stellen van voldoende garanties gevraagd worden en waarbij geen termijnen gesteld worden.

Is overwogen om alleen kasgeldvennootschappen onder de afrekening bij emigratie te laten vallen en niet-kasgeldvennootschappen buiten beschouwing te laten?

Deze leden willen tevens beantwoord zien of de voorgestelde fictiebepaling in het a.b.-regime van betekenis kan zijn voor artikel 23a Wet op de vennootschapsbelasting 1969 (Wet Vpb'69) juncto artikel 11 Wet LB'64, in die zin dat emigratie van de aandeelhouder de werking van deze bepalingen onbedoeld versterkt.

In de memorie van toelichting wordt uitvoerig ingegaan op de consequenties die voortvloeien uit het voornemen van een aanmerkelijkbelanghouder die gaat emigreren. De CDA-fractieleden ontvangen signalen dat het wetsvoorstel in plaats van het tegengaan van emigratie juist leidt tot een stroom van emigratie, de vele aanvragen wijzen hierop. Het wetsvoorstel werkt averechts uit en staat derhalve haaks op de bedoeling van de staatssecretaris. Een ongewenst vertrek van een groot aantal mensen is hiervan het gevolg. De leden van de CDA-fractie zijn dan ook van mening dat dit element uit het wetsvoorstel gehaald moet worden. Temeer daar door te meten met twee maten hetgeen versterkt wordt door de terugwerkende kracht – onbillijke situaties ontstaan.

In dit kader stellen zij de vraag wat de positie is van iemand met een niet-Nederlandse nationaliteit die gedurende een lange reeks van jaren Nederlands ingezetene is geweest en alhier ook belastingplichtig? Geldt het nieuwe voorgestelde aanmerkelijk belangregime in gelijke mate voor een niet-Nederlander die na een lange reeks van jaren terugkeert naar zijn geboorteland? En hoe wordt met de situatie omgegaan waarin iemand

voor het uitoefenen van zijn/haar beroep zich voor een aantal jaren in het buitenland vestigt en zijn/haar a.b. mee neemt? Kortom hoe wordt omgegaan met situaties waarin duidelijk is, of op termijn wordt, dat er geen sprake is van een fiscale emigratie?

In de memorie van toelichting staat aangegeven dat de vraag is gezien of een afrekening bij emigratie in strijd komt met het EU-verdrag, met name de vrijheid van vestiging. Gesteld wordt dat naar de mening van de staatssecretaris deze vraag ontkennend dient te worden beantwoord. De leden van de CDA-fractie hechten er sterk aan als de staatssecretaris dit ook wil checken bij de Europese Commissie. Ook op het volgende onderdeel heeft de CDA-fractie behoefte aan verduidelijking. Aangegeven wordt dat in Duitsland emigratie als een belastbaar feit wordt aangemerkt. De daarbij geconstateerde winst uit aanmerkelijk-belang wordt belast indien aanmerkelijk-belanghouder tenminste tien jaar binnenlands belastingplichtig is geweest. Een bij emigratie geconstateerd verlies uit aanmerkelijk belang wordt – anders dan in de door de staatssecretaris voorgestelde regeling – niet in aanmerking genomen. Indien de belastingplichtige uiterlijk binnen vijf jaar na emigratie naar Duitsland terugkeert, wordt op de afrekening teruggekomen. De vraag van de leden van de CDA-fractie is of deze regeling in gelijke mate geldt voor de voorgestelde wetgeving en zo ja, waar dit uit wetstekst en toelichting blijkt.

Welk risico bestaat er voor dubbelstelling wanneer het Nederlands regime onvoldoende aansluit bij dat van andere landen? Kan dit op basis van de bestaande belastingverdragen worden voorkomen of is aanpassing noodzakelijk?

De leden van de CDA-fractie wijzen op het alternatief dat de NOB aandraagt en vragen de staatssecretaris dit serieus te overwegen.

Met betrekking tot de door de staatssecretaris voorgestelde emigratieheffing (zonder realisatiemoment) merkt de VVD-fractie op dat zij zich niet kan verenigen met de vorm die de staatssecretaris heeft gekozen. In de vele reacties die op dit punt binnen zijn gekomen wordt gemeld dat dat de door de staatssecretaris voorgestelde emigratieheffing in strijd zou zijn met het Europese Recht. In veel reacties wordt de door de staatssecretaris voorgestelde emigratieheffing als onevenwichtig en ondoordacht betiteld. De VVD-fractie heeft in dit kader ook een algemeen overleg aangevraagd inzake de koerswijzigingen inzake het Nederlandse internationale fiscale verdragsbeleid.

Tot op heden heeft de Tweede Kamer nog geen geactualiseerde notitie op dit punt ontvangen. De VVD-fractie gaat er vanuit dat de staatssecretaris die met duidelijke koerswijzigingen bezig is, een heldere visie op dit punt heeft. De VVD-fractie vraagt de staatssecretaris nu hij een aantal maanden de tijd heeft gehad zijn notitie op te stellen, deze tijdig aan de Tweede Kamer doet toekomen, zodat ook de Tweede Kamer rustig haar oordeel kan geven.

Het wetsvoorstel bevat een drietal situaties, waar een exit-heffing aanmerkelijk belang aan de orde kan komen:

1 Artikel 20a, onderdeel i, Wet IB: bij emigratie van de aanmerkelijk belang-houder. De vervreemdingsvoordelen bij emigratie worden ingevolge artikel 20h, derde lid, Wet IB slot geacht te zijn genoten op het tijdstip dat onmiddellijk voorafgaat aan het ophouden van de binnenlandse belastingplicht. Ingevolge artikel 25, zesde lid Wet IB van de Invorderingswet is een betalingsregeling (gespreide betaling over tien jaren) mogelijk. Er dient zekerheid te worden gesteld. Voorts zal rente in rekening worden gebracht. Bovendien wordt het uitstel beëindigd indien de aandelen worden vervreemd, dan wel wanneer daaruit reguliere voordelen van substantiële omvang worden genoten.

Opgemerkt zij dat de bestaande exit-heffing ingeval van een emigratie binnen vijf jaren na een aandelenfusie waarbij aandelen in een Neder-

landse vennootschap worden omgeruild in aandelen in een buitenlandse vennootschap opgaat in de nu voorgestelde algemene exit-heffing bij emigratie. Dit betekent dat de conserverende aanslag die onder de huidige regeling wordt opgelegd, wordt verruild voor een normale aanslag met betalingsregeling.

Wanneer een buitenlands belastingplichtige zijn belang in een Nederlands lichaam omruilt in een buitenlands lichaam, is onder het voorgestelde regime sprake van een overgang van het belang naar het buitenland. Ook daarop zal de voorgestelde betalingsregeling van toepassing zijn. Onder het huidige regime wordt in dat geval een conserverende aanslag opgelegd.

2 Artikel 20a, onderdeel f, juncto artikel 20a, zevende lid, Wet IB: de overgang krachtens erfrecht of huwelijksvermogensrecht alsmede de verdeling van een nalatenschap of huwelijksgemeenschap, terwijl de verkrijger in het buitenland woonachtig is. De betalingsregeling is in dit geval niet van toepassing. Dit betekent dat direct afgerekend moet worden over de aanmerkelijk belangclaim.

3 Artikel 49, vierde lid, Wet IB: de verplaatsing van de feitelijke leiding van de vennootschap uit Nederland, terwijl sprake is van een buitenlands belastingplichtige aanmerkelijk belanghouder. In dit geval wordt een betalingsregeling geboden.

In vergelijking met de bestaande situatie (uitsluitend een exit-heffing na bepaalde aandelenfusies en dan nog in de vorm van een conserverende aanslag), is dit een forse uitbreiding van het aantal situaties dat een exit-heffing aan de orde gaat komen. Zo is onder het voorgestelde systeem elke normale emigratie belast onder de bestaande regeling een exit-heffing slechts aan de orde kan komen na een gefaciliteerde grensoverschrijdende aandelenfusie. Voorts wordt het systeem van een conserverende aanslag verruild voor een normale aanslag, waarbij niet eens in alle gevallen een betalingsregeling wordt geboden.

De vraag rijst of de gevolgen van deze verzwaaring evenwichtig genoemd kunnen worden. Het standpunt van de staatssecretaris van Financiën is helder. In Nederland opgebouwde claims dienen door Nederland belast te worden. Hoe plausibel dit standpunt op het eerste gezicht ook moge lijken, het komt de fractie van de VVD voor dat dit principe niet onverkort van toepassing kan zijn, zeker ook omdat de voorgestelde regeling veel verder reikt dan de bestrijding van fiscaal geïndiceerde emigratie. Immers, de exit-heffing staat geheel los van het aantal jaren dat de betrokkene in het buitenland blijft wonen. Ook bij definitieve emigratie vindt de voorgestelde regeling toepassing. Voorts wordt de regeling toegepast ongeacht het in het buitenland van toepassing zijnde regime. Dit betekent dat het niet uitmaakt of op de betrokkene een soort van «pensionado-regeling» van toepassing is.

Hieruit blijkt dat het argument van fiscaal geïndiceerde emigratie een schijnargument is. Nederland wil domweg in dit land opgebouwde claims kunnen belasten. Maar zoals gezegd, een dergelijk uitgangspunt mag niet onverkort gelden. Naar de mening van de VVD-fractie moet hierop een tweeledige toets worden toegepast.

In de eerste plaats een economische. Een exit-heffing kan de aantrekkelijkheid van Nederland als vestigingsplaats voor ondernemingen schade doen. Immers ondernemers zien zich bij vertrek geconfronteerd met een fiscale grens. Dit kan een rem zetten op buitenlandse ondernemers die zich in Nederland willen vestigen. Maar men kan ook denken aan jonge beginnende ondernemers, die om deze reden het buitenland verkiezen boven Nederland om daar te ondernemen. Aan deze aspecten is in het geheel geen aandacht geschonken in de memorie van toelichting. Wij treffen daar slechts de rigide stelling dat over in Nederland opgebouwde claims in Nederland afgerekend moet worden.

Een tweede toets is de volgende. Het introduceren van een exit-heffing vereist grote zorgvuldigheid, aangezien een fictief heffingsmoment wordt gecreëerd. Dit kan leiden tot dubbele heffing, zonder dat voorzien is in een toereikende anticumulatie. Deze dubbele heffing kan op twee manieren plaatsvinden. In de eerste plaats is dat een dubbele heffing in Nederland zelf. In dat kader is een anticumulatieregeling voorgesteld in artikel 68b wet IB. Voorts moet gedacht worden aan dubbele heffing die op kan treden door een heffing in het buitenland over dezelfde winstreserves. Met betrekking tot de nationale anticumulatieregeling kan het volgende worden opgemerkt. In artikel 68b Wet IB wordt de samenloop geregeld tussen de exit-heffing bij emigratie en het genieten van zogeheten reguliere voordelen. Op verzoek van de belastingplichtige wordt de belasting over de reguliere voordelen verrekend met de aanslag over de exit-heffing. Dit betekent dat de aanslag bij emigratie door de verrekening alsnog wordt vermindert. Maar een dergelijke verrekening is slechts mogelijk tot voor het einde van het derde kalenderjaar na emigratie.

Het is in één oogopslag duidelijk dat deze verrekeningsmogelijkheid in veel gevallen volstrekt ontoereikend zal zijn. In de eerste plaats zal het vaak niet mogelijk zijn om in drie jaar voldoende liquiditeiten aan de vennootschap te kunnen onttrekken ten einde de voordelen van deze anticumulatieregeling ten volle deelachtig te kunnen worden. In de tweede plaats is een dergelijke dividenduitkering in het buitenland veelal (progressief) belast. Er zal dus veel meer dividend uitgekeerd moeten worden dan de winstreserves die door Nederland destijds bij emigratie zijn belast. Maar er kan ook dubbele heffing optreden in relatie met het buitenland. De Nederlandse anticumulatieregeling drijft belanghebbende in het spoor van dividenduitkeringen. Maar als deze niet of in te geringe mate plaatsvinden, bijvoorbeeld omdat betrokkene een te gering belang heeft, kan dubbele heffing met het buitenland aan de orde komen. Ingeval de aandelen vijf jaar na emigratie worden verkocht, zal op grond van het van toepassing zijnde verdrag heffing veelal exclusief zijn toegewezen aan het buitenland. Afhankelijk van de buitenlandse regeling worden de reserves die destijds door Nederland bij de exit-heffing werden belast, opnieuw belast.

Op dit moment ontbreekt iedere internationale harmonisatie op dit punt. Gegeven dat feit is het al te gemakkelijk om door middel van een ruwe exit-heffing nationale claims uit te breiden en veilig te stellen, zonder deze verregaande gevolgen voor de internationale mobiliteit van belastingplichtigen afdoende te verdisconteren in de voorstellen.

Het is duidelijk dat dergelijke effecten niet door de beugel van de zorgvuldigheidstoets kunnen.

Er kan derhalve worden geconcludeerd dat niet is gebleken dat de negatieve economische effecten opwegen tegen de mogelijke financiële opbrengst van deze maatregel en voorts zijn zelfs de meest voor de hand liggende mogelijkheden van dubbele heffing niet in voldoende mate geanticumuleerd. Zolang aan deze twee voorwaarden niet is voldaan kan de VVD met deze voorstellen niet instemmen.

De fractie van de VVD denkt daarom eerder aan een regeling waarbij in dergelijke situaties een conserverende aanslag wordt opgelegd, die vijf jaar na emigratie vervalt, dus zoals in de bestaande regeling na een gefacilieerde grensoverschrijdende aandelenfusie. Een belangrijke verzwaaring ten opzichte van het bestaande systeem is, dat ook aanmerkelijk belanghouders die emigreren en tevens de feitelijke leiding van de betrokken vennootschap naar hun nieuwe woonland verplaatsen, niet langer direct na emigratie hun aandelen kunnen verkopen zonder in Nederland af te moeten rekenen over hun aanmerkelijk belangclaim. Wel mag een dergelijke exit-heffing uitsluitend geëffectueerd worden, als de aanmerkelijk belang-transactie in het buitenland niet aan belasting

onderworpen is welke naar Nederlandse maatstaven redelijk is. Het gaat daarbij natuurlijk om het belasten van de in Nederland beclaimde winstreserves. Zonder deze restrictie zou wederom een onaanvaardbare dubbele heffing plaatsvinden.

Gaarne vernemen de leden van de VVD een uitgebreide reactie van de staatssecretaris op deze beschouwing.

Het moet de leden van de VVD-fractie van het hart dat het nooit de bedoeling van wetgeving kan zijn dat er een versnelde golf op gang komt door mensen die op grond van een voorstel van wet voor 1 januari 1997 alsnog uit Nederland wegvluchten. Naar het oordeel van de VVD-fractie dient de staatssecretaris dan ook snel een signaal af te geven, waardoor deze emigratiegolf wordt gestopt. Het moet de staatssecretaris ook duidelijk zijn dat het plaatsen van een hek om Nederland niet de manier is om mensen met vermogen in Nederland te houden.

Het onderhavige wetsvoorstel beoogt een einde te maken aan fiscaal geïndiceerde emigratie. De emigratie van een aanmerkelijk belanghouder respectievelijk van een vennootschap met de werkelijke leiding in Nederland wordt generiek aangemerkt als fiscaal geïndiceerd en is mitsdien steeds een belastbaar feit. Bij de behandeling van het voorstel van Rijkswet tot wijziging van de BRK hebben de leden van de VVD-fractie als hun oordeel uitgesproken dat bepalingen in de Nederlandse belastingwetgeving gericht tegen fiscaal geïnspireerde emigratie aanvaardbaar is, mits zij niet leiden tot het optrekken van een «muur» rondom Nederland. In de Nota naar aanleiding van het verslag onderschrijft de staatssecretaris dit oordeel van de VVD-fractie. In dit kader hebben deze leden nog de nodige vragen.

Hoeveel Nederlandse belastingplichtigen zijn de afgelopen jaren om fiscale redenen geëmigreerd?. Hoeveel C-biljetten worden er uitgegeven? Is het aantal C-biljetten gerelateerd aan het aantal fiscale emigranten? Zo nee, welke onderverdeling kan gemaakt worden? De VVD-fractie gaat er vanuit dat het Ministerie van Financiën nauwkeurig kan aangeven hoeveel mensen om fiscale redenen emigreren. Hoeveel mensen emigreren er om fiscale redenen? Kennelijk is het belang voor de schatkist zo groot dat het om actie vraagt. Wat is naar het oordeel van de staatssecretaris de reden dat kennelijk velen om fiscale redenen het land verlaten? Hoeveel Nederlanders wonen in de zogenaamde «Belgische grensstreek»? Hoeveel mensen keren bijvoorbeeld na 5, 10 of 15 jaar weer terug naar Nederland en hoeveel mensen blijven permanent weg? Valt uit de terugkeer van mensen naar Nederland een relatie te leggen met naar het oordeel van de staatssecretaris kennelijk misbruik danwel oneigenlijk gebruik van regelingen?

Wat is het gemiddelde vermogen van mensen die om fiscale redenen emigreren en hoeveel belastinggeld «besparen» deze mensen gemiddeld per jaar door de emigratie; danwel hoeveel belastinggeld loopt de Nederlandse fiscus mis als gevolg van de emigratie?

Hoeveel buitenlanders/ondernemers komen zich jaarlijks in Nederland vestigen of kan gesteld worden dat er in overgrote mate slechts mensen met vermogen Nederland verlaten. Is Nederland naar het oordeel van de staatssecretaris aantrekkelijk voor mensen om zich te vestigen en al dan niet een onderneming te beginnen. Zijn er andere Europese landen die in een vergelijkbare situatie als Nederland verkeren. Hoe gaat men binnen Europa in zijn algemeenheid om met emigratie en immigratie van mensen met vermogen? Welk belang hecht de staatssecretaris van Financiën om Nederlanders met vermogen in Nederland te houden? Welke belang hecht de staatssecretaris eraan om Nederlandse familiebedrijven in Nederland te houden?

Kan de staatssecretaris van Financiën het economisch belang aangeven als Nederlanders met vermogen in Nederland blijven en hun vermogen in Nederland blijven investeren?

Hoeveel Nederlanders die thans geëmigreerd zijn denkt de staatssecretaris van Financiën als gevolg van de voorgestelde regelgeving naar Nederland terug te halen? Een vergelijkbare doelstelling heeft de staatssecretaris gesteld bij het wetsvoorstel «fiscale infrastructuur».

Welke concrete ontwikkelingen kan de staatssecretaris van Financiën melden met betrekking tot de verdragsonderhandelingen met België? Wat is het oordeel van de Staatssecretaris met betrekking tot het huidige verdrag? Is het een goed of slecht verdrag? Wat dient er naar het oordeel van de Staatssecretaris te wijzigen? Wanneer zijn de onderhandelingen voltooid of verlopen de onderhandelingen moeizamer dan verwacht?

De leden van de VVD-fractie vragen de staatssecretaris een reactie te geven op de stelling van M.L.B. van der Lande in het Financiële Dagblad de dato 29 augustus 1996, waarin hij stelt dat het voorstel van Vermeend nadelig is voor familiebedrijven. Deelt de Staatssecretaris deze mening. In het slot van dit artikel stelt de schrijver: «Ernstig is dat de «slachtoffers» met name te vinden zijn in de kring van succesvolle Nederlandse familiebedrijven, die loyaal zijn gebleven aan Nederland door niet te emigreren. Aan die gevolgen wordt in het wetsvoorstel geheel voorbij gegaan. Worden de problemen die hierdoor zullen ontstaan onderschat of is de groep belanghebbenden van een te geringe omvang en daarom politiek niet van voldoende belang? Eén prangende vraag blijft vooralsnog onbeantwoord. Waar blijft de wetgeving die succesvolle en daardoor vermogende (ex)ondernemers in Nederland houdt of die hen naar Nederland terughaald? Zonder een dergelijke regeling is iedere politiek die een ondernemersvriendelijk klimaat wil creëren gedoemd te mislukken». Gaarne een reactie van de staatssecretaris op dit citaat.

Met betrekking tot de huidige tekst van de emigratieheffing hebben de leden van de VVD-fractie nog de volgende vragen.

Indien een buitenlands belastingplichtige aandeelhouder inwoner is van een verdragsland en nimmer in Nederland heeft gewoond, of uit Nederland is geëmigreerd voorafgaand aan de introductie van de aanmerkelijk belang-heffing bij emigratie, en hij de feitelijke leiding van zijn in Nederland gevestigde vennootschap verplaatst naar het buitenland, is onder de voorgestelde regeling sprake van een fictieve vervreemding. Indien het verdrag de heffingsbevoegdheid toewijst aan het woonland van de aandeelhouder, is Nederland niet bevoegd te heffen over deze fictieve aanmerkelijk belangwinst bij zetelverplaatsing. Wat is de mening van de staatssecretaris hierover?

Artikel 20c, achttiende lid, bepaalt dat bij remigratie binnen tien jaar de aanmerkelijk belang-heffing bij emigratie kan worden verminderd. Volgens genoemd artikel kunnen daartoe bij ministeriële regeling regels gesteld worden. Aangezien het hier om een fundamenteel element van de regeling gaat, pleit de VVD-fractie ervoor om deze regels in de Wet op de inkomstenbelasting op te nemen. De VVD-fractie vraagt voorts uitgebreid in te gaan op de vraag hoe deze regeling vorm zal krijgen.

Het is de VVD-fractie niet duidelijk of aanmerkelijk belang-aandeelhouders in buiten Nederland gevestigde vennootschappen, welke aanmerkelijk belang-houders zich reeds vóór 1 januari 1997 metterwoon in Nederland hebben gevestigd, aanspraak kunnen maken op een step-up. Het is niet duidelijk hoe artikel 70c uitgelegd dient te worden in verhouding tot artikel 20c, zevende lid. Gaarne zou de VVD-fractie hierover uitleg ontvangen.

Iemand die inwoner van Nederland wordt verkrijgt alleen een step-up voor wat betreft een aanmerkelijk belang in een buiten Nederland gevestigde vennootschap. Voor een in Nederland gevestigde vennootschap verkrijgt de emigrant geen step-up. Het vreemde is dat wanneer de persoon Nederland weer verlaat, hij wel dient af te rekenen over het

aanmerkelijk belang in de in Nederland gevestigde vennootschap. De redelijkheid brengt met zich dat ook een step-up wordt verleend voor in Nederland gevestigde vennootschappen. Weliswaar zijn buitenlands belastingplichtigen in Nederland belastingplichtig voor aanmerkelijk belang-aandelen in in Nederland gevestigde vennootschappen, maar onder de meeste dubbelbelasting-verdragen heeft Nederland van dit heffingsrecht afgezien ten gunste van de woonstaat van de aandeelhouder. De regeling dat geen step-up wordt verleend bij binnenkomst maar wel dient te worden afgerekend bij emigratie komt daarmee in strijd.

De leden van de VVD-fractie willen nog de aandacht vestigen op een aantal zeer ongewenste effecten van de door de staatssecretaris voorgestelde emigratieheffing.

- Ingeval een vader en een zoon (of dochter) gezamenlijk een familiebedrijf runnen en men vanuit de expansiegedachte de vleugels in het buitenland wil uitslaan, is het gevolg van de voorgestelde regeling (uitgaande dat vader en zoon een aanmerkelijk belang hebben) dat als zoonlief een filiaal in België begint en daar ook gaat wonen, de zoon geacht wordt zijn aanmerkelijk belang te hebben vervreemd en 25% emigratieheffing moet betalen.

- Ingeval een vader (aanmerkelijk belanghouder) overlijdt en zijn kinderen wonen in het buitenland, vindt er ook afrekening plaats. Veel genoemde voorbeelden zijn als de kinderen in het buitenland studeren, danwel dat werknemers, kinderen van aanmerkelijk belanghouders, naar het buitenland worden uitgezonden.

Naar het oordeel van de VVD-fractie kunnen deze gevolgen niet de bedoeling van de staatssecretaris geweest zijn.

Ook de leden van de fractie van D66 gaan in op de afrekening bij emigratie over de nog niet gerealiseerde vermogenswinst op aanmerkelijk belang aandelen. Tegen dit voorstel bestaat in de praktijk veel verzet. De voorgestelde regeling kan namelijk gemakkelijk tot dubbele heffing leiden, wanneer het land waarin de emigrant woont bij een latere verkoop van de aandelen ook heft over de vermogenswinst die door Nederland reeds bij de emigratie werd belast. Waarom heeft de staatssecretaris er niet voor gekozen om bij emigratie een conserverende aanslag op te leggen die, wanneer er geen vervreemding heeft plaatsgevonden, na een bepaalde periode (bijvoorbeeld vijf tot 10 jaar) vervalt? De leden van de D66-fractie merken hierbij nog op dat de voorgestelde heffing bij emigratie mogelijk als een ernstige belemmering van het vrij verkeer van personen c.q. vrijheid van vestiging kan worden aangemerkt en dus mogelijk in strijd is met de bepalingen van het Gemeenschapsrecht. Kan de staatssecretaris daar nader op ingaan?

Met betrekking tot de emigratieheffing merken de leden van de SGP-fractie het volgende op. Niet valt in te zien waarom het enkele feit van emigratie in aanmerking moet worden genomen als een vervreemding van het aanmerkelijk belang. De leden van de SGP-fractie zouden liever aansluiting zoeken bij het daadwerkelijke moment van vervreemding. In de tussenliggende periode van emigratie en eventueel daarop volgende vervreemding zou aan de aanmerkelijk belanghouder het stellen van een zekerheid kunnen worden gevraagd of zou de constructie van een conserverende aanslag kunnen worden gekozen die, wanneer niet tot vervreemding wordt overgegaan, na verloop van bijvoorbeeld 10 jaar komt te vervallen. Bijkomend voordeel van het uitgaan van het moment van daadwerkelijke vervreemding is dat ingewikkelde situaties van verrekening van de emigratieheffing met de vervreemdingsheffing na remigratie of vermindering van de emigratieheffing, indien de belastingplichtige 10 jaar na emigratie terugkeert in Nederland, kunnen worden voorkomen. Zij vernemen gaarne een reactie van de regering hierop. Bovendien stellen de leden van de SGP-fractie de

vraag of bij winstuitkeringen na emigratie opnieuw 25% belasting moet worden betaald. Kan de emigratieheffing in dit geval in mindering komen op de verschuldigde belasting bij latere winstuitkering, zo vragen deze leden.

De leden van de GPV-fractie onderkennen de problematiek van de belastingvlucht naar het buitenland. Het voorstel om emigratie als een belastbaar feit aan te merken kan daarom op zichzelf worden onderschreven. De uitwerking die hieraan wordt gegeven leidt echter tot enkele vragen. Deze GPV-leden vragen of de afrekening bij emigratie over de vervreemdingswinst niet leidt tot een dubbele heffing doordat het emigratieland, wanneer de emigrant zijn aanmerkelijk belang aandelen verkoopt ook heft over de vermogenswinst die door Nederland reeds was belast. Is deze emigratieheffing niet in strijd met het Europese recht? Kunnen de twijfels die hierover bij deze GPV-leden bestaan worden weggelaten?

II.4. Toetsing aan Europees recht

De leden van de CDA-fractie wijzen er op dat het Nederlandse bedrijfsleven, met name het Midden- en Kleinbedrijf dat in toenemende mate een rol gaat spelen op de markt binnen de Europese Unie, erbij gebaat is dat de condities waaronder wordt ondernomen voor de participanten in de lidstaten van de Europese Unie om en nabij dezelfde zijn, zeker waar het condities betreft waarop de overheid invloed uit kan oefenen zoals de fiscale wetgeving. Gelet op het feit dat met name het Nederlandse bedrijfsleven voornamelijk afzet en dus moet concurreren op de markt binnen de Europese Unie, hebben de leden van de CDA-fractie er behoefte aan om op dit onderdeel te worden geïnformeerd of de aanmerkelijk belangcondities zoals die thans worden voorgesteld vergelijkbaar zijn met de regimes in de andere lidstaten van de Europese Unie.

Een toetsing van het wetsvoorstel van de Europese regelgeving acht het CDA absoluut noodzakelijk. Het later terug moeten draaien van wetgeving omdat deze niet spoort met de EU-regels acht de CDA-fractie onwenselijk. Evenals het risico dat wanneer Nederland te veel een eigen koers vaart de Europese integratie en de harmonisatie van belastingwetgeving wordt bemoeilijk of dat Nederland na harmonisatie het eigen regime te veel bij moet stellen.

Het valt de leden van de VVD-fractie op dat er met geen woord gerept wordt over een toetsing van deze nieuwe bepaling aan het Europese Recht. Uit het recentelijk door het Hof van Justitie gewezen arrest Asscher is duidelijk geworden dat een verschillende behandeling van buitenlands belastingplichtigen ten opzichte van binnenlands belastingplichtigen slechts is gerechtvaardigd indien een objectief verschil in situatie bestaat dat een dergelijk verschil kan rechtvaardigen. In een eerder arrest (Bachmann) is beslist dat problemen in de uitvoeringssfeer geen voldoende uitzonderingsgrond zijn. Het voormelde argument dat een niet-ingezetene de aanmerkelijk belang-claim bij vererving niet mag doorschuiven omdat heffing over aanmerkelijk belang-winst niet is gewaarborgd indien de heffingsbevoegdheid door een verdrag wordt toegewezen aan het woonland van de erfgenaam, is geen voldoende uitzonderingsgrond. Afgezien van het feit dat een dergelijke regeling in strijd is met internationale heffingsbeginselen, geldt waarschijnlijk ingevolge het arrest Wielockx dat een dergelijk argument onvoldoende rechtvaardiging vormt. Het lijkt de VVD-fractie verstandig dat de doorschuifmogelijkheid ook gaat gelden voor niet-ingezetenen.

Het valt eveneens de leden van de D66-fractie op dat in de memorie van toelichting onvoldoende aandacht is geschonken aan de werking van het

Europees recht. Dit gebrek klemt des te meer, nu regelmatig blijkt dat de invloed van het Europese recht verder reikt dan bij de invoering van een wettelijke regeling wordt vermoed. Het onlangs door het Europese Hof van Justitie gewezen Asscher-arrest is hiervan een sprekend voorbeeld. Het zou kunnen zijn dat dit wetsvoorstel op verschillende onderdelen mogelijk in strijd is met het Gemeenschapsrecht. De leden van de D66-fractie zijn van mening dat de voorgestelde bepalingen die van toepassing zijn bij emigratie en immigratie alsmede ieder gemaakt onderscheid bij de belastingheffing tussen binnenlandse en buitenlandse belastingplichtigen en tussen binnen en buiten Nederland gevestigde vennootschappen, nader en uitgebreider aan het Europese recht moeten worden getoetst. Is de staatssecretaris daartoe bereid?

Kan hij tevens aangeven hoe het staat met het thans door de Europese Commissie tegen Nederland lopende onderzoek naar de mogelijke strijdigheid van sommige bepalingen van de Brede Herwaardering? Zoals de staatssecretaris ongetwijfeld weet is die kwestie nog niet zo lang geleden door het Europees Parlement bij de Europese Commissie aan de orde gesteld. Is dit onderzoek al afgerond? Kan de staatssecretaris daar nader op ingaan?

De leden van de SGP-fractie stellen de vraag of de voorgestelde bepalingen met betrekking tot de emigratieheffing niet in strijd moeten worden geacht met internationaalrechtelijke bepalingen. Daarbij denken deze leden in het bijzonder aan de bepaling uit het EG-Verdrag met betrekking tot de vrijheid van vestiging (art. 52). Zo kan de vraag opkomen of de emigratieheffing niet moet worden beschouwd als een fiscale belemmering om zich te begeven waar men wil. In de memorie van toelichting missen de leden van de SGP-fractie hierover een fundamentele beschouwing. Zij zien die graag alsnog tegemoet.

II.5. Overlijden/successie/doorschuifregelingen

De leden van de fractie van de PvdA vragen hoe de staatssecretaris de stellingname in sommige commentaren beoordeelt dat door het verhogen van het successiedividend van 20 procent naar 25 procent de problemen bij het overlijden van de a.b.-houder zullen toenemen. Aangezien het zogenoemde successiedividend ook het belastbare inkomen verhoogt, zal dit vervolgens ertoe leiden dat meer vermogensbelasting moet worden afgedragen. Deze leden vragen zich af of deze samenloop onderkend is. De Koninklijke Notariële Broederschap ervaart het laten vervallen van de successiefaciliteit als een probleem voor degene die het tijdelijk recht van vruchtgebruik op aandelen erft, omdat deze niet wordt aangemerkt als aanmerkelijk-belanghouder. Als deze vruchtgebruiker dividend ontvangt om het recht van successie te kunnen betalen, wordt dit dividend progressief belast. Bovendien zal de vruchtgebruiker het successierecht ter zake van de verkrijging van de blote eigendom van de aandelen moeten betalen uit de met het vruchtgebruik bezwaarde aandelen (artikel 78 Successiewet), zo stellen zij. In hoeverre gaat dit ten koste van de continuïteit van familieondernemingen? Kan de staatssecretaris hierop een reactie geven?

De leden van de PvdA-fractie wijzen er op dat het VNO er in zijn commentaar voor pleit om het voorgestelde artikel 20a, zevende lid, Wet IB te laten vervallen. Als voorbeeld hiervoor wordt gegeven de situatie waarin de in Nederland wonende a.b.-houder A overlijdt. De a.b.-aandelen van A in een Nederlands familiebedrijf toekomen aan zijn twee kinderen B en C, die vanwege hun beroepsuitoefening in het buitenland wonen. Volgens het wetsvoorstel wordt de overgang van de a.b.-aandelen op B en C als een vervreemding aangemerkt. Het gevolg daarvan is dat, ondanks het feit dat van het realiseren van a.b.-winst geen sprake is, een

a.b.-heffing van 25% moet worden betaald en bovendien successierechten verschuldigd zijn. Kan hierop een reactie worden gegeven? Kan ook aangegeven worden in hoeverre het buitenland de overgang aan de erven als een fictieve vervreemding beschouwd?

Omtrent het aspect van het overlijden van een aanmerkelijk-belanghouder hebben de leden van de CDA-fractie de volgende vraag. In de memorie van toelichting staat dat van een vervreemding door een erfgenaam sprake kan zijn in geval bij de verdeling van een nalatenschap indien aan hen minder aandelen of winstbewijzen worden toe gescheiden dan met zijn aandeel in de boedel overeenkomt. Om te voorkomen dat in een dergelijk geval gedeeltelijk zou moeten worden afgerekend, is thans tevens bepaald dat de verdeling van een nalatenschap binnen twee jaar na het overlijden van de erflater niet als vervreemding wordt aangemerkt, ook dan schuift de verkrijgingsprijs door. Is deze situatie ook van toepassing voor een echtpaar dat in gemeenschap van goederen is getrouwd, waarbij bij testament is bepaald dat de langstlevende met toestemming van de erfgenamen het vruchtgebruik heeft, waarbij de boedel pas wordt verdeeld na het overlijden van de laatste echtgenoot?

Terzake de doorschuiving wordt aangegeven dat een doorschuivingsregeling wordt voorgesteld bij de overgang krachtens erfrecht. Een vergelijkbare doorschuivingsregeling wordt voorgesteld bij de overgang krachtens huwelijksvermogensrecht. Van een dergelijke overgang kan sprake zijn bij het aangaan van een huwelijk, bij het maken of veranderen van huwelijksvoorwaarden tijdens het huwelijk en bij de ontbinding van het huwelijk, zo stelt de memorie van toelichting.

De leden van de CDA-fractie hebben uit verschillende reacties begrepen dat erfgenamen in het buitenland door deze regeling zwaarder worden getroffen dan die in Nederland wonen. Zij vinden dit een onwenselijk neveneffect en zij nemen dat dit onbedoeld is.

In dit wetsvoorstel en in de memorie van toelichting introduceert de staatssecretaris het begrip «partner», dat tevens nader moet worden gedefinieerd. De leden van de fractie van het CDA merken op dat op het onderdeel van de doorschuivingsregeling uitsluitend wordt gesproken over huwelijksrelaties. Kan het punt van de relaties waarin sprake is van partners die duurzaam met elkaar samenleven en waar sprake is van een samenlevingscontract een vergelijkbare positie terzake de doorschuiving innemen als die van huwelijksrelaties?

Ook is het de CDA-leden niet geheel duidelijk of met «gehuwden» anders samenwonende zijn uitgesloten. De CDA-fractie gaat er van uit dat dit niet het geval is.

De leden van de VVD wensen uitdrukkelijk stil te staan bij de problematiek rond de bedrijfsopvolging. De VVD-fractie is van mening dat de bedrijfsopvolging zo min mogelijk belemmerd dient te worden door fiscale regelgeving en gaat ervan uit dat de staatssecretaris deze mening deelt. Echter, de bedrijfsopvolging binnen de familie wordt belemmerd door het ontbreken van een doorschuiffaciliteit. Bij overdracht van aanmerkelijk belang-aandelen binnen de familie blijft afrekening over de aanmerkelijk belang-claim voorgeschreven.

Gezien het feit dat een persoon die winst uit onderneming geniet wel de mogelijkheid heeft de fiscale claim naar partner c.q. kinderen door te schuiven, is het naar het oordeel van de VVD-fractie reëel dat er ook een doorschuiffaciliteit wordt gecreëerd voor aanmerkelijk belangaandelen. Daarnaast is er naar het oordeel van de leden van de VVD-fractie een probleem met betrekking tot doorschuiving bij overlijden. De keuzemogelijkheid om bij verkrijging van aanmerkelijk belangaandelen krachtens erfrecht of huwelijksvermogensrecht de aanmerkelijk belangclaim door te schuiven staat alleen open voor inwoners van Nederland. In de memorie

van toelichting merkt de staatssecretaris op dat deze nieuwe voorwaarde noodzakelijk is om er voor te zorgen dat de heffing is gewaarborgd met het oog op de veel voorkomende situatie dat een belastingverdrag de heffingsbevoegdheid toewijst aan de woonstaat van de buitenlands belastingplichtige.

De VVD-fractie wil de staatssecretaris tevens wijzen op de gevolgen van het vervallen van het 20%-tarief voor successiedividend. Thans bestaat de mogelijkheid in het kader van de vererving van incurante aandelen zogenaamd successiedividend te ontvangen tegen 20%. Dit successiedividend zal in de voorgestelde regeling tegen 25% worden belast. Het vervelende gevolg hiervan is dat de financiële problemen bij het overlijden van een aanmerkelijk belanghouder zullen toenemen. In haar reactie op dit punt stelt VNO/NCW dat: «Immers, om maximaal 27% successierecht te voldoen, zal een bruto dividend uitgekeerd moeten worden van 36% van de waarde van het aanmerkelijk belang. Aangezien het zogenoemde successiedividend ook het belastbaar inkomen verhoogt, zal dit vervolgens er toe leiden dat meer vermogensbelasting moet worden afgedragen». Wat is hierop de reactie van de staatssecretaris. Is dit effect beoogd. Is de staatssecretaris bereid vorm te geven aan de suggestie van VNO/NCW een fiscale facilitatie bij de vererving van ondernemingen in de familiesfeer door het successiedividend te handhaven op 20% en door de latente aanmerkelijk belangclaim van 25% ten volle op de verkrijging in mindering te brengen. Wat is de mening van de staatssecretaris om in het kader van de successieheffing de aandelen te waarderen op de laagste waarde van de intrinsieke c.q. rentabiliteitswaarde.

De leden van de VVD-fractie merken op dat het aandelenbezit van de ongehuwde partner meetelt voor de vraag of sprake is van een aanmerkelijk belang. De mogelijkheden die het wetsvoorstel biedt om de fiscale behandeling van ongehuwde samenwoners gelijk te trekken met die van gehuwde samenwoners worden niet optimaal benut. De leden van de VVD-fractie vragen zich af waarom uitstel van betaling niet mogelijk is indien een aanmerkelijk belang wordt vervreemd aan de ongehuwde partner c.q. de ongehuwde partners van (klein)kinderen.

De leden van de fractie van D66 constateren dat de bedrijfsopvolging binnen de familie wordt belemmerd door het ontbreken van een doorschuivingsfaciliteit. Bij overdracht van aanmerkelijk belang aandelen binnen de familie blijft afrekening over de aanmerkelijk belang-claim voorgeschreven, zij het dat in sommige gevallen een betalingsregeling kan worden getroffen. Omdat een persoon die winst uit onderneming geniet wel de mogelijkheid heeft de fiscale claim naar de partner of de kinderen door te schuiven, vragen de leden van de D66-fractie waarom niet tevens een doorschuiffaciliteit is gecreëerd voor aanmerkelijk belang aandelen. De keuze voor de rechtsvorm waarin ondernemingsactiviteiten worden ontplooid wordt dan niet beïnvloed door het al dan niet kunnen benutten van fiscale doorschuivingsfaciliteiten. De leden van de D66-fractie verzoeken de staatssecretaris hier nader op in te gaan.

De huidige Wet op de inkomstenbelasting kent in artikel 57a lid 1, onderdeel c een faciliteit die de financiering van successierechten aanzienlijk verlicht. Deze faciliteit zal volgens het wetsvoorstel komen te vervallen. Dit kan er toe leiden dat onder het voorgestelde regime in sommige gevallen een dividend – uitgekeerd ter financiering van successierechten onderworpen is aan een gecumuleerde belastingdruk van 95%. Dat laatste kan toch niet de bedoeling zijn. Kan de staatssecretaris aangeven of hij bereid is de genoemde faciliteit te handhaven?

Wat betreft de positie van de tijdelijk vruchtgebruiker bij vererving merken de leden van de D66-fractie het volgende op.

Wanneer de langstlevende echtgenoot na overlijden van de kortstlevende echtgenoot, bij testament het vruchtgebruik op aanmerkelijk belang aandelen krijgt toebedeeld, is sprake van een tijdelijk vruchtgebruik wanneer op dat moment reeds de leeftijd van vijftig is bereikt. De voordelen uit deze aanmerkelijk belang aandelen worden dan niet tegen het 25% maar tegen maximaal het 60%-tarief belast. Kan de staatssecretaris aangeven waarom deze voordelen niet ook tegen het voorgestelde 25%-tarief zullen worden gaan belast?

Ook de leden van de SGP-fractie vragen aandacht voor de positie van familie-ondernemingen. Het heffen van successierechten is in het algemeen niet gunstig voor de positie van bedoelde ondernemingen. De aan het woord zijnde leden willen dan ook graag pleiten voor een fiscale faciliteit bij vererving van familie-ondernemingen. Deze zou vorm kunnen krijgen door op het successiedividend van 20% de latente aanmerkelijk belangclaim van 25% in mindering te brengen. Ziet de regering ook de noodzaak in van het faciliteren van familie-ondernemingen ten behoeve van het veiligstellen van de continuïteit? Indien dit het geval is, hoe staat zij dan tegenover het voorstel van deze leden met betrekking tot de wijze waarop deze faciliteit kan worden vormgegeven?

De leden van de SGP-fractie merken op dat niet alleen de emigratieheffing gebaseerd is op het principe van fictieve vervreemding, maar ook het toedelen van a.b.-aandelen bij overlijden aan niet binnenlandse particulieren. Hierdoor kan een probleem ontstaan, indien het woonland van de erfgenaam niet de vervreemdingsprijs als verkrijgingsprijs van het a.b.-pakket in aanmerking neemt. Door in het woonland ook uit te gaan van de historische verkrijgingsprijs zal een dubbele belastingheffing optreden, die de leden van de SGP-fractie niet wenselijk vinden. Erkent de regering de onwenselijkheid van dubbele belastingheffing in een dergelijke situatie? Voorzien verdragen ter voorkoming van de heffing van dubbele belasting in het algemeen in bepalingen, die dergelijke situaties opheffen? Indien niet, is de regering bereid om in voorbedoelde gevallen geen fictieve vervreemding aan te nemen, maar de heffing om te zetten in een conserverende aanslag, die na verloop van bijvoorbeeld 10 jaar komt te vervallen, indien geen vervreemding heeft plaatsgevonden? Een dergelijke procedure hebben deze leden ook reeds voorgesteld bij de emigratieheffing. Bijkomend voordeel is dat aldus ook geen verschil bestaat in behandeling tussen de binnenlandse en buitenlandse erfgenamen, terwijl eventuele belemmeringen van internationaalrechtelijke aard voorkomen worden. Overigens zouden de leden van de SGP-fractie gaarne geïnformeerd willen worden over de regeling in andere landen op dit punt. Indien zij goed geïnformeerd zijn kennen de ons omringende landen geen fictieve vervreemding bij overlijden en plaatst de voorgestelde regeling ons land in een uitzonderingspositie wat dit betreft. Is deze informatie juist? Vindt de regering het wenselijk op dit punt een aparte positie in internationaal verband in te nemen?

De leden van de GPV-fractie vragen de staatssecretaris of hij van mening is dat door de voorgestelde betalingsregeling van de aanmerkelijk belangheffing als gevolg van de overdracht van aanmerkelijk belang pakketten, de familiale bedrijfsopvolging in bijna alle gevallen financieel gezien mogelijk zal zijn. Verwacht de staatssecretaris dat het met name bij kapitaalintensieve bedrijven mogelijk en financieel verantwoord is dat in 10 jaar tijd, alleen al voor de aflossing van de belastingschuld, 25% van de waarde liquide wordt gemaakt? Wordt hierdoor de liquiditeitspositie van een bedrijf niet in gevaar gebracht? Deze GPV-leden vragen of de staatssecretaris het mogelijk acht om naar analogie van artikel 17 van de Wet op de Inkomstenbelasting 1964, ook als er sprake is van een BV, de bedrijfsopvolging ouders/kinderen zonder fiscale complicaties te regelen.

Is de staatssecretaris ook niet van mening dat mede als gevolg van de toename van het gebruik van een BV in het midden- en kleinbedrijf er gestreefd moet worden naar een evenwichtige belastingheffing bij vergelijking tussen een familiale bedrijfsopvolging in een eenmanszaak en familiale bedrijfsopvolging met een BV?

II.6. Invloed op de samenloopregeling

De leden van de PvdA-fractie vragen of een reactie kan worden gegeven op het commentaar van het VNO op de invloed van de 25 procent heffing op de samenloopregeling? Is er geen reden deze aan te passen in het kader van het voorgestelde nieuwe regime? Kan de staatssecretaris een reactie geven op het voorstel het dividend buiten de samenloopregeling te houden? Wordt hiermee tevens het probleem van nulconstructies ondervangen en de fiscale positie van familie-ondernemingen een stuk verbeterd?

De leden van de fractie van D66 merken op dat in de memorie van toelichting staat dat het voorgestelde tarief de dubbele belastingdruk op dividenden vermindert en derhalve de belemmering om dividenden uit te keren wegneemt. Dit effect treedt echter niet op bij vermogende particulieren. Omdat een uitgekeerd dividend meetelt in de samenloopregeling van de vermogensbelasting, wordt de heffing van inkomstenbelasting «verruild» voor de heffing van vermogensbelasting. Het voorgestelde tarief betekent voor deze groep belastingplichtigen dan ook geen verlichting en een stimulans tot fiscaal geïndiceerde emigratie wordt daardoor dus niet weggenomen. De belastingdruk kan echter ook voor deze groep worden beperkt door in de samenloopregeling hetzij het dividend dat tegen het 25% tarief is belast uit de grondslag te elimineren, hetzij de op het dividend drukkende vennootschapsbelasting in aanmerking te nemen. Hoe oordeelt de staatssecretaris over deze suggestie?

De leden van de SGP-fractie stellen met betrekking tot de samenloopregeling van artikel 14 VB enige vragen. Voor een a.b.-houder, die gebruik maakt van de 68%-regeling, heeft de verlaging van de belasting op dividend van 60% naar 25% geen gevolgen in financiële zin. Wel zal het gewicht van de afzonderlijke bestanddelen van de verschuldigde belasting in de nieuwe situatie anders zijn dan onder het huidige regime. Zo zal de vermogensbelasting in verhouding zwaarder wegen, door het verlagen van het belastingpercentage op de dividenduitkering. Door diverse organisaties is gewezen op de wenselijkheid van het in aanmerking nemen van de betaalde vennootschapsbelasting op het uitgekeerde dividend voor de berekening van de 68%-druk. De leden van de SGP-fractie vernemen graag hoe de regering staat tegenover de bedoelde suggestie van tal van organisaties.

II.7. A.b.-verliezen

De fractie van de PvdA vraagt welke bezwaren er aan kleven de sedert 1 januari 1995 geldende regeling onbeperkt voorwaartse verliesverrekening ook van toepassing te laten zijn op a.b.-verliezen van het nieuwe regime in plaats van de voorgestelde acht jaar carry forward?

Verhogingen respectievelijk verlagingen van de verkoopprijs worden in de a.b.-sfeer in aanmerking genomen. Bij verkoop tegen een vordering wordt de vordering getransformeerd tot de privé sfeer.

Dit betekent dat het verlies niet aftrekbaar is indien de overdrachtprijs bijvoorbeeld door faillissement niet betaald wordt. De RMK acht deze consequentie ongewenst.

De leden van de PvdA zouden hierop een reactie op prijs stellen.

De Nederlandse Orde van Belastingadviseurs is van mening dat de samenhang tussen het belasten van aanmerkelijk belang voordelen enerzijds en het in aftrek van aanmerkelijk belang verliezen anderzijds, niet in alle opzichten evenwichtig is. De Orde doet daartoe verschillende suggesties om dit evenwicht te herstellen. Kan de staatssecretaris nader op deze suggesties ingaan, zo vragen de leden van de fractie van D66.

II.8. Inkoopbepaling

De leden van de PvdA-fractie vragen of een reactie kan worden gegeven op het commentaar van de RMK dat in het subjectieve regime bij inkoop à pari of boven pari, doch tegen een prijs onder de waarde in het economische verkeer, waar blijkens het wetsvoorstel de laatstgenoemde waarde aangehouden wordt, geen plaats is voor heffing? Dit omdat de claim van de fiscus volledig behouden blijft aangezien de niet ingekochte aandelen navenant zwaarder worden.

III. Consumptieve rente

De leden van de Partij van de Arbeid verwijzen wat betreft de rente-aftrek consumptieve rente naar het Regeerakkoord, waarin daarover een afspraak is gemaakt.

Ten aanzien van de hoogte van het bedrag f 5000 per belastingplichtige en voor gehuwden f 10 000 merken zij op dat zij een dergelijk bedrag eerder hebben gesuggereerd. Zij vinden dit dan ook een evenwichtig voorstel omdat de maatregel vooral gericht is op het voorkomen van excessieve rente-afrekken, die veelal in verband kunnen worden gebracht met het op oneigenlijke wijze ontgaan van belasting. Is overwogen, zo vragen deze leden, om deze bedragen te indexeren?

Deze leden zouden graag een reactie ontvangen op het pleidooi van de Landelijke woonboten organisatie voor onbeperkte rente-aftrek voor woonschepen die geen bron van inkomen zijn in fiscale zin.

Kan de staatssecretaris ingaan op de stelling in het commentaar van Hiswa vereniging dat buitenlandse leaseconstructies voor de Nederlandse consument door de huidige wetsvoorstellen aantrekkelijk zijn/worden?

In dit verband vraagt de PvdA-fractie zich ook af het geen tijd is een bepaling op te nemen in de loon- en inkomstenbelasting dat in de toekomst de maximum-rentevrijstelling en de maximum-dividendvrijstelling van f 1 000 (f 2 000 voor gehuwden) ieder geïndexeerd worden. Kan de staatssecretaris hier een reactie op geven?

Als bij een persoonlijke lening de restschuld bij overlijden wordt kwijtgescholden, zijn naar onze mening de betaalde termijnen (rente + aflossing) aan te merken als periodieke uitkeringen. Deze termijnen zijn dan als persoonlijke verplichting aftrekbaar indien en voor zover zij de tegenprestatie (= het geleende bedrag) overtreffen, zonder dat het voorgestelde maximum aan aftrekbare consumptieve rente van toepassing is. Is dit juist? Wat is de mening van de staatssecretaris hierover?

Met betrekking tot de maximum-rentevrijstelling en de maximum-dividendvrijstelling van f 1 000 (f 2 000 voor gehuwden) vragen deze leden zich af wat de kosten zijn als deze bedragen worden geïndexeerd.

Tevens vragen zij zich af wat de kosten zijn indien deze twee vrijstellingen worden samengevoegd, zodat een keuze gemaakt kan worden of voor meer belastingvrij sparen of beleggen.

Het NOB wijst op een mogelijk onbedoeld effect in de voorgestelde aanpassing van de dividendvrijstelling. Zij onderbouwen dit met het volgende voorbeeld:

Arbeidsinkomen		40 000	
Renteinkomsten		2 000	
Dividend (na renteaftrek/bronkosten)	1 500	_____	
Onzuiver inkomen			43 500
Af: dividendvrijstelling (max.netto dividend)	1 500		
rentevrijstelling (max. de ontvangen rente minus betaalde overige rente)		_____	1 500
Belastbaar inkomen			40 500

Per saldo wordt f 3 500 belast terwijl f 3 000 wordt vrijgesteld.
 Wat is de mening van de staatssecretaris hierover zo vragen de leden van de fractie van de PvdA.

Het wetsvoorstel Uitholling grondslag vennootschapsbelasting stelt dat rente op schuldvorderingen, die ontstaan zijn door terugbetalingen van kapitaal of schuldig gebleven dividenden, in bepaalde gevallen niet meer aftrekbaar is. In het thans voorliggende wetsvoorstel wordt evenwel gesteld dat er voor de heffing van inkomstenbelasting fictieve rente wordt genoten op dergelijke schuldvorderingen met de eigen BV. De leden van de fractie van de PvdA vragen zich af hoe de samenloop van beide bepalingen in de praktijk uitwerkt.

De leden van de fractie van de PvdA vragen een nadere uitleg waarom de financieringsrente van tot een a.b. behorende aandelen niet meer mag worden afgetrokken tegen het tabeltarief. Onder de huidige wetgeving is deze financieringsrente – ook in het geval van naar 20 procent belaste a.b.-inkomsten – aftrekbaar naar het tabeltarief, voor zover deze rente de in hetzelfde jaar genoten a.b.-winst te boven gaat.

De leden van de fractie van het CDA staan ten aanzien van het voorstel van de staatssecretaris om de aftrekbaarheid van rente op consumptief krediet te bespreken zeer gereserveerd. Zij zien de argumenten die hier voor pleiten zoals het feit dat de overheid mensen niet moet stimuleren om «op de pof» te kopen, mensen tegen zich zelf beschermd moeten worden en dat niet iedere belastingbetaler hoeft mee te betalen aan de lening van een ander. Zij zijn echter van mening dat een dergelijke wijziging in het licht van het totale fiscale stelsel moet worden gezien. Immers rente op spaartegoeden is belast, rente op krediet en hypotheekrenten is aftrekbaar. Het een kent een samenhang met het ander en met het totale fiscale stelsel. De leden van de CDA-fractie vragen zich dan ook af waarom niet gelijktijdig een verruiming van de rente op spaartegoeden is opgenomen, zodat het evenwicht tussen aftrekbaarheid en vrijstelling bewaard blijft. Het totale fiscale regime is tevens bepalend voor de totale belasting (en premie) druk en derhalve voor de koopkracht. De aan het woord zijn de leden vragen zich dan ook af of de aftopping van de aftrekbaarheid van rente op consumptief krediet wel zo geïsoleerd kan worden gezien? Roept dit niet automatisch een discussie over het totale fiscale stelsel op? Is het soms ook de bedoeling van de staatssecretaris om een bredere en verdergaande discussie over het fiscale stelsel te voeren? Is het wetsvoorstel een eerste stap van een synthetisch belastingstelsel naar een analytisch belastingstelsel? Wordt op termijn bijvoorbeeld ook de aftrekbaarheid van hypotheekrente ter discussie gesteld? De CDA-fractie is van mening dat de discussie over het fiscale stelsel en waar wij op termijn naar toe willen eerst gevoerd moet worden alvorens er een element uit te lichten. Graag een reactie van de staatssecretaris.

Behalve een samenhang met het totale fiscale stelsel kent dit voorstel tevens een samenhang met de totale economie. Het heeft immers invloed op de koopkracht en het koopgemak. De leden van de CDA-fractie veronderstellen dat de beperking van de aftrekbaarheid van de rente op consumptief krediet met name de lagere inkomenscategorieën treft. Het wetsvoorstel heeft met name consequenties voor veel bedrijven in de sfeer van het Midden- en Kleinbedrijf. Is ook op dit onderdeel de staatssecretaris bereid contact op te nemen met organisaties van het Midden- en Kleinbedrijf en met name met bepaalde branches die in het bijzonder worden getroffen over wat de consequenties zijn van de beperking aftrekbaarheid consumptief krediet? Zoals de autobranche, de witgoedsector en de waterrecreatiebranche. Kan de staatssecretaris aangeven wat de gevolgen voor de economie zijn? Branche-organisaties spreken over een groot verlies aan werkgelegenheid. Hoe beoordeeld de staatssecretaris dit, mede in het licht van de doelstelling van het kabinet om de werkgelegenheid te bevorderen?

Belangrijke vraag is wat het effect zal zijn van het wetsvoorstel. Welke mutaties in aantal en omvang van consumptieve kredieten verwacht de staatssecretaris? De CDA-fractie wenst daar graag inzicht in te verkrijgen. Een totaal leenbedrag van f 100 000 per echtpaar/gezin is immers vrij fors voor de financiering van de aanschaf van auto, video of koelkast. Tweehonderdduizend gezinnen thans een schuld van f 25 000 of meer hebben, maar slechts een gering deel haalt de f 100 000. Hoe groot zijn de effecten en als deze gering zijn wat beoogd de staatssecretaris dan met het wetsvoorstel? De aanzet tot de eerder genoemde discussie of een aanzet tot aftopping van de aftrek van de hypotheekrente? Weliswaar staat in de memorie van toelichting aangegeven dat in de eerste plaats dient te worden opgemerkt dat het onderhavige wetsvoorstel geen betrekking heeft op de aftrek van rente op hypothecaire leningen die zijn aangegaan ter financiering van de aankoop, het onderhoud of de verbetering van de eigen woning. Deze renten blijven volledig aftrekbaar, aldus de memorie van toelichting. Toch stellen de leden van de CDA-fractie de vraag of de inperking van de aftrekbaarheid van rente op consumptief krediet, wellicht later gevolgd door een volledige beperking, toch niet een eerste stap is in de richting van een beperking van de aftrek van rente op hypothecaire leningen die zijn aangegaan ter financiering van de aankoop, het onderhoud of de verbetering van de eigen woning. De leden van de CDA-fractie zouden hier een krachtig tegenstander van zijn.

In de memorie van toelichting staat onder «afbakening tussen aftrekbare-kostenrenten en persoonlijke-verplichtingenrenten» gesteld dat om te voorkomen dat invoering van het voorliggende wetsvoorstel tot gevolg zou kunnen hebben dat alle belastingplichtigen met een eigen woning waarop een hypotheek rust voor de toekomst alsnog aannemelijk zouden moeten maken dat die hypotheek volledig verband houdt met aankoop, onderhoud of verbetering van die woning, de staatssecretaris de belastingdienst zal voorschrijven dat bij de aanslagregeling voor de in 1995 bestaande leningen welke zijn verzekerd door een hypotheek op de eigen woning, in beginsel er vanuit wordt gegaan dat deze schulden zijn aangegaan met het oog op de verwerving, het onderhoud en/of verbetering van de woning. Wat wordt precies bedoeld met de zinsnede «in beginsel», en is in het voorgestelde niet sprake van een soort van generaal pardon? Indien dat zo is dan betekent dat toch feitelijk dat je de werking van de aftrekbaarheid van hypotheekrente beperkt! En hoe denkt de staatssecretaris dit te controleren? Het CDA verwacht hierbij grote uitvoeringsproblemen en is met de NVB van mening dat hier geen taak voor de banken is weggelegd.

In het wetsvoorstel worden de overige persoonlijke verplichtingen/renten tot een bedrag van f 5000 per belastingplichtige in aftrek gebracht,

voor gehuwden wordt dit bedrag verdubbeld tot f 10 000. Waar zijn deze bedragen en het onderscheid op gebaseerd? Waarom is niet gekozen voor een hoger niveau van jaarlijks fiscaal te verrekenen rente op consumptief krediet, bijvoorbeeld een niveau van f 10 000 per persoon per jaar en het dubbele voor gehuwden of samenwonenden. En hoe wordt met de volgende situatie omgegaan: een echtpaar benut het maximale bedrag van f 10 000-renteaf trek. Een jaar nadat deze verplichting is aangegaan komt een van beide te overlijden. De nabestaande heeft dan verplichtingen die twee maal zo hoog zijn als wettelijk is toegestaan. Kent de wet hiervoor een voorziening of dient men dit risico te verzekeren?

De beperking die wordt toegepast op de aftrekbaarheid van het consumptief krediet is tamelijk rigoureu s. Was er eerst geen sprake van een beperking, nu wordt deze in een keer gebracht tot een niveau van f 5 000 per persoon. Weliswaar is voor 1997 en 1998 een overgangsregeling bepaald voor f 10 000 resp. f 7 500 per persoon, de beperking blijft fors. Niet uit te sluiten is dat een groot aantal geniet ers van de aftrekbaarheid van het consumptief krediet voor een langere periode een aantal verplichtingen zijn aangegaan die de aftrekbaarheid voor 1997 en de daaropvolgende jaren behoorlijk beperkt, de NVB wijst hier ook op. Kan inzicht worden gegeven omtrent het aantal gevallen en de bedragen die het hier betreft? De CDA-fractie sluit de noodzaak van een langer overgangstermijn of het ontzien van bestaande leningen niet uit. Ligt het ook in het voornemen van de staatssecretaris om jaarlijks het niveau van de aftrekbaarheid van de rente op het consumptief krediet vast te stellen aan de hand van bijvoorbeeld de prijsindex of het rente niveau? En wat is daarbij het uitgangspunt, de maximaal af te trekken rente of het maximaal te lenen bedrag? In hoeverre ontstaat hiermee een nieuw koopkracht-instrumenten danwel een instrument om de staatskas extra te vullen?

Voorts is de vraag wat het beleid van de staatssecretaris zal zijn indien in enige tijd de rente vrij fors zal stijgen, zodat ten gevolge daarvan het effectief te lenen bedrag aanzienlijk wordt beperkt. In het onderhavige wetsvoorstel is expliciet bepaald dat volledig aftrekbaar blijven de renten terzake van studieschulden, uitgaven van ziekten of invaliditeit en schulden die voortvloeien uit een overbedeling in het kader van de verdeling van een nalatenschap of een huwelijksgemeenschap. Het staat wel duidelijk in de memorie van toelichting, de vraag is evenwel of in de praktijk niet toch een grijs gebied gaat ontstaan dat ruimte biedt voor oneigenlijk gebruik. Op welke wijze denkt de staatssecretaris dit te controleren?

Het wetsvoorstel kan een nog verdere toename van het al zeer hoge spaartegoed in Nederland met zich mee brengen omdat mensen in plaats van te lenen gaan sparen voor een aankoop. Een ander mogelijk effect is dat er een grotere belangstelling gaat ontstaan voor het leasen van consumptiegoederen met alle – financiële – gevaren van dien en de mogelijke negatieve effecten. Acht de staatssecretaris dergelijke ontwikkelingen wenselijk?

Nadere onderbouwing wil de CDA-fractie ook over de mededeling op blz. 2 van de memorie van toelichting waarin staat aangegeven dat er sprake is van excessieve renteaftrekken van consumptieve bestedingen. Wat wordt hier precies bedoeld en in welke omvang moet gedacht worden? Naar de inzicht van de leden van de CDA-fractie heeft de aftrekbaarheid van de rente van consumptief krediet zo haar beperkingen. De excessiviteit kan nooit verder gaan dan de betalingsruimte die een kredietnemer heeft.

Hoe wordt onderscheid gemaakt tussen bronrente en consumptieve rente? Iemand die van een r.c.-tegoed zowel aandelen als goederen koopt

heeft op een rekening te maken met beide soorten renten. Hoe moet dit onderscheid gemaakt worden?

De ontvangen heffings/invorderingsrente is niet belast, terwijl het betaalde bij overschrijding van het maximum niet langer aftrekbaar is. Daarnaast zijn de uitzonderingen voor de gewone burger niet relevant. Enkele jaren geleden is er een wetsvoorstel ingediend om een verschil aan te brengen in het te betalen rente percentage: de schatkist een lager. Wordt nu niet langs een omweg hetzelfde bereikt? De leden van de CDA-fractie vragen zich af of dit wel verdedigbaar is in de relatie overheid–burger?

Indien schenkingen door ouders bij notariële akte rentedragend aan kinderen, wordt de rente dan als – in aftrek beperkte – consumptieve rente in aanmerking genomen, en zo ja, wordt deze consequentie in het onderhavige wetsvoorstel als mogelijk gehouden?

Voorts staat in de memorie van toelichting aangegeven dat de tegemoetkomende houding niet geldt voor situaties waarin met het geleende geld beleggingen zijn gekocht. Op welke wijze denkt de staatssecretaris dit vast te stellen? Dit lijkt toch een schier onmogelijke taak! De leden van de VVD-fractie verwijzen naar het regeerakkoord, waarin staat vermeld dat het kabinet de afschaffing van de aftrekbaarheid van de rente op consumptief krediet ter hand zal nemen. In de memorie van toelichting merkt de staatssecretaris op dat de onbeperkte aftrekbaarheid van betaalde renten, zoals ingebed in ons Nederlandse fiscale systeem, in beginsel intact blijft. De leden van de VVD-fractie nemen hier met instemming kennis van. Het is voor de VVD-fractie essentieel dat er niet getornd wordt aan de aftrekbaarheid van de hypotheekrente. De leden van de VVD-fractie zijn het eens met het uitgangspunt dat renten terzake van de aanschaf, het onderhoud en de verbeteringen van de eigen woning volledig aftrekbaar blijven. De VVD-fractie is van mening dat aan dit uitgangspunt ook in de toekomst niet getornd mag worden. De VVD-fractie kan zich tevens vinden in het feit dat bronrente in het algemeen aftrekbaar blijft. Het uitgangspunt hierbij is dat als een lening, op het moment van aangaan, in direct verband staat met de verwerving, het behoud of de verbetering van een bron van inkomen, de rente wordt aangemerkt als aftrekbare kosten. Gezien het feit dat de staatssecretaris een beperking voorstelt bij renten in de persoonlijke verplichtings sfeer, wordt het bestedingsdoel (waar men de lening voor gebruikt) een belangrijk criterium. In de reacties op dit voorstel worden kanttekeningen geplaatst bij de uitvoerbaarheid van de controle op het doel van de aangegane lening. Deelt de staatssecretaris deze zorg? Welke stappen is de staatssecretaris voornemens te ondernemen indien de controleerbaarheid wel een probleem blijkt te zijn. De leden van de VVD-fractie merken op dat als er zich in dit kader wel problemen blijken voor te doen, dit onder geen beding een opstap mag zijn om via een achterdeur alsnog aan de hypotheekrente-aftrek te gaan tornen. De leden van de VVD-fractie zijn tevens van mening dat financiële instellingen zoals banken en financieringsmaatschappijen geen taak behoren te hebben bij de controle inzake het bestedingsdoel van leningen. De leden van de VVD-fractie verzoeken de staatssecretaris dit te bevestigen.

In de memorie van toelichting merkt de staatssecretaris op dat er voor wat betreft de aftrekbaarheid van de persoonlijke verplichtingenrente niet veel veranderd. De staatssecretaris merkt op dat de aftrekbeperking die in dit kader wordt voorgesteld zich toespitst op excessieve renteaftrek; een handelwijze waarmee thans veelal op oneigenlijke wijze de belastingheffing wordt ontgaan. Op welke specifieke situaties doelt de staatssecretaris? Doelt de staatssecretaris hierbij op situaties waarbij bijvoorbeeld

een directeur/groootaandeelhouder «leeft» van een lening uit zijn BV en de rente die hij hierover aan zijn BV betaald op zijn inkomen in mindering brengt? Of vindt de staatssecretaris een persoonlijke lening ter financiering van boot in zijn algemeenheid excessief. De leden van de VVD vragen een nadere toelichting op de relatie die wordt gelegd tussen «excessieve renteaftrek» en «oneigenlijke wijze van belastingheffing ontgaan». De leden van de VVD-fractie zijn het eens met hetgeen onder andere de Nederlandse Orde van Belastingadviseurs opmerkt met betrekking tot rente die in de persoonlijke verplichtingsfeer aftrekbaar zou moeten blijven, omdat er in redelijkheid niet gesteld kan worden dat er sprake is van oneigenlijk gebruik. Het betreft:

- rente op leningen aangegaan ter financiering van successierechten;
- rente op leningen aangegaan ter financiering van de afkoopsom van alimentatieverplichtingen;
- heffings- en invorderingsrente (uitgezonderd artikel 25 lid 7 Invorderingswet 1990);
- rente op werknemersleningen.

Is de staatssecretaris bereid deze renten alsnog onbeperkt in aftrek toe te laten gezien het doel waar de leningen voor worden aangegaan.

In een aantal reacties wordt aandacht gevraagd voor de financieringsproblemen bij de toedeling van aanmerkelijk belangaandelen. Kan de staatssecretaris bevestigen dat ter voorkoming van problemen bij de verdeling en de continuïteit van de onderneming dat de rente op een overbedelingsschuld, ook voor zover die ontstaan is in verband met de verkrijging van aanmerkelijk belangaandelen aftrekbaar is tegen het tabeltarief. Hierbij dient uitgegaan te worden van een verkrijging krachtens testament danwel in het kader van een boedelverdeling. De KNB merkt op dat de formulering terzake van de renteaftrek in het geval van een overbedelingsschuld te beperkt is. Is de staatssecretaris bij nader inzien van mening dat de uitzondering terzake van rente op overbedelingsschulden uitbreiding behoeft tot rente in verband met de financiering van een schuld die voortkomt uit het erfrecht of het huwelijksvermogensrecht?

De leden van de VVD-fractie vragen tevens aandacht voor de problematiek rond de schuldigerkenning uit vrijgevigheid. Is het de bedoeling van de staatssecretaris om de renteaftrek van rente die verband houdt met een schuldigerkenning uit vrijgevigheid van ouders aan kinderen te beperken.

De VVD-fractie stelt voor om het in het wetsvoorstel genoemde plafond van f 5 000 aan maximaal aftrekbare rente te indexeren, zodat recht gedaan wordt aan de ontwikkelingen van de rentestand en de inflatie. Is de staatssecretaris bereid deze suggestie over te nemen?

De leden van de VVD-fractie vragen de staatssecretaris tevens aandacht voor de opmerkingen die onder andere door de NVB is gemaakt met betrekking tot de aanpassing van de rentevrijstelling. De NVB stelt dat: «Ter vermijding van een ongerechtvaardigde dubbeltelling van te salderen rente bij de bepaling van rente- en dividendvrijstelling acht de NVB een aanpassing van de rentevrijstelling gewenst. Een oplossing kan zijn rente voor leningen aangegaan ter financiering van aandelen voor de bepaling van de rentevrijstelling niet in aanmerking te nemen voorzover zij bij de bepaling van de dividendvrijstelling al in aanmerking is genomen, danwel tot daadwerkelijke aantasting van de dividendvrijstelling heeft geleid.» Gaarne vernemen wij de reactie van de staatssecretaris op dit voorstel.

De leden van de VVD-fractie vragen zich af of het onderhavige wetsvoorstel gevolgen heeft voor de aftrekbaarheid van rente die betrekking heeft op de financiering van woonschepen. Indien het gevolg van het wetsvoorstel is dat de rente verband houdend met de financiering van woonschepen (gezien de specifieke problematiek) inderdaad is, dat de rente slechts beperkt aftrekbaar is, is de staatssecretaris dan bereid naar een bevredigende oplossing te zoeken, zodat woonschepen voor wat

betreft de aftrekbaarheid van rente niet anders worden behandeld dan woonhuizen. De leden van de VVD-fractie vragen tevens de aandacht voor de problematiek van de werven waar pleziervaartuigen worden gebouwd. Bij deze werven bestaat de angst dat als de rente-aftrek daadwerkelijk beperkt wordt voor consumptieve leningen, de markt voor pleziervaartuigen in elkaar zal zakken. Het blijkt dat veel jachten met een persoonlijke lening worden gefinancierd. Hebben deze signalen de staatssecretaris ook bereikt. Deelt hij deze zorg? Is het juist dat er in Zweden, toen daar ook een rente-aftrekbeperking is ingevoerd, dit desastreuze gevolgen had voor deze branche. Kan de staatssecretaris een inschatting maken wat de gevolgen voor de Nederlandse werven zal zijn, alsmede of dit gevolgen heeft voor de werkgelegenheid in deze branche. Is de staatssecretaris bereid aan de geschetste problemen tegemoet te komen?

Er zijn burgers die grote leningen zijn aangegaan voor de aanschaf van onroerend goed zonder hypothecaire inschrijving en geen «directe» huurinkomsten hebben (bijvoorbeeld aanschaf woning ex-echtgenote of aankoop onroerend goed in verband met toekomstige ontwikkelingen). Hoe worden dergelijke transacties na 1 januari 1997 beoordeeld?

Kan de staatssecretaris toelichten waarom hij bij de voorbereiding van dit wetsvoorstel niet is uitgegaan van een eerbiedigende werking voor reeds bestaande persoonlijke leningen? Hoe wil de staatssecretaris invulling geven aan het begrip «betrouwbare overheid»? Vindt de staatssecretaris het inderdaad acceptabel dat als iemand een aantal jaren geleden een persoonlijke lening van 15 jaar is aangegaan voor bijvoorbeeld de financiering van een plezierjacht, dat hij deze rente na de voorgestelde korte overgangperiode niet meer kan aftrekken. In dit soort gevallen kun je toch niet stellen dat er sprake is van het fenomeen «oneigenlijk gebruik». De leden van de VVD vragen de staatssecretaris tevens een berekening te maken van de budgettaire gevolgen als de overgangperiode wordt verlengd tot 5, 7 en 10 jaar, waarbij dan wordt uitgegaan van een geleidelijke afbouw van de aftrekbare rente.

Ook de leden van de fractie van D66 gaan nader in op het voorstel dat de aftrek van persoonlijke verplichtingen beperkt wordt tot f 5000 per belastingplichtige. Deze maatregel moet een excessieve rente-aftrek o.a. door middel van gekunstelde constructies tegengaan. Het is niet de bedoeling de renteaftrek te beperken voor belastingplichtigen die op bescheiden schaal duurzame consumptiegoederen met behulp van persoonlijke leningen en dergelijke financieren. De memorie van toelichting gaat daarbij uit van een bedrag van circa f 100 000 per gezin bij een huidige gemiddelde rentestand van 9 procent. De Nederlandse Vereniging van Banken pleit voor een indexatie van het plafond van f 5000 die is gekoppeld aan de ontwikkeling van de rentestand. Deze indexering zal kunnen voorkomen dat bij stijgende rente, die op zich al een verzwaring van de financieringslast voor de belastingplichtige met zich brengt, toch die belastingplichtigen worden getroffen die de staatssecretaris met het voorgestelde plafond juist beoogt te sparen. Hoe oordeelt de staatssecretaris over het opnemen van een dergelijk indexeringsmechanisme in de voorgestelde regeling?

Leningen hebben over het algemeen een lange looptijd. De aflossing van de meeste leningen strekt zich vaak uit over zo'n vijf tot zes jaar.

Voor reeds bestaande leningen betekent dit dat de voorgestelde overgangsregeling feitelijk te kort kan zijn. Deze leden vragen waarom in verband met hetgeen hierboven is opgemerkt niet is overwogen om een overgangstermijn van 5 jaar voor te stellen?

Door de Hiswa worden de economische effecten van de voorgestelde beperking van de renteaftrek voor de scheepsbouwers en het watertoe-risme toegelicht. De Hiswa vreest dat door de invoering van het wetsvoorstel veel scheepswerven het loodje zullen leggen als gevolg van

vraaguitval. De organisatie meent dat dit probleem kan worden opgelost door de rente voor scheepshypotheken aftrekbaar te houden. Hoe oordeelt de staatssecretaris over dit voorstel?

In het wetsvoorstel wordt de rente op leningen waarmee geen bron van inkomen wordt gefinancierd als consumptieve rente beschouwd en in aftrek beperkt. Door belastingplichtigen wordt om uiteenlopende redenen in toenemende mate gebruik gemaakt van door financiële instellingen aangeboden beleggingsprodukten met een rijke schakering aan baten. De mate waarin die uit die beleggingsprodukten belastbare inkomsten zullen ontstaan, zal beslissend zijn voor de rente-aftrek van de voor die beleggingen afgesloten leningen. Het wetsvoorstel spreekt van een bron als daaruit: «in beginsel belaste inkomsten». De leden van de D66-fractie merken op dat deze omschrijving voor de praktijk erg vaag is die bij de belastingplichtigen tot een hoop onzekerheden kan leiden. Kan de staatssecretaris hier nader op ingaan en een en ander nader verduidelijken?

Thans behoeft ter bepaling van de dividendvrijstelling geen rekening te worden gehouden met de rente verbonden aan leningen waarmee aandelen zijn gefinancierd. Deze rente wordt in aanmerking genomen bij de bepaling van de rentevrijstelling Volgens het wetsvoorstel dient voortaan ook op de dividendvrijstelling in mindering te worden gebracht de betaalde rente en kosten van geldleningen die zijn aangegaan voor de financiering van de aandelen. Het causale verband tussen de lening en de aandelen ligt hieraan ten grondslag. Het wetsvoorstel gaat echter voorbij aan de dubbeltelling die ontstaat nu in het voorstel niet ook de rentevrijstelling wordt aangepast. Ook de Raad van State heeft hierop al gewezen. De leden van de D66-fractie vinden het antwoord van de staatssecretaris daarop niet erg overtuigend. Dreigt hier geen overkill te ontstaan?

Hoe oordeelt de staatssecretaris over de suggestie om de rente voor leningen die zijn aangegaan ter financiering van aandelen voor de bepaling van de rentevrijstelling niet in aanmerking te nemen voorzover zij bij de bepaling van de dividendvrijstelling al in aanmerking is genomen, danwel tot daadwerkelijke aantasting van de dividendvrijstelling heeft geleid?

Het doel waarvoor een lening wordt aangetrokken wordt onder de voorgestelde regeling van groot belang. Het bestedingsdoel wordt immers bepalend of sprake zal zijn van onbeperkte of beperkte renteaftrek. Dit zal in de praktijk makkelijk aanleiding kunnen geven tot een veelheid aan gerechtelijke procedures. Wanneer de beperking van deze aftrek voor een belangrijk deel beoogt «tax-planning» in de vermogensbelasting tegen te gaan, zou ook kunnen worden overwogen om – conform een van de alternatieve voorstellen van de Sub-werkgroep I – voor de toepassing van de samenloopregeling, de persoonlijke verplichtingenrente niet in aftrek op het belastbaar inkomen toe te laten. Kan de staatssecretaris daar nader op ingaan?

Een opvallend commentaar op dit wetsvoorstel is ontvangen van het oud CDA-Kamerlid Vreugdenhil, zo merken de leden van de fractie van D66 op. Vreugdenhil is het niet eens met de passage in de memorie van toelichting (pagina 30) dat er geen behoefte meer is aan een afzonderlijke beperking van de renteaftrek van de samenloopregeling in de vermogensbelasting, zoals die destijds is verwoord in het amendement Vreugdenhil, Melkert, Reitsma, Vermeend (Kamerstuk 21 882 nr 13), dat toen nog niet direct in wetgeving is omgezet vanwege de vele kritiek op dit amendement. Hoe oordeelt de staatssecretaris over het pleidooi van Vreugdenhil dat het nog steeds zinvol is om de beperking van de renteaftrek in de samenloopregeling alsnog in te voeren?

In de memorie van toelichting wordt opgemerkt dat de beperking van de aftrekbaarheid van persoonlijke verplichtingenrente als zodanig geen invloed heeft op het bedrijfsleven. Betekent dit nu dat de banken niet door de Belastingdienst zullen worden ingeschakeld voor de vaststelling van het bestedingsdoel van een lening?

Door de in het wetsvoorstel gekozen negatieve formulering zullen de volgende rentekosten niet langer aftrekbaar zijn: de rente op leningen aangegaan ter financiering van successierechten, de rente op leningen aangegaan ter financiering van de afkoopsom van alimentatieverplichtingen alsmede heffings- en invorderingsrente (behalve de uitzondering in artikel 25 lid 7 van de Invorderingswet). De leden van de D66-fractie zijn vooralsnog van mening dat in deze situaties de aftrek niet dient te worden beperkt. Hoe kijkt de staatssecretaris daar tegen aan?

De leden van de RPF-fractie vinden de inperking van de consumptieve rente een stap in de goede richting. Desondanks hebben ze vragen bij de huidige vorm. Het wetsvoorstel laat de aftrek van rente op hypothecaire leningen die zijn aangegaan ter financiering van de aankoop, het onderhoud of de verbetering van de eigen woning ongemoeid. In hoeverre kan gecontroleerd worden of een hypothecaire lening enkel voor dit doel wordt aangegaan? Moet ook hier niet een grens gesteld worden aan de hoogte van de aftrek? Waarom is dit niet gebeurd? Waarin onderscheiden de consumptieve bestedingen aan eigen huis zich van andere consumptieve uitgaven, vooral wanneer het gaat om luxueuze verbeteringen aan de eigen woning? Is de lening opgenomen voor een tweede huis ook aftrekbaar? Worden op deze manier huizenbezitters niet bevoordeeld boven huurders? Worden bewoonde woonboten gelijk gesteld met huizen?

Het aftrekplafond van f 5 000 wordt door de RPF-fractie als hoog ervaren. Dit betekent, zoals de memorie van toelichting aangeeft, bij de huidige rentestand, een mogelijke persoonlijke lening voor een gezin van f 100 000. Hoeveel persoonlijke leningen komen nu naar schatting boven dit bedrag uit? De memorie van toelichting geeft aan dat de opbrengst op 230 mln. wordt geschat. Kan de staatssecretaris deze schatting nader onderbouwen?

Waarom is gekozen voor het aangeven van de grens in het bedrag aan rente. Wordt hierdoor de hoogte van mogelijke leningen niet afhankelijk van teveel factoren? Naast de invloed van de prijzen van goederen, is ook de rentestand bepalend voor de omvang van de te nemen lening. Is het ook mogelijk om te indexeren?

In hoeverre zijn de bestedingen van de leningen voor ziekte- en invaliditeit goed controleerbaar?

Wordt het maximale aftrekbare bedrag direct naar één persoon teruggebracht wanneer een gezin uit elkaar valt door overlijden of echtscheiding of komt daarvoor een aparte regeling?

Wat maakt het onmogelijk om de inperking van consumptieve rente in te laten gaan voor de leningen aangegaan vanaf de datum van inwerking-treding? De mensen die nu hogere leningen hebben afgesloten hebben dit gedaan met de wetenschap en mogelijkheden van een totale aftrek. Door dit wetsvoorstel veranderen de condities waaronder zij de lening zijn aangegaan. De leden van de RPF-fractie vragen of dit niet voorkomen kan worden en waarom dit niet wordt gedaan.

De beperking van de aftrekmogelijkheden van rente op consumptief krediet kan in zijn algemeenheid op steun van de leden van de SGP-fractie rekenen. Desalniettemin zijn er naar aanleiding van het wetsvoorstel op dit punt bij deze leden enkele vragen gerezen, die zij in het navolgende aan de orde willen stellen.

De leden van de SGP-fractie merken op dat ten gevolge van de voorstellen met betrekking tot de beperking van de renteaftrek, ook de

renteaf trek in verband met de zogeheten schuldigerkenning uit vrijgevigheid aan beperking onderworpen is. Is dit de uitdrukkelijke bedoeling van de regering geweest? Zo ja, welke argumenten voert zij hiervoor aan?

De leden van de SGP-fractie merken op dat meer dan eens problemen bestaan bij het voldoen van successierechten. Als voorbeeld moge dienen de onroerende zaak, die bezwaard wordt met hypotheek tot zekerheid voor de nakoming van een geldlening, die is aangegaan om het successierecht van de verkrijging van de onroerende zaak te kunnen voldoen. Is naar de mening van de regering deze rente aan te merken als persoonlijke verplichting of als voortvloeiende van de verkrijging van de onroerende zaak te beschouwen? Indien de rente moet worden aangemerkt als persoonlijke verplichting, erkent de regering dan dat de beperking van de renteaf trek in die gevallen problematisch kan zijn? Is zij bereid hiervoor maatregelen te treffen?

De leden van de SGP-fractie missen in het voorstel een inflatiecorrectie op de bedragen van de maximaal toelaatbaar aftrekbare rente terzake van het consumptief krediet. Is het opnemen van een dergelijke correctie in het wetsvoorstel overwogen? Om welke reden heeft die correctie geen plaats gekregen en is de regering alsnog bereid hiervoor maatregelen te treffen?

De leden van de SGP-fractie wijzen erop dat wijzigingen in de huwelijkse staat gevolgen kunnen hebben voor de renteaf trek terzake van consumptief krediet. Zij nemen als voorbeeld een echtpaar, dat gebruik maakt van de maximaal toelaatbare renteaf trek van f 10 000. Overlijden van een van de partners heeft tot gevolg dat voortaan een maximumaf trek van f 5 000 toelaatbaar is. De aan het woord zijnde leden vinden een dergelijke situatie niet wenselijk. Deelt de regering deze mening? Naar de mening van deze leden dient voor bedoelde gevallen een regeling te worden getroffen, die tot doel heeft de negatieve financiële consequenties van wijziging in de huwelijkse staat ten gevolge van overlijden op te heffen. Zij denken daarbij bijvoorbeeld aan het creëren van een overgangstermijn, waarbinnen van aftrekmaximum voor gehuwden blijft gelden. Zij vragen hierover de opvatting van de regering.

De leden van de GPV-fractie zijn van mening dat renteaf trek evenals andere aftrekposten, gerechtvaardigd zijn als er voor het maken van kosten een publiek belang gediend wordt. Door deze aftrekposten toe te staan worden particulieren gestimuleerd om bepaalde goederen aan te schaffen of bepaalde voorzieningen te gebruiken. Nu blijkt echter dat van deze renteaf trek ook oneigenlijk gebruik wordt gemaakt. Deze leden concluderen op basis van de toelichting, pag. 28, dat de staatssecretaris de renteaf trek wil beperken om excessieve renteaf trekken tegen te gaan, door deze renteaf trek te maximeren. Wanneer is er sprake van excessieve renteaf trek? Kan de staatssecretaris een nadere beschouwing geven in welke mate door het invoeren van aftrekplafonds het ongewenste gebruik van consumptief krediet wordt tegengegaan. Wanneer is er sprake van ongewenst gebruik?

De leden van de GPV-fractie vragen wat nu precies de reikwijdte is van de beperking van de renteaf trek, zoals wordt voorgesteld in artikel 45 lid 3. In de toelichting, op pag. 31, wordt alleen ingegaan op de zgn. groene beleggingen. Stel dat er 10 miljoen gulden wordt geleend om aandelen te kopen van een beursgenoteerde onderneming die alleen fiscaal onbelaste stockdividend uitkeert. Is de financieringsrente op basis van genoemd artikel nog aftrekbaar? Zo ja, waarom wordt deze «vluchtweg» niet afgesloten?

IV. Wijzigingen in de Vermogensbelasting

De leden van de Partij van de Arbeid stellen vast dat de voorgestelde aanpassingen van de belastingvrije sommen vooral tegemoet komen aan met name ouderen met een bescheiden inkomen die hun hypotheek in belangrijke mate hebben afgelost en thans door waardeinstijgingen van de woning voor het eerst in de vermogensbelasting komen te vallen. Wordt overwogen deze belastingvrije sommen te indexeren, zo vragen deze leden.

Ronduit teleurgesteld zijn de leden van de CDA-fractie over de wijzigingen in de sfeer van de vermogensbelasting. Mogen de leden van deze fractie in dit kader nog eens wijzen op het initiatiefwetsvoorstel Vermeend/Vreugdenhil? Wanneer volgt het voorstel om de VB volledig af te schaffen, dan wel sterk te verminderen? Een belangrijke vraag in deze is wanneer iemand in de ogen van de staatssecretaris vermogend is? Is iemand die jaren geleden een huis kocht voor f 30 000, dat nu «vrij» heeft, als inkomsten een AOW en een klein pensioentje heeft ineens vermogend omdat datzelfde huis nu 4 ton waard is?

De leden van de CDA-fractie komen dan ook met de volgende voorstellen:

- het bezit van een huis dat ook metterdaad wordt bewoond door de eigenaar wordt uitgezonderd van de vermogensbelasting;
- het tarief op de vermogensbelasting wordt afgebouwd, bijvoorbeeld door nu deze met twee promille te verlagen. Graag een reactie van de staatssecretaris.

Wat de staatssecretaris thans met de vermogensbelasting voorstelt is niet meer dan een zekere oprekking van de grens waarbinnen geen vermogensbelasting zal worden geheven. Kan de staatssecretaris aangeven wat nu de nieuwe grenzen zijn? De leden van de CDA-fractie zijn van mening dat deze feitelijk niet in verhouding staat tot de vrij forse stijging van de prijzen van de huizen die de afgelopen jaren zijn gerealiseerd en is het min of meer dweilen met de kraan open. De leden van de CDA-fractie stellen het op prijs indien de staatssecretaris een tabel wil verschaffen waarin wordt aangegeven wat sinds 1980 het niveau en de grenzen zijn geweest met betrekking tot het heffen van de vermogensbelasting. Voorts hebben zij behoefte aan een soortgelijke vergelijkbare tabel met betrekking tot de gemiddelde prijzen van de huizen in de periode van 1980 t/m 1996. De leden van de CDA-fractie veronderstellen dat de stijging van de gemiddelde huizenprijzen aanzienlijk hoger is geweest dan de vrijstellingstabel die voor de vermogensbelasting gold. Met andere woorden, de oprekking van de vrijstelling die de staatssecretaris voorstelt is niet meer dan een sigaar uit de eigen doos van de huizenbezitters. Voorts stellen de leden van de CDA-fractie de vraag op welke fiscaal-juridische gronden men over een goed tweemaal een belasting kan heffen. Zo is terzake het huizenbezit het huurwaardeforfait van toepassing, alsmede de vermogensbelasting. Gaarne verwachten de leden van deze fractie op dit onderdeel van de staatssecretaris een fundamentele uiteenzetting.

Tot slot hebben de leden van de fractie er behoefte aan om door de staatssecretaris te worden geïnformeerd, indien hij onverkort vasthoudt aan zijn voornemens met betrekking tot de wijziging in de vermogensbelasting zoals in het onderhavige wetsvoorstel voorgesteld, hoeveel ouderen met een eigen huis in de vermogensbelasting terechtkomen?

De leden van de VVD-fractie stemmen in met de voorgestelde vereenvoudigingen in de Wet Vermogensbelasting, dit wil zeggen

- het vervallen van het onderscheid in belastingvrije som tussen ongehuwde belastingplichtigen jonger dan 27 jaar en overige ongehuwde belastingplichtigen;
- het vervallen van de kinderaftrek;
- het vervallen van de interingsvrijstelling.

De leden van de VVD zijn van mening dat er gewerkt moet gaan worden aan een generieke tariefsverlaging van de Vermogensbelasting om vervolgens tot afschaffing te komen (zie ook het initiatief wetsvoorstel De Korte/Van Rey). De leden van de VVD-fractie zijn dan ook verheugd dat de staatssecretaris deze mening deelt blijkens een recent door hem gegeven interview in het NRC-Handelsblad. Wanneer voegt deze staatssecretaris de daad bij het woord? De leden van de VVD-fractie vinden dat het tijd wordt dat de staatssecretaris daadwerkelijk begint met een substantiële verlaging van de vermogensbelasting. Kan de staatssecretaris aangeven wat de budgettaire consequenties zijn van het individualiseren van de vermogensbelasting? Naar het oordeel van de VVD-fractie is dit ook nog een stap die genomen moet worden.

De staatssecretaris stelt voor de belastingvrije sommen te verhogen. De belastingvrije som voor alleenstaanden wordt verhoogd van f 130 000 tot f 172 000 en voor gehuwden van f 163 000 tot f 215 000. Dit scheelt de desbetreffende belastingplichtigen f 34 respectievelijk f 42 aan te betalen vermogensbelasting. In de memorie van toelichting merkt de staatssecretaris op dat de belastingvrije sommen thans lager zijn dan tijdens de inwerkingtreding van de wet in 1964. De leden van de VVD-fractie verzoeken de staatssecretaris dit cijfermatig te onderbouwen. Kan na de verhoging van de belastingvrije sommen nog steeds gesteld worden dat deze thans lager zijn dan in 1964.

Met betrekking tot de zogenaamde «samenloopregeling» merken de leden van de VVD-fractie het volgende op. Kan de staatssecretaris een nadere toelichting geven waarom in de Wet op de Vermogensbelasting niet is bepaald dat voordelen uit een aanmerkelijk belang buiten de berekening blijven van de 68%-regeling. Het tarief van 25% op aanmerkelijk belangvoordelen oogt fraai, maar is dat in feite niet als men zich bedenkt dat het effectieve tarief op voordelen uit een aanmerkelijk belang door de vermogensbelasting kan oplopen tot 68%. Zou het niet redelijk zijn dit probleem op te lossen?

De leden van de RPF-fractie kunnen de argumentatie om de kinderaftrek bij de vermogensbelasting te laten vervallen niet volgen. Volgens de staatssecretaris is besloten het hebben van kinderen buiten de fiscaliteit te houden omdat ouders een tegemoetkoming krijgen door uitkeringen, namelijk de Algemene Kinderbijslag of de Wet op Studiefinanciering. Is de staatssecretaris niet op de hoogte van het feit dat ouders met studenten die niet WSF-gerechtigd zijn voor een deel via de fiscale route compensatie kunnen krijgen? De reden waarom rekening wordt gehouden met het hebben van kinderen bij de vermogensbelasting is toch niet vervallen door de genoemde tegemoetkomingen? Kan de minister expliciet ingaan op de gebruikte motieven bij de instelling en bij handhaving van deze kinderaftrek. Is het de bedoeling dat in de toekomst alle andere routes waarbij rekening wordt gehouden met het hebben van kinderen worden afgesloten? De leden zouden een nadere onderbouwing willen zien van de staatssecretaris op dit punt.

Betekent het feit dat de belastingvrije som voor de gehuwde 215 000 bedraagt en voor de ongehuwde 172 000 dat ongehuwd samenwonenden ten aanzien van de vermogensbelasting bevoordeeld worden boven gehuwden?

De leden van de SGP-fractie hebben naar aanleiding van de maatregelen in de sfeer van de vermogensbelasting nog een enkele vraag. Zij zullen hier voorbijgaan aan de algemene discussie over de toekomst van

de vermogensbelasting. Duidelijk moge wel zijn dat deze leden voorstander zijn van het (op termijn) doen verdwijnen van deze belasting. Het introduceren van twee in plaats van drie tariefgroepen beschouwen deze leden als een verbetering. De afschaffing van de kinderaftrek per 1 januari 1998 achten de aan het woord zijnde leden van de SGP-fractie niet voldoende gemotiveerd. Vooropgesteld dient naar hun overtuiging te worden dat het hebben van kinderen dient te worden beschouwd als een draagkrachtverminderende factor. Daarmee dient in de belastingheffing rekening gehouden te worden. Aan dit aspect is naar hun mening in de memorie van toelichting te weinig aandacht geschonken. Dat de kinderaftrek in de loon- en inkomstenbelasting reeds lang is opgegaan in een gedefiscaliseerde kinderbijslag, kan niet automatisch het einde van de kinderaftrek in de vermogensbelasting inluiden. Immers, de inkomenspositie van ouders met kinderen is door het defiscaliseren van de kinderbijslag niet wezenlijk veranderd. Dit laatste kan echter geen argument zijn om wel verandering aan te brengen in de vermogenspositie. De leden zouden hierop gaarne een reactie van de regering willen vernemen.

De leden van de GPV-fractie verschillen met de staatssecretaris van mening dat de verhoging van de belastingvrije sommen in de vermogensbelasting een goede reden is om de kinderaftrek af te schaffen. Deze leden merken op dat juist op de tegemoetkomingen in de kosten van kinderen de laatste jaren drastisch is bezuinigd. Deze GPV-leden vragen de staatssecretaris waarom hij er niet voor heeft gekozen, in plaats van afschaffing, deze kinderaftrek tenminste te handhaven of beter nog te verhogen naar bijvoorbeeld f 25 000. Het krijgen van kinderen betekent dat er mede door de genoemde bezuinigingen in de toekomst sprake zal zijn van stijgende lasten. Is het dan niet reëel om hiermee via de kinderaftrek rekening te houden? Immers in de vermogensbelasting blijft de vrijstelling voor een oudedagsvoorziening ook gehandhaafd, een voorziening waarmee rekening wordt gehouden met toekomstige lasten.

V. Afzien van salaris, rente en huur

De leden van de fractie van de PvdA stemmen in met het feit dat de problematiek van het zogeheten nulinkomen hard wordt aangepakt. Zij hebben er reeds in eerdere vragen aan de staatssecretaris op aangedrongen maatregelen daar tegen te nemen. Zij achten het maatschappelijk onaanvaardbaar dat bepaalde DGA's met behulp van gekunstelde constructies hun inkomen tot nul weten terug te brengen met het oog op het besparen van belastingen en premies volksverzekeringen.

Dergelijke DGA's betalen derhalve zelfs geen premies voor hun AOW. Andere belastingplichtigen draaien daarvoor op. Deze leden achten dit niet acceptabel.

De Nederlandse Orde van Belastingadviseurs (NOB) vraagt zich af of het realistisch is om de fictief-inkomenbepalingen ook van toepassing te verklaren op niet 100%-aandeelhouders. Deze leden menen dat het wel zeer voor de hand ligt dat met een simpel belastingadvies het fictief inkomen valt te omzeilen door één of meer aandelen elders te parkeren.

Het NOB constateert tevens dat bij de formulering van het fictief salaris een andere redactie is gekozen dan in het onlangs ingevoerde artikel 11d van de Wet op de Loonbelasting 1964. In dit artikel wordt pensioenopbouw in combinatie met uitstel van salaris bestreden indien «het loon nihil is of anderszins aanzienlijk lager is dan hetgeen gebruikelijk is». Het NOB meent dat de formulering in beide bepalingen identiek dient te zijn. Wat is de mening van de staatssecretaris hierover?

Hoe beoordeelt de staatssecretaris de gedachte van Van Dijck om een bepaling in te voeren met betrekking tot zaken die door een a.b.-houder

aan de vennootschap ter beschikking zijn gesteld tot een fictief ondernemingsvermogen worden gerekend.

De leden van de fractie van de PvdA vragen zich verder nog af wat onder het begrip «redelijke beloning» wordt bedoeld.

Wanneer en in welk kader kan een reactie van de staatssecretaris worden verwacht met betrekking tot de problematiek van uitgestelde rente. Legt de staatssecretaris verband met de problematiek rond warrantleningen en converteerbare obligaties?

Indien de fictieve inkomsten (loon, rente, huur) niet worden betaald, is sprake van een informele kapitaalstorting. Is dan kapitaalsbelasting verschuldigd, zo vragen deze leden?

Het voorgestelde art. 24-4 Wet IB 1964 rekent tot de inkomsten uit vermogen een zakelijke vergoeding, die ingevolge het voorgestelde art. 33, derde lid, Wet IB 1964 wordt genoten bij het einde van het kalenderjaar of van de belastingplicht. Anders dan het voorgestelde art. 10, derde lid, Wet LB 1964, dat alleen het «tekort» als loon aanmerkt, abstraheert art. 24, vierde lid volledig van de daadwerkelijk overeengekomen vergoeding en de betaling daarvan. Met andere woorden: welke vergoeding ook mocht zijn overeengekomen en wanneer deze ook wordt betaald, art. 24, vierde lid, j° art. 33, derde lid, Wet IB 1964 regelt dat reeds een zakelijke vergoeding bij het einde van het kalenderjaar wordt geacht te zijn genoten. Is een aparte bepaling voor uitgestelde huur en uitgestelde rente dan nog wel nodig?

Met name op het onderdeel «Afzien van salaris, rente of huur», ontvingen de leden van de vaste commissie voor Financiën vele negatieve reacties, onder meer van de Nederlandse Federatie van Belastingadviseurs die adviseert de voorgestelde ficties in de loon-, huur-, en rentesfeer zo spoedig mogelijk uit het wetsvoorstel te halen. De leden van de CDA-fractie stellen het op prijs indien de staatssecretaris een fundamentele beschouwing wil wijden aan de inhoud van de brief van de Nederlandse Federatie van Belastingadviseurs en anderen. De CDA-fractie is van mening dat dit geen begaanbare weg is en dat een fictieve vaststelling zal leiden tot een stroom aan bezwaarschriften en procedures. Zij achten dit onwenselijk en dringen er bij de staatssecretaris op aan dit onderdeel uit het wetsvoorstel te halen. Temeer daar de leden van de CDA-fractie hierbij grote problemen verwachten bij bedrijfsopvolging in de familiesfeer, met name in het MKB en de agrarische sector.

Het valt de leden van de VVD-fractie op dat de staatssecretaris in de memorie van toelichting geen aandacht besteedt aan het functioneren van het reële stelsel. Wat is de visie van de staatssecretaris op dit punt? In hoeverre wil hij inbreuk kunnen maken op dit goed werkende principe in ons belastingstelsel. Ook de RMK stelt in haar reactie dat aan het principe van het reële stelsel onverkort vastgehouden dient te worden. De leden van de VVD-fractie hebben begrip voor het feit dat de staatssecretaris de zogenaamde «nulinkomens» wil aanpakken, voorzover het gaat om doelbewuste pogingen om belastingheffing te ontlopen. Echter, ook op dit punt constateren de leden van de VVD-fractie dat er sprake is van overkill.

Blijkens de memorie van toelichting spitst het misbruik zich voornamelijk toe op het gebruik van de zogenaamde «samenloopregeling». Door het inkomen op nul te stellen, wordt als gevolg van deze samenloopregeling, bewerkstelligd dat er geen vermogensbelasting is verschuldigd. De leden van de VVD-fractie menen dat als de staatssecretaris een verdere inbreuk op het reële stelsel wil maken, deze inbreuk zich zou moeten beperken tot de vermogensbelasting. Deze suggestie is ook gedaan in de vele kritieken op dit punt. De staatssecretaris stelt in de memorie van toelichting echter voor ook in de Inkomstenbelasting fictieve inkomsten (salaris, huur en rente) te willen gaan belasten. De VVD-fractie is hier geen voorstander van. Het feit dat de fiscus gaat bepalen wat een reëel salaris

is, staat haaks op het uitgangspunt dat de fiscus niet op de stoel van de ondernemer moet gaan zitten. De verwachting is dat hetgeen de staatssecretaris op dit punt voorstelt veel onnodige conflicten tussen fiscus en belastingplichtigen met zich mee zal brengen.

In de memorie van toelichting stelt de staatssecretaris dat vanwege een verliessituatie bij de vennootschap er zakelijke redenen kunnen zijn om een overeengekomen loon tijdelijk naar beneden bij te stellen. Naar het oordeel van de VVD-fractie moet een ondernemer in een verliessituatie altijd kunnen bepalen of hij al dan niet salaris wil genieten. Immers, dit kan in het belang van de continuïteit van de onderneming zijn. Echter, in de praktijk kan het ook voorkomen dat er geen sprake is van een verlies-situatie, maar dat er toch zakelijke gronden aanwezig kunnen zijn om af te zien van salaris. Is de staatssecretaris van mening dat als er afgezien wordt van salaris er altijd sprake is van misbruik? In de praktijk komt het regelmatig voor dat als een ondernemer een bedrijf opstart of doorstart hij afziet van salaris om het bedrijf te laten overleven.

Of wat te denken van de situatie dat de ondernemer meent dat het bedrijf wat meer reserves moet opbouwen. Dit is een beslissing des ondernemers en heeft niets te maken met misbruik. De VVD-fractie is van oordeel dat er veel zakelijke motieven aan te geven zijn om af te zien van salaris, danwel een bescheiden salaris te genieten. Deelt de staatssecretaris deze mening?

Uit de memorie van toelichting (toelichting op artikel VIII, onderdeel C) blijkt dat de BV fictief salaris als kostenpost mag opnemen. Onduidelijk is of de directeur/groootaandeelhouder het fictieve salaris ook kan opnemen als salaris of kapitaal. Gaarne ontvangen de leden van de VVD-fractie een bevestiging hieromtrent.

De VVD-fractie vraagt tevens aandacht voor het volgende. Gesteld dat het fictieve salaris als informele kapitaalstorting dient te worden aangemerkt, dan doet de volgende vraag zich voor. Stel dat een directeur/groootaandeelhouder een salaris geniet van f 100 000, maar eigenlijk volgens de inspecteur een salaris van f 200 000 zou dienen te genieten. Met inachtneming van de bepaling dat het salaris in belangrijke mate mag afwijken, zou een fictief salaris van f 40 000 in aanmerking genomen worden (zijnde f 140 000 minus f 100 000). Over het bedrag van f 40 000 is loonheffing verschuldigd. Dient dit bedrag aan loonheffing nu te worden ingehouden op het salaris van f 100 000 of dient het in mindering te komen op de informele kapitaalstorting van f 40 000? Het vormen van een Reserve Uitgestelde Huur (RUH) is in navolging van de bestrijding van de Reserve Uitgesteld Salaris niet langer mogelijk. Met betrekking tot de vorming van een Reserve Uitgestelde Rente merkt de staatssecretaris op dat deze problematiek nader zal worden bezien. Heeft het feit dat de staatssecretaris thans nog niet met regelgeving op dit punt kan komen te maken met het feit dat, een verbod op uitstel van rente met zich meebrengt dat in de financiële wereld gangbare produkten als spaar-brieven hier ook door getroffen kunnen worden? De leden van de VVD-fractie vragen zich af welke argumenten kunnen worden genoemd voor een verbod op uitstel van rente, waardoor dit kennelijk onredelijk zou zijn. De leden van de VVD merken op dat de introductie van fictief salaris, rente en huur de vraag doet rijzen hoe deze fictiebepalingen uitwerken in internationaal verband. Salaris terzake van in Nederland verrichte arbeid, huur uit in Nederland gelegen onroerende zaken en aanmerkelijk belangrente zijn in Nederland in het algemeen onderworpen aan de heffing van inkomsten- of vennootschapsbelasting. In relatie tot verdrags-landen wordt deze heffingsbevoegdheid veelal ingeperkt door de werking van belastingverdragen. Kan de staatssecretaris aangeven hoe deze fictieve inkomsten dienen te worden behandeld onder de belasting-verdragen?

Kan de staatssecretaris verduidelijken of naar zijn oordeel de fictieve inkomsten van toepassing zijn op de directeur/groootaandeelhouder,

danwel op de aanmerkelijk belanghouder/directeur, danwel op de aanmerkelijk-belanghouder-niet-zijnde-de-directeur?

De leden van de fractie van de RPF vragen of de fictieve vaststelling van salaris, rente of huur niet voor willekeur zorgt? Kan de inspecteur de hoogte bepalen van respectievelijk salaris, rente en huur van een ondernemer? Hoeveel mag een salaris naar beneden wanneer de onderneming mindere resultaten heeft? Wordt er onderscheid gemaakt tussen omvang en soort onderneming en capaciteiten van de ondernemer bij deze bepaling? Is niet een hausse aan processen op dit punt te verwachten omdat het veel te vaag geformuleerd is. Hoe groot wordt het oneigenlijke gebruik geschat dat van de huidige regeling wordt gemaakt? Heeft dit geen grote consequenties voor kleine ondernemingen die bezig zijn om sterk te groeien en op grond daarvan meer geld reserveren voor investeringen?

De leden van de GPV-fractie verwachten dat het voorstel van de staatssecretaris om voor de heffing van de loon- en inkomstenbelasting van een dga uit te gaan van een salaris dat niet in belangrijke mate afwijkt van een zakelijk te achten salaris zal leiden tot veel uitvoeringstechnische problemen. Kan de staatssecretaris, eventueel met voorbeelden, aangeven op welke manier het fictieve salaris op een objectieve manier kan worden vastgesteld? Zal de invoering van deze inkomensficties niet leiden tot rechtsonzekerheid en tot handenvol werk van de Belastingdienst? Wat vindt de staatssecretaris van de suggestie om in beginsel voor alle dga's het fictieve inkomen vast te stellen op f 100 000? Hiervan wordt afgeweken indien het fiscaal geconsolideerd resultaat van de vennootschappen waarin de dga een aanmerkelijk belang heeft negatief is. Bij de berekening van het geconsolideerd resultaat wordt rekening gehouden met een fictief salaris van f 100 000.

De GPV-fractieleden vragen of een soortgelijke methodiek ook niet voor beleggings BV's gebruikt kan worden, waarbij het fictieve salaris beduidend lager, bijvoorbeeld op 15 000, wordt gesteld.

VI. Herkapitalisatie

De leden van de PvdA-fractie vragen een reactie op het pleidooi van het VNO om handhaving van de herkapitalisatiefaciliteit voor ter beurze genoteerde fondsen.

De noodzaak van herziening van de herkapitalisatiefaciliteit wordt door de leden van de CDA-fractie onderschreven. Het totaal afschaffen van deze faciliteit wordt echter niet onderschreven. Er zijn te veel bedrijven die op een goede wijze van deze faciliteit gebruik maken. Zij verzoeken de staatssecretaris dit punt te heroverwegen.

Het valt de leden van de VVD-fractie op dat de staatssecretaris de herkapitalisatiefaciliteit volledig wil afschaffen. In de memorie van toelichting op dit punt stelt de staatssecretaris dat er in de sfeer van de directeur/groootaandeelhouder belastingbesparende constructies worden opgezet. Derhalve dient herkapitalisatie niet meer mogelijk te zijn. Net als bij de fiscale beleggingsinstelling focust de staatssecretaris alleen op de directeur/groootaandeelhouder. Maar er is meer. De leden van de VVD-fractie geven er de voorkeur aan eerst de totale problematiek rond herkapitalisatie in kaart te brengen, om dan te bepalen welke elementen van de regeling aanpassing behoeven. Door de regeling in één keer af te schaffen, is er naar het oordeel van de VVD-fractie sprake van overkill. Er wordt naar het oordeel van de leden van de VVD-fractie volledig voorbij gegaan aan de positie van ter beurze genoteerde ondernemingen. In drie zinnen stelt de staatssecretaris dat herkapitalisatie niet meer nodig is voor

beursgenoteerde ondernemingen om aandelen niet te «zwaar» te laten worden. Uit de binnengekomen reacties blijkt dat dit instrument nog steeds noodzakelijk is. De leden van de VVD-fractie vragen de staatssecretaris te reageren op het volgende citaat uit de brief van 15 augustus 1996 van de Voorzitter van de Raad van Bestuur van Heineken N.V.: «Voor alle duidelijkheid willen wij onder uw aandacht brengen, dat door Heineken al decennia gebruik wordt gemaakt van deze faciliteit, op een manier zoals indertijd door de wetgever is beoogd. Van misbruik is nimmer sprake geweest en zal in de toekomst ook geen sprake zijn. Wij kunnen ons in dat opzicht dan ook niet verenigen met de opmerking op pagina 35 van de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel, die er op neerkomen dat de herkapitalisatiefaciliteit in de praktijk alleen nog een onbedoeld gebruik zou kennen».

De leden van de VVD-fractie vragen de staatssecretaris tevens een reactie te geven op de slotopmerking zoals vermeld in de brief van 12 juli 1996 van Moret, Ernst & Young: «Op grond van het bovenstaande verzoeken wij u de huidige fiscale herkapitalisatiefaciliteit als bijzonder zinvol instrument om zonder onoverkomelijke fiscale barrières de eigen-vermogenspositie van ondernemingen te versterken, voor de ter beurze genoteerde ondernemingen te handhaven. Naar onze mening wordt op deze wijze ook meer recht gedaan aan één van de dragende gedachten van het onderhavige wetsvoorstel van wet, te weten besteding van het huidige fiscale regime met betrekking tot inkomsten uit aandelen voor de belegger/aandeelhouder».

De staatssecretaris stelt voor, zo constateren ook de leden van de fractie van D66, om de herkapitalisatiefaciliteit voor zowel de beursgenoteerde als voor niet ter beurze genoteerde ondernemingen af te schaffen. Dit was enige jaren geleden ook al voorgesteld door prof. L.G.M. Stevens in een op verzoek van deze staatssecretaris en het toenmalige CDA-Kamerlid Vreugdenhil, opgesteld rapport over de verlaging van de vermogensbelasting. De afschaffing van de herkapitalisatiefaciliteit is toen echter niet doorgegaan. In de memorie van toelichting wordt met het oog op het tegengaan van gekunstelde constructies aangegeven dat het thans wel wenselijk is om de herkapitalisatiefaciliteit af te schaffen.

Door een aantal bedrijven is aangegeven dat de herkapitalisatiefaciliteit voor hen van grote waarde is. De argumenten die hiervoor voor aangevoerd zijn (kort gezegd) dat herkapitalisatie ertoe leidt:

- dat niet-uitgekeerde winsten permanent aan de onderneming worden gebonden, waardoor de economische groei kan worden gefinancierd,
- de aandelen niet al «te zwaar» worden,
- er kan worden gestreefd naar vermogensgroei met een blijvende betrokkenheid van aandeelhouders bij de onderneming.

Hoe beoordeelt de staatssecretaris deze argumenten?

De leden van de fractie van de RPF vragen of de reden van invoering van de herkapitalisatieregeling is vervallen? De leden van de RPF-fractie begrijpen dat de toepassing bij niet ter beurze genoteerde ondernemingen niet de bedoeling was. Maar tegelijk hebben zij niet de indruk dat de wijziging van het aanmerkelijkbelangregime de reden wegneemt waarom de herkapitalisatieregeling is ingevoerd, namelijk om gewenste aanpassingen van het nominaal gestorte kapitaal van ter beurze genoteerde ondernemingen niet te laten stuiten op fiscale barrières. Kan de staatssecretaris uitleggen op welke manier dit met elkaar samenhangt?

VII. Niet ter beurze genoteerde beleggingsinstellingen

De leden van de fractie van de PvdA vragen wat de mening is van de staatssecretaris op het commentaar van het VNO op het laten vervallen van het regime van beleggingsinstellingen voor niet-beursgenoteerde beleggingsinstellingen.

Is het mogelijk een zodanige beperking aan te brengen in het bestaande systeem dat voor reële zakelijke gevallen de regeling in stand kan blijven?

In dit kader bepleit het NOB het ongewenst gebruik te elimineren door een bepaling op te nemen dat bij de fiscale winstberekening van de fiscale beleggingsinstelling aan het kaststelsel geen specifieke functie toekomt. Omdat dan volgens het NOB als gevolg daarvan transformatie tot vermogenswinst met betrekking tot calculeerbare voordelen niet langer mogelijk is, zullen winsten van de fiscale beleggingsinstelling gewoon onder de uitdelingsverplichting gaan vallen.

Voorts zou volgens het NOB in verband daarmee kunnen worden overwogen artikel 3 van het Besluit beleggingsinstellingen voor zover betrekking hebbend op artikel 25a van de Wet op de inkomstenbelasting 1964 te laten vervallen.

Een andere mogelijkheid die wordt gesuggereerd om te bepalen of al dan niet de status van beleggingsinstelling kan worden verleend, is het aansluiting zoeken bij de criteria voor de kwalificatie als beleggingsinstelling in de zin van de Wet Toezicht Beleggingsinstellingen. Wat is de mening van de staatssecretaris over deze suggesties.

De leden van de CDA-fractie zijn van mening dat hier sprake is van een onbedoeld neveneffect en dat dit zo spoedig mogelijk herstelt dient te worden.

De leden van de VVD-fractie merken op dat in de memorie van toelichting wordt gesteld dat «als gevolg van het nieuwe regime voor winst uit aanmerkelijk belang bestaat er voor grootaandeelhouders geen noodzaak meer om het vermogen dat niet langer in de ondernemings sfeer wordt aangewend, te brengen onder het regime voor beleggingsinstellingen». De staatssecretaris stelt dat het collectief beleggen in deze fondsen van ondergeschikt belang is. Het valt deze leden op dat hetgeen met betrekking tot de beleggingsinstellingen wordt voorgesteld uitsluitend wordt gezien in het verlengde van de positie van de aanmerkelijk belanghouder. Dit lijkt een te beperkte en eenzijdige benadering van de problematiek. De VVD-fractie is het eens met de staatssecretaris dat «constructies» waarbij inkomsten die tegen het normale tabeltarief dienen te worden belast, maar worden omgezet in winst uit aanmerkelijk belang, bestreden kunnen worden. Maar bij de wijze van bestrijding valt de VVD-fractie op dat er sprake is van overkill. Heeft de staatssecretaris daadwerkelijk statusverlies beoogt in de volgende situaties:

- dochtermaatschappijen van beursgenoteerde beleggingsinstellingen;
- de niet beursgenoteerde beleggingsinstelling welke wordt aangeboden via het girale systeem van banken en beleggingsinstellingen;
- de niet beursgenoteerde beleggingsinstelling welke wordt aangeboden aan professionele beleggers.

Statusverlies van de voornoemde gevallen is naar het oordeel van de VVD-fractie ongewenst.

Tevens vragen zij de staatssecretaris alsnog een motivering te geven waarom met niet-aanmerkelijk-belanghouders en aandeelhouders die zijn vrijgesteld van vennootschapsbelasting (zoals pensioenfondsen) rekening is gehouden bij het opmaken van de door de staatssecretaris vormgegeven regelgeving.

De leden van de VVD-fractie vragen zich af of het niet beter zou zijn eerst de totale problematiek rond beleggingsinstellingen in kaart te brengen en de regeling uit 1990 te evalueren alvorens ruw in de huidige regeling te gaan strepen. Mede uit de binnengekomen reacties op dit punt blijkt, dat de problematiek rond beleggingsinstellingen niet alleen gekoppeld kan worden aan de positie van de aanmerkelijk belanghouder.

De leden van de fractie van D66 gaan nader in op artikel 28, tweede lid, onderdeel c, waarin wordt voorgesteld uitsluitend ter beurze genoteerde

vennootschappen als beleggingsinstellingen te laten kwalificeren. Het regime van de beleggingsinstellingen blijft derhalve alleen voor ter beurze genoteerde vennootschappen in stand. In de memorie van toelichting wordt het verlies van deze status voor niet ter beurze genoteerde beleggingsmaatschappijen gemotiveerd met het argument dat de aandelen van een dergelijke beleggingsinstelling in handen plegen te zijn van een beperkte groep aandeelhouders die in toenemende mate via manipulaties inkomsten die tegen het normale tarief diene te worden belast omzetten tegen winst uit aanmerkelijk belang. Gelet op de invoering van het 25%-tarief zou voorts geen behoefte meer bestaan aan de status van beleggingsinstellingen voor beleggingsmaatschappijen van aanmerkelijk belang houders.

Het is duidelijk dat het statusverlies van de niet ter beurze genoteerde fiscale beleggingsmaatschappijen geheel wordt gezien in het verlengde van de voorgestelde regeling voor aanmerkelijk belang houders. Met de niet aanmerkelijk belang houders en met de aandeelhouders die vrijgesteld zijn van vennootschapsbelasting zoals pensioenfondsen, is geen rekening gehouden. De leden van de D66-fractie missen in de memorie van toelichting valide argumenten waarom voor deze belastingplichtigen de mogelijkheid om gebruik te maken van de fiscale beleggingsinstelling gaat vervallen. Ook vanuit de praktijk is dit een van de zwaarste kritiekpunten op het wetsvoorstel. De leden van de D66-fractie zijn dan ook van mening dat het beter is dat voor deze belastingplichtigen de fiscale beleggingsinstelling tot de mogelijkheden moet blijven behoren.

Omdat het probleem kennelijk bestaat uit het transformeren van tegen het progressieve tarief belaste inkomsten in vervreemdingswinst, zou uitsluitend dit ongewenst gebruik kunnen worden bestreden. Dit zou bijvoorbeeld kunnen door een bepaling op te nemen dat bij de fiscale winstberekening van de fiscale beleggingsinstelling aan het kasstelsel geen specifieke betekenis toekomt. Omdat als gevolg daarvan transformatie tot vermogenswinst met betrekking tot calculeerbare voordelen niet langer mogelijk is, zullen winsten van de fiscale beleggingsinstelling gewoon onder de uitdelingsverplichting gaan vallen. Voorts zou in verband daarmee kunnen worden overwogen artikel 3 van het Besluit beleggingsinstellingen voor zover betrekking hebbend op artikel 25a van de Wet op de inkomstenbelasting te laten vervallen.

Een andere mogelijkheid om te bepalen of al dan niet de status van beleggingsinstelling kan worden verleend, is om aansluiting te zoeken bij de criteria voor de kwalificatie als beleggingsinstelling in de zin van de Wet Toezicht Beleggingsinstellingen. Hoe staat de staatssecretaris tegenover deze suggesties?

De leden van de RPF-fractie vragen of door deze regeling de goede niet onder enige kwaden lijden. Zij bedoelen hier de bedrijven die niet in de eerste plaats om fiscale redenen voor een niet ter beurze genoteerde beleggingsinstelling kiezen. De reactie van de staatssecretaris op de kritiek in deze van de Raad van State vinden de leden niet duidelijk. Zij willen met name de gevolgen duidelijk hebben voor niet ter beurze genoteerde beleggingsinstellingen die vanuit «verantwoorde» motieven gekozen hebben voor een dergelijke instelling.

De leden van de GPV-fractie hebben de indruk dat er met het voorstel om het regime voor beleggingsinstellingen te beperken tot ter beurze genoteerde beleggingsinstellingen sprake is van een «grote» overkill. Uit de toelichting, zo lezen deze GPV-leden, blijkt dat dit voorstel is ingegeven vanuit de gedachte dat de niet ter beurze genoteerde beleggingsinstellingen veelal in het bezit zijn van één of slechts enkele aandeelhouders en het als gevolg van het voorgestelde nieuwe regime voor winst uit aanmerkelijk belang niet wenselijk is dat deze beleggingsinstellingen ook in de toekomst door hen als vluchthaven kunnen worden opgezocht. Deze

leden merken op dat van deze niet ter beurze genoteerde beleggingsinstellingen veel breder gebruik wordt gemaakt, pensioenfondsen, verzekeraars, banken, zodat er in sommige gevallen juist sprake is van een groot aantal participanten. Gezien de bedoeling van dit voorstel, die overigens door deze leden kan worden onderschreven, vragen zij waarom de staatssecretaris niet het ongewenste gebruik tegengaat in plaats van het regime te laten verdwijnen, waarvan ook bonafide beleggers de dupe worden.

VIII. Budgettaire gevolgen

De leden van de CDA-fractie achten de budgettaire gevolgen volstrekt onvoldoende toegelicht. Zo is geen rekening gehouden met de extra inkomsten omdat meer dividenden zal worden uitgekeerd en afgerekend tegen 25% dan thans het geval is. De aan het woord zijnde leden verzoeken de staatssecretaris dan ook om een specificatie van verzwa- ringen en verlichtingen en de verschuivingen, zodat duidelijk wordt wie wat opbrengt en wie de klappen op moet vangen. Tevens wensen zij inzicht te krijgen in de bestedingen van de extra belastingopbrengsten. Worden deze ingezet voor lastenverlichting? Zo ja hoe en zo nee waarom niet en hoe dan wel.

De leden van de VVD-fractie verzoeken de staatssecretaris een compleet overzicht te geven van de financiële onderbouwing, dat wil zeggen de budgettaire gevolgen per genomen maatregel. Met betrekking tot de personele gevolgen merkt de staatssecretaris op dat deze gevolgen en invoeringskosten van de verschillende maatregelen op een later tijdstip in beeld worden gebracht. De leden van de VVD-fractie vragen zich af waarom hier niet bij dit wetsvoorstel op in wordt gegaan.

IX. Artikelsgewijze behandeling

Artikel 20a, lid 1/overgangsregeling

Het valt de leden van de PvdA-fractie op dat de memorie van toelichting, blz. 44 duidelijker is dan in de wettekst bij artikel 20a, laatste volzin. Is het niet gewenst deze tekst te verduidelijken (zie Van Dijck, WFR, blz. 995)?

De leden van de CDA-fractie noemen hier het volgende voorbeeld. Een vader heeft in het verleden aan zijn kinderen aandelen B geschonken, welke door vader bij de oprichting van de B.V. zijn volgestort, tegen een waarde van 50% van de nominale waarde. De aandelen B zijn aandelen waarop slechts een dividend wordt uitgekeerd van 7% indien de vennootschap besluit tot uitkering van dividend over te gaan. Er is geen sprake van een turbovennootschap. De vennootschap heeft geen verliezen geleden. Zowel voor vader als voor de kinderen behoren de aandelen B tot een aanmerkelijk belang, zowel in de zin van de huidige bepalingen als in de zin van de nieuwe wettelijke bepalingen. Voor 3 juni 1996 is door de algemene vergadering van aandeelhouders van de vennootschap een besluit genomen om de betreffende aandelen B in te kopen tegen de nominale waarde. Door de terugwerkende kracht welke aan het wetsvoorstel wordt gegeven wordt de betaling, voor zover deze de verkrijgingsprijs overtreft volgens de tekst van de Wet belast met inkomstenbelasting naar het progressieve tarief. Volgens de normen welke door de Raad van State zijn aangelegd en welke door de leden van de CDA-fractie worden onderschreven, is terugwerkende kracht in dit concrete geval niet aanvaardbaar.

Is het juist dat wanneer de aandelen krachtens schenking zijn verkegen en er dus geen tegenprestatie is, artikel XIII lid 2 van toepassing is?

Uit de toelichting op artikel XIII blijkt dat deze bepaling primair gericht is tegen turbo-aandelen en turbo-vorderingen. Mag worden aangenomen dat, indien deze bepaling al van toepassing zou zijn op aandelen welke via schenking zijn verkregen, deze bepaling geen toepassing vindt indien er geen sprake is van turbo-aandelen of turbo-vorderingen?

De leden van de VVD stellen voor bij de berekening van de samenloop-regeling de voordelen uit aanmerkelijk belangaandelen buiten aanmerking te laten.

Met betrekking tot hetgeen in artikel 20a lid 1 wordt vermeld is de VVD-fractie van mening dat het redelijk zou zijn rente en kosten welke verband houden met een aanmerkelijk belang tegen het progressieve tarief aftrekbaar te laten zijn (conform de huidige situatie). Dit is in het belang van bedrijfsopvolging. Bovendien zal de rente bij de overdrager van een onderneming tegen het progressieve systeem belast zijn.

Kan de staatssecretaris aangeven of aanmerkelijk belangaandelen die bij een boedelverdeling worden toegescheiden en als gevolg hiervan een rentedragende overbedelingsschuld ontstaat in de volgende gevallen de rente kwalificeert als verlies uit aanmerkelijk belang of als gelimiteerde aftrekbare persoonlijke verplichtingenrente:

- een testament met een ouderlijke boedelverdeling;
- een testament waarin de aandelen worden gelegateerd tegen inbreng van een schuld;
- de verdeling van de huwelijksgoederengemeenschap bij echtscheiding;
- de afwikkeling van een verrekeningsbeding in het huwelijksgoederenrecht.

Kan de staatssecretaris bevestigen dat de rente in voornoemde gevallen tegen het progressieve tarief aftrekbaar is?

- Kan de staatssecretaris aangeven of rente op leningen ter financiering van aanmerkelijk belangvorderingen onder het nieuwe regime als aftrekbare kosten bij winst uit aanmerkelijk belang of als aftrekbare kosten ex artikel 35 IB aftrekbaar is?

- Is de staatssecretaris met de leden van de VVD-fractie eens dat het niet aannemelijk is dat een persoon die met een familiegroep 5% van een bepaald soort aandelen houdt, het beleid van de vennootschap kan «sturen», laat staan kan beïnvloeden dat geen dividend zal worden uitgekeerd.

- Is de staatssecretaris het eens met de stelling om de aanverwantschap van de familie van de ex-echtgenoot na echtscheiding te laten vervallen?

- Kan de staatssecretaris aangeven op welke wijze de waardevermindering van een niet-tijdelijk vruchtgebruik in aanmerking dient te worden genomen?

Artikel 20 a, lid 3

In de artikelsgewijze toelichting op artikel 20a, derde lid, wordt gemotiveerd waarom voor de bepaling van de 5%-grens ook de aandelen in het bezit van familieleden in de rechte lijn worden meegeteld. Ingeval naaste familieleden de aandelen in een vennootschap houden, is er in feite sprake van een «eigen» onderneming, ongeacht hoe de aandelen onderling ook zijn verdeeld. Naar aanleiding hiervan hebben de leden van de CDA-fractie de volgende vraag. Ingevolge artikel 17 van de Wet, is het mogelijk om een onderneming geruisloos over te dragen binnen de familiesfeer.

Verdient het geen aanbeveling om een geruisloze overdracht van de onderneming welke wordt gedreven in de vorm van een vennootschap mogelijk te maken door een geruisloze overdracht van de aandelen in deze vennootschap?

Voor de vraag of een aanmerkelijk belang aanwezig is worden de familieleden in de rechte lijn meegeteld. Het verdient, zoals ook door de staatssecretaris is overwogen, toch geen aanbeveling om alleen te letten op het aandelenbezit van de belastingplichtige en zijn echtgenoot of partner. Indien vader een belang in een onderneming heeft van 3%, en elk van zijn twee dochters een belang van 1%, heeft dit aandelenbezit meer het karakter van een belegging dan van een eigen onderneming. In onderdeel 2,1.4, wordt bij de motivering van het percentage van 5% opgemerkt dat het ligt in de lijn met het onderscheidende criterium dat voor toepassing van de deelnemingsvrijstelling in de vennootschapsbelasting wordt gehanteerd. Ook voor de vennootschapsbelasting wordt het belang van niet tot de fiscale eenheid behorende dochters voor het bepalen van de 5%-grens niet van belang geacht. Ook daar wordt gelet op het belang per belastingplichtige.

Aan een directeur van een B.V., die in geen familierelatie staat tot de aandeelhouders van de B.V., wordt, om hem meer bij het ondernemingsgebeuren te betrekken een optie toegekend op 5% van de aandelen in de B.V. De optieregeling valt onder artikel 15, Uitvoeringsregeling loonbelasting 1990. Ten tijde van het toekennen van de optie bedraagt de waarde van de aandelen waarop het optierecht is toegekend f 100 000. Op het moment dat het optierecht wordt uitgeoefend, 4 jaar later, bedraagt de waarde van deze aandelen f 150 000. De nu voorgestelde regeling heeft tot gevolg dat de verwachte waardeverhoging van de aandelen, welke ingevolge artikel 15 Uitvoeringsregeling loonbelasting 1990 forfaitair is bepaald op 7,5% van de onderliggende aandelen, wordt belast met loonbelasting en dat de daadwerkelijke waardeverhoging onder aftrek van hetgeen dat met loonbelasting is belast onder de aanmerkelijkbelangheffing valt. Hoewel formeel geen sprake is van het tweemaal belasten van hetzelfde voordeel, wordt dit materieel toch als een tweemaal in de belastingheffing betrekken van het zelfde voordeel gevoeld. Deze «dubbele heffing» zou kunnen worden voorkomen door de verkrijgingsprijs van aandelen welke worden verkregen ingevolge een optierecht als bedoeld in artikel 15 Uitvoeringsregeling loonbelasting 1990, te stellen op de waarde welke aan deze aandelen kan worden toegekend op het moment dat de optie wordt uitgeoefend.

Hoe verloopt de belastingheffing indien een directeur reeds 5% van de aandelen in een B.V. bezit en vervolgens een optierecht verkrijgt op aandelen in deze B.V., zoals bedoeld in artikel 15, Uitvoeringsregeling loonbelasting 1990?

Artikel 20 a, lid 5

De leden van de PvdA-fractie merken hierbij op dat als aandelen door een niet-ab-houder worden vervreemd aan een ab-houder, de inkomstenbelasting-claim op de winstreserves verloren gaat. In het algemeen is dit een te aanvaarden gevolg van sfeerovergang.

Zou echter indien de vervreemding plaatsvindt in het zicht van liquidatie, dit niet gerepareerd moeten worden, bijvoorbeeld door de uitzondering van art. 31, derde lid, tweede volzin, Wet IB 1964 niet te laten werken als de aandelen tot een ab gaan behoren? Wat is de reactie van de staatssecretaris hierop?

Indien een verwant van een ab-houder winstbewijzen van, schuldvoorwaarden op of opties op aandelen in of winstbewijzen van de vennootschap heeft, worden deze geacht te behoren tot een ab (het voorgestelde art. 20a, vijfde lid, Wet IB 1964). Kan de staatssecretaris aangeven waarom dat niet geldt voor eventuele aandelen die deze verwant heeft? Bijvoorbeeld. vader en twee zoons hebben ieder 2% van de aandelen in een BV, een van

de zoons heeft een schuldvordering op de BV. Deze schuldvordering wordt geacht tot een ab te behoren, zijn aandelen niet.

Ingevolge het voorgestelde art. 20a, vijfde lid, tweede volzin, Wet IB 1964 behoren tot een ab mede opties op aandelen en winstbewijzen. Waarom niet ook opties op schuldvorderingen, opties op aandelenopties of, meer in het algemeen, opties op goederen die tot het ab zouden behoren als de belastingplichtige er eigenaar van was?

Met betrekking tot artikel 20a lid 5 vragen de leden van de VVD-fractie zich af of de fictie dat de houder van een vordering of koopoptie in de nieuwe regeling als aanmerkelijk belanghouder wordt aangemerkt, in volle omvang doorwerkt naar de in artikel 49 lid 1 sub b en c (ten vierde) opgenomen buitenlandse belastingplichtigen en naar de in artikel 24 lid 4 IB en artikel 10 lid 3 LB opgenomen fictieve inkomsten?

– De leden van de VVD vernemen graag de mening van de staatssecretaris met betrekking tot de suggestie om bij omzetting van aanmerkelijk belangvorderingen in aanmerkelijk belang aandelen in dezelfde vennootschap een geruisloze doorschuiving mogelijk te maken.

– Kan de staatssecretaris zich verenigen met de stelling van onder andere de NOB dat het aanbevelingswaardig is een faciliteit te creëren dat de vennootschap die een dividend uitkeert een vergunning tot inhouding van dividendbelasting over een lager belastbaar bedrag kan vragen dan wel dat de aanmerkelijk belanghouder via een eenvoudige en snelle procedure de dividendbelasting kan terugvragen.

Artikel 20a lid 6

De leden van de PvdA-fractie vragen hoe de staatssecretaris de suggesties van Van Dijck met betrekking tot deze bepaling (Van Dijck blz. 999) beoordeelt. Volgens deze auteur behoort het begrip vervreemding thuis in artikel 20c. Hoe beoordeelt u deze gedachte? Hetzelfde geldt volgens hem voor het zevende lid waarin de overgang krachtens erfrecht aan bod is, die in artikel 20d volgens hem een meer logische plaats zou hebben.

De leden van de fractie van het CDA constateren dat de overgang krachtens erfrecht van ab-aandelen als een vervreemding wordt aangemerkt. Lid 7 van dit artikel opent de mogelijkheid van het doorschuiven van de ab-claim. Deze mogelijkheid is echter niet aanwezig indien de aandeelhouder in het buitenland woont. Deze maatregel bevat overkill en kan leiden tot dubbele heffing. Indien de nalatenschap uitsluitend bestaat uit ab-aandelen en de erfgenamen in het buitenland wonen, heeft deze regeling tot gevolg dat zowel 25% inkomstenbelasting moet worden betaald als, aan de top, 27% successierecht. Daarnaast dient er rekening mee te worden gehouden dat indien de gelden voor het betalen van het successierecht aan de vennootschap moeten worden onttrokken, eveneens in het buitenland inkomstenbelasting zal zijn verschuldigd over de door de vennootschap uit te keren dividenden.

De voorgestelde betalingsregeling komt aan deze problemen in onvoldoende mate tegemoet. Primair pleiten de leden van de CDA-fractie er dan ook voor om de doorschuiffaciliteit eveneens van toepassing te doen zijn op aandelen die vererven aan in het buitenland wonende erfgenamen. Subsidiair pleiten deze leden er voor om de afrekening te beperken tot die gevallen waarin bij leven is bepaald dat de aandelen na het overlijden moeten worden toebedeeld aan de in het buitenland wonende erfgenamen. Bij vererving onder algemene titel dient in alle gevallen een doorschuiffaciliteit te worden toegestaan.

De leden van de VVD-fractie vragen wat de reactie van de staatssecretaris is op de suggestie van de NOB om met betrekking tot artikel 20a lid 6

bij emigratie een conserverende aanslag op te leggen die na 5 jaar vervalt, indien geen vervreemding heeft plaatsgevonden.

Deze leden verzoeken de staatssecretaris een reactie te geven op het feit dat dubbele heffing kan optreden indien bij overlijden aanmerkelijk belangaandelen worden toegescheiden aan anderen dan binnenlandse particulieren. Is de staatssecretaris het eens met de stelling dat het aanbeveling verdient met het oog op de continuïteit van (familie)-ondernemingen, een doorschuivingsfaciliteit bij overlijden te bieden danwel de heffing bij overlijden om te zetten in een conserverende aanslag die, na 5 jaar vervalt als er geen vervreemding heeft plaatsgevonden.

Is de staatssecretaris bereid alle vruchtgebruiken welke krachtens erfrecht of testament zijn ontstaan (ongeacht de leeftijd van de langstlevende) onder het aanmerkelijk belangregime te brengen?

Artikel 20a lid 6 letter i; artikel 20c lid 18

De leden van de fractie van het CDA vragen of de staatssecretaris kan aangeven hoe de belastingheffing verloopt in de volgende situatie. Een advocaat, lid van een advocatenmaatschap waarvan de onderneming wordt gedreven in de vorm van een BV bezit 25% van de aandelen in deze BV.

In het kader van zijn «lidmaatschap» van deze advocatenmaatschap wordt de advocaat voor een periode van 5 jaar uitgezonden naar Duitsland. Ten tijde van de emigratie heeft zijn 25% belang een waarde van f 1 000 000. Op het moment dat hij terugkeert naar Nederland zijn deze aandelen in waarde gestegen tot f 1 600 000. De verkrijgingsprijs van de aandelen bedraagt f 10 000. Indien Duitsland geen step-up kent doch wel een afrekeningsplicht conform artikel 20 a lid 6 letter i, zal Duitsland op het moment dat de advocaat terugkeert naar Nederland belasting heffen over het verschil tussen f 10 000 en f 1 600 000. In Nederland is reeds geheven over het verschil tussen f 10 000 en f 1 000 000. Hoe werkt artikel 20 c lid 18 in dit geval? Hoe verloopt de heffing indien de advocaat 3 jaar na terugkeer in Nederland zijn aandelen verkoopt voor een bedrag van f 1 900 000? Is de staatssecretaris niet bevreesd dat hij met deze bepaling in strijd komt met Europees recht?

Artikel 20a, lid 7

In de toelichting op dit artikel wordt gesteld dat elke testamentaire making met betrekking tot een aanmerkelijk belang ten gunste van een rechtspersoon tot afrekening bij de erflater moet leiden. De leden van de CDA-fractie vragen of deze conclusie wel juist is. Genoemd artikel regelt alleen dat in bepaalde gevallen de overgang of een verdeling niet als een vervreemding wordt aangemerkt. Het artikel bepaalt echter niet dat een legaat op zich een vervreemding is. Aangezien het legateren van aandelen niet gezien kan worden als de overgang onder algemene titel, zoals bedoeld in lid 6 letter f, is het niet duidelijk op grond waarvan toch afrekening zou moeten plaatsvinden.

De leden van de VVD-fractie vragen zich af of het feit dat wanneer beide partners een feitelijke woonplaats buiten Nederland hebben geen gebruik gemaakt kan worden van de doorschuiffaciliteit ex artikel 20a lid 7 juncto 20d, niet in strijd is met Europees recht.

Artikel 20 b, onder a

De leden van de fractie van de PvdA vragen of hier niet toegevoegd dient te worden «en winstbewijshouders»? (zie Van Dijck, WFR, blz. 998)

Artikel 20c, lid 3

Ingeval sprake is van aandelen van eenzelfde soort met verschillende verkrijgingsprijzen, moet worden uitgegaan van de gemiddelde verkrijgingsprijs. Indien een aantal van die aandelen wordt vervreemd, dient voor de overige tot die soort behorende aandelen uitgegaan te blijven worden van de reeds vastgestelde gemiddelde verkrijgingsprijs. In de wettekst wordt uitsluitend gesproken van een gemiddelde verkrijgingsprijs zonder dat aangegeven wordt dat bedoeld is de reeds vastgestelde gemiddelde verkrijgingsprijs. Verdient het geen aanbeveling de wettekst op dit punt te verduidelijken, zo vragen de leden van de CDA-fractie.

Artikel 20c, lid 4

Voorzover er sprake is van verkrijging van aandelen en schuldvorderingen, waarvan de tegenprestatie ten tijde van de verkrijging minder dan 70% bedraagt van het gemiddeld op de desbetreffende aandelen gestorte kapitaal resp. het nominale bedrag van die schuldvorderingen werkt de wet terug tot 3 juni 1996.

Voorzover terugwerkende kracht al aanvaardbaar is dient deze beperkt te blijven tot het doel waarvoor de terugwerkende kracht wordt ingevoerd, aldus de CDA-fractie. Indien en voorzover er geen sprake is van oneigenlijk gebruik van turbo-vennootschappen is terugwerkende kracht zeker niet aanvaardbaar. Indien een belastingplichtige voor f 25 000 alle aandelen heeft gekocht in een vennootschap met een nominale waarde van het aandelenkapitaal van f 500 000 dient de terugwerkende kracht beperkt te blijven tot de waardeverhoging van f 25 000 naar f 500 000. Dit kan worden bereikt door de correctie tot de waarde in het economische verkeer zoals bedoeld in artikel 20c, lid 4 te beperken tot maximaal de nominale waarde.

Artikel 20 c, lid 6

Conform de opmerking van de NOB vraagt de VVD-fractie of nader ingegaan kan worden op de reikwijdte van artikel 20c lid 6.

Artikel 20c, lid 7

Is de staatssecretaris bereid bij artikel 20c lid 7, te bepalen dat er ook een zogenaamd «step-up» zal gelden voor degenen die voor de inwerkingtreding in Nederland zijn komen wonen, zo vraagt de VVD-fractie.

Artikel 20 c, lid 9

Is de staatssecretaris het eens met de redenering dat bij aanmerkelijk belangvorderingen waarop een tijdelijk vruchtgebruik rust, het voordeel als bedoeld in artikel 25a, overeenkomstig het voorgestelde artikel 20c lid 9 tot een verhoging van de verkrijgingsprijs dient te leiden.

Artikel 20 c, lid 11

De leden van de VVD-fractie vragen zich af of de geconstateerde overkill in artikel 20c lid 11 niet opgeheven zou moeten worden.

Artikel 20c, lid 15

Een aanmerkelijk-belangverlies kan bij liquidatie van de vennootschap eerst worden genomen op het moment dat de vereffening is voltooid. Aangezien het soms jaren duurt voordat de vereffening is voltooid, is het gewenst dat in die gevallen waarin aannemelijk is dat er geen liquidatie

uitkeringen meer zullen volgen het verlies reeds genomen kan worden voordat de vereffening is voltooid.

Artikel 20 c, lid 18

De leden van de VVD-fractie vragen de staatssecretaris te reageren op de opmerking van de NOB inzake artikel 20c lid 18.

Kan de staatssecretaris bevestigen dat het nieuwe regime geen fiscale gevolgen mag hebben voor de emissie van aandelen á pari aan de enig aandeelhouder van een vennootschap, omdat geen enkele materiële wijziging in de positie van de aanmerkelijk belanghouder optreedt.

Artikel 20c, lid 19

Een belastingplichtige die zich metterwoon in Nederland vestigt en een aanmerkelijk belang heeft krijgt een step-up indien sprake is van een belang in een niet in Nederland gevestigde vennootschap. Is er sprake van een aanmerkelijk belang in een in Nederland gevestigde vennootschap, dan wordt de historische verkrijgingsprijs in aanmerking genomen. Dit verschil in behandeling wordt gemotiveerd met de verwijzing naar artikel 49, 1e lid van de Wet IB 1964. Op grond van die bepaling valt een buitenlandse belastingplichtige onder de heffing van aanmerkelijk-belangbelasting voor vervreemdingswinsten behaald met betrekking tot een in Nederland gevestigde vennootschap. In de meeste gevallen zal heffing in Nederland echter op grond van verdragsbepalingen achterwege blijven. Dit laatste gegeven wordt door de voorgestelde regeling genegeerd, zo stelt de CDA-fractie. Indien in het land waar de emigrant vandaan komt een soortgelijk systeem geldt als nu in Nederland wordt voorgesteld, zal de emigrant in het land van vertrek moeten afrekenen over de aanmerkelijk-belangwinst welke is ontstaan in zijn buitenlandse periode. Nederland betreft deze winst, door uit te gaan van de historische kostprijs, eveneens in zijn belastingheffing. In die gevallen dat bij verkoop vóór emigratie naar Nederland, Nederland niet meer zou kunnen heffen op grond van bijvoorbeeld verdragsbepalingen, zou het logisch zijn dat een step-up wordt toegekend. In ieder geval dient voorkomen te worden dat dezelfde winst zowel in het buitenland als in Nederland wordt belast.

Artikel 20e, lid 2

Het verdient naar de mening van de CDA-fractie aanbeveling om een step-up toe te passen op het moment dat een pakket aandelen een aanmerkelijk belang gaat vormen. Er is geen reden om de winst welke is ontstaan gedurende een periode dat de aandelen geen aanmerkelijk belang vormden, later alsnog in de heffing te betrekken indien deze aandelen wel tot een aanmerkelijk belang gaan behoren. Zo is ook hier geen aanleiding om ten aanzien van het fictief aanmerkelijk-belang over een hoger bedrag te heffen, dan ingevolge artikel 20e, lid 2 is vastgesteld, ook al gaan deze aandelen later tot een gewoon aanmerkelijk belang behoren.

Artikel 20 f

De leden van de VVD-fractie vragen of het naar het oordeel van de staatssecretaris juist is dat de voorgestelde faciliteit in artikel 20f niet in overeenstemming is met de EU-fusierichtlijn, nu in artikel 14b de materiële fusie-eis is opgenomen.

Artikel 20h, lid 3 en lid 4

De leden van de PvdA-fractie wijzen er op dat volgens Van Dijck deze

tekst niet helder is. Hoe beoordeelt de staatssecretaris zijn suggesties in dit verband?

De leden van de CDA-fractie constateren dat, ook ingeval een koopsom in termijnen wordt betaald, het vervreemdingsvoordeel in het algemeen beschouwd wordt te zijn genoten op het tijdstip van de vervreemding. Het verdient de voorkeur om ook ingeval een koopsom in termijnen wordt betaald, of ingeval nabetalings plaatsvinden omdat de koopsom afhankelijk is van toekomstige onzekere factoren, de voordelen eerst als genoten te beschouwen op het moment van genieten. Door het kasstelsel te nemen wordt de belastingheffing vereenvoudigd en ontstaan geen liquiditeitsmoeilijkheden. Hierop zou een uitzondering gemaakt kunnen worden ingeval de vervreemder nadien emigreert, zo stellen deze leden.

De leden van de VVD vragen de staatssecretaris te reageren op de opmerking die de NOB maakt met betrekking tot artikel 20h vierde en vijfde lid.

Artikel 24 lid 4

Regelmatig wordt gepleit voor een verlaging van de vermogensbelasting. Voor de directeur/groot-aandeelhouder heeft deze verlaging defacto plaatsgevonden door de uitbreiding van de ondernemingsvrijstelling. In het onderhavige wetsvoorstel wordt echter de positie van de directeur/groot-aandeelhouder verslechterd voor zover hij gebruik maakt van de samenloopregeling. Door de invoering van artikel 24 lid 4 wordt hij geacht fictieve inkomsten te genieten indien hij geen rente ontvangt over een schuldvordering op de vennootschap waarin hij een aanmerkelijk belang heeft. Heeft de bepaling overigens wel zin? Door de vordering om te zetten in aandelenkapitaal kan hetzelfde resultaat worden bereikt. Het enige nadeel daarvan is dat 1% kapitaalsbelasting verschuldigd is, alsmede dat op het moment dat het geld weer aan de vennootschap wordt onttrokken, statuten moeten worden gewijzigd. Deze bepaling leidt niet tot een vereenvoudiging en past niet in het kader van deze wetgeving, aldus de leden van de CDA-fractie.

De leden van de VVD-fractie vragen of de staatssecretaris kan aangeven waarom bij het fictief salaris een afwijking van maximaal 30% met betrekking tot een zakelijke beloning wordt geaccepteerd, terwijl dit niet het geval is bij rente en huur.

Kan de staatssecretaris aangeven waarom bij de redactie van het fictief salaris een andere redactie is gekozen dan bij het onlangs ingevoerde artikel 11d Wet LB.

Is de constatering naar het oordeel van de staatssecretaris juist dat wanneer een onderneming wordt ingebracht in een BV, de inbrengen overeenkomstig de jurisprudentie in de voorperiode inkomsten uit andere arbeid geniet, zodat fictief salaris pas vanaf de oprichtingsdatum van de BV kan worden genoten.

De leden van de VVD-fractie vragen zich af of een fictieve rente in aanmerking genomen dient te worden in de volgende situaties:

- een vordering die reeds bij aankoop renteloos was; in de koopprijs zal rekening zijn gehouden met het geen rente dragen van de vorderingen;
- een onvolwaardige vordering, bijvoorbeeld een hoge vordering op een zogenoemde turbovennootschap, een vordering die vanwege de slechte resultaten van de vennootschap renteloos is gemaakt, een vordering die van een crediteur van de vennootschap is overgenomen voor minder dan de nominale waarde;
- een vordering op een Natuurschoonlichaam ex artikel 68 van de Wet op de Inkomstenbelasting, welk lichaam onder voorwaarden als transparant wordt aangemerkt;

– een vordering waarvan de rente bij het bepalen van de winst niet in aftrek komt op basis van het voorgestelde artikel 10a van de Wet op de vennootschapsbelasting (het wetsvoorstel tot wijziging van de Vennootschapsbelasting: tegengaan van de uitholling van de belastinggrondslag en het versterken van de fiscale infrastructuur, nr. 24 696).

Artikel 45 Wet IB 1964

Ingevolge het voorgestelde artikel 45 vierde lid zijn renten van schulden slechts beperkt aftrekbaar. Het vijfde lid geeft hierop een aantal uitzonderingen. Naar de mening van de leden van het CDA wordt op deze uitzondering ten onrechte niet gerekend de rente van schulden, welke verband houden met het doen van schenkingen aan kinderen. Een voorbeeld ter verduidelijking. Indien een vader aan één van zijn kinderen een schenking doet van f 100 000,- als startkapitaal voor een onderneming en, ter voorkoming van ongelijke behandeling van zijn kinderen aan zijn andere kinderen een bedrag schuldig erkent van f 100 000,-, waarover rente is verschuldigd, zal deze rente bij het betreffende kind normaal in de belastingheffing worden betrokken. Ondergetekenden zien geen reden om deze rente niet ten volle in aftrek toe te laten.

Volgens het voorstel wordt consumptieve rente nog slechts in beperkte mate aftrekbaar. Dit heeft tot gevolg dat het in de toekomst meer dan voorheen van belang wordt om een onderscheid te maken tussen rentelasten welke betrekking hebben op een bron van inkomen en de overige rentelasten. De vraag doet zich voor wanneer bijvoorbeeld een belegging een bron van inkomsten vormt. Uit de jurisprudentie van de Hoge Raad blijkt dat met name wanneer op termijn verwacht mag worden dat de belegging een belaste bate zal opleveren, er sprake is van een bron van inkomen. Uit de jurisprudentie blijkt echter tevens dat hierbij subjectieve elementen ene rol kunnen spelen. De belegging dient voor de betreffende belastingplichtige een belaste bate te kunnen opleveren. Wanneer verwacht mag worden dat een belegging gedurende een periode van 5 jaar geen belast dividend geeft maar mogelijk in jaar 6 wel, is naar de mening van ondergetekenden nog steeds sprake van een bron van inkomen, zo lang maar niet zeker is dat belastingplichtige deze aandelen voordat de belaste dividenden worden genoten overgaat tot vervreemding van de belegging. Kan de staatssecretaris aangeven waar naar zijn mening de grenzen moeten worden getrokken tussen wel en geen bron van inkomsten, zo vraagt de CDA-fractie.

De leden van de VVD-fractie vragen zich af of de beperking van de rente-aftrek met ingang van 1 januari 1997 voor sommige belastingplichtigen niet onredelijk bezwarend uitwerkt. Bijvoorbeeld ingeval van afkoop van een alimentatieverplichting welke met een lening is gefinancierd. Is de staatssecretaris bereid voor dergelijke gevallen een passende overgangsregeling te bieden.

De leden van de VVD vragen de staatssecretaris te reageren op de opmerking van de NOB met betrekking tot de gepresenteerde vergelijking met het buitenland.

Artikel 47a, lid 4

Hoewel de leden van het CDA zich met de strekking van de voorgestelde wijziging kunnen verenigen, vragen zij zich af of het belang groot genoeg is om de wettekst en de uitvoering met deze bepaling te verzwaren.

De leden van de VVD vragen zich af of Nederland de claim op basis van artikel 49 lid 4 op grond van de door Nederland afgesloten belastingverdragen wel kan realiseren, aangezien de heffing over een latere

(fictieve) vervreemding in de meeste verdragen aan de woonstaat van de aanmerkelijk belanghouder zal zijn toegewezen. Gaarne een reactie van de staatssecretaris hierop.

Is de staatssecretaris met de NOB van mening dat er sprake is van een vervreemding wanneer een in Nederland gevestigde vennootschap haar feitelijke leiding vanuit Nederland naar een buitenland verplaatst, terwijl in Nederland de ondernemingsactiviteiten in de vorm van een vaste inrichting overblijven. Is deze bepaling niet in strijd met Europees Recht?

Artikel 59

Het huidige artikel 59 geeft een liquidatiereductieregeling voor inkomsten uit de aandelen die gedurende de laatste 10 jaren tot een aanmerkelijk belang hebben behoord. Deze bepaling is ook van toepassing indien de genietter zelf geen aanmerkelijk belang heeft. Dient, nu deze bepaling wordt afgeschaft, geen overgangsregeling te worden getroffen voor een periode van 10 jaar?

Artikel 68b, lid 1

In verband met internationale aspecten is er niet voor gekozen om de latere reguliere voordelen vrij te stellen van Nederlandse belastingheffing. Er wordt een reductie verleend van de bij emigratie geheven aanmerkelijk-belangbelasting. Bestaat niet de vrees dat de buitenlandse belasting-administratie zich op het standpunt zal stellen dat defacto over deze reguliere voordelen geen belasting is geheven zodat het buitenland deze ten volle in zijn grondslag zal betrekken zonder een verrekening toe te staan?

De leden van de VVD-fractie vragen de Staatssecretaris te reageren op hetgeen de NOB stelt inzake artikel 68b.

Artikel 70c

De overgangsregeling genoemd in artikel 70c dient te worden aangepast. Indien een belastingplichtige thans in een vennootschap een belang heeft van 5% bezit hij geen aanmerkelijk belang volgens de huidige regels. De tot op heden ontstane koerswinst kan belastingvrij gerealiseerd worden door verkoop van aandelen. Er is geen rechtvaardiging te vinden om deze latente koerswinst alsnog in de belastingheffing te betrekken. Het wetsvoorstel heeft op dat punt materieel terugwerkende kracht. Wanneer vervolgens een belastingplichtige deze ongewenste terugwerkende kracht zou willen voorkomen door de aandelen in te brengen in een vennootschap kan naar mijn mening niet worden gezegd dat er sprake is van oneigenlijk gebruik van de belastingwetgeving. Eerder is sprake van een oneigenlijk gebruik van de wetgever om te trachten deze waardeestijging via een wetswijziging met materieel terugwerkende kracht in de belastingheffing te betrekken. Verkoop van deze aandelen vóór 31 december kan belastingvrij geschieden. Wanneer verkoop niet plaatsvindt aan een derde doch aan een eigen vennootschap dient het eveneens mogelijk te zijn op deze wijze de verkrijgingsprijs vast te stellen op de waarde in het economische verkeer ten tijde van de wijziging van het regime. Het vooraanstaande illustreert te meer dat het gewenst is om bij de sfeerovergang een step-up regeling te creëren.

Het vooraanstaande geldt evenzeer voor een werknemer die in het kader van zijn dienstbetrekking een optierecht op een 5%-belang in een vennootschap heeft verkregen. Het wetsontwerp geeft geen rechtvaardiging om de waardeestijging van dit optierecht met materieel terugwerkende kracht in de belastingheffing te betrekken.

Artikel 70c, lid 1, onderdeel b

De Raad van State heeft onder punt 6 in zijn advies opgemerkt dat bezwaar moest worden gemaakt tegen het in eerste instantie door de staatssecretaris voorgestelde artikel, waarbij een step-up werd toegestaan voor aandelen welke voorheen niet tot een ab behoorden. Het bezwaar van de Raad van State bestond hierin dat door het toestaan van een step-up het mogelijk werd om na 1 januari 1997 dividenden door de vennootschap te laten uitkeren zonder dat daarover inkomstenbelasting zou zijn verschuldigd. Het CDA stelt primair voor om de step-up wel van toepassing te doen zijn. Subsidiair stelt het CDA voor om de step-up regeling uitsluitend van toepassing te doen zijn indien de aandelen worden vervreemd aan een derde. Dit zou tot gevolg hebben dat wanneer de vennootschap dividenduitkeringen doet niet mag worden uitgegaan van een verhoogde verkrijgingsprijs, doch dat wel van de verhoogde verkrijgingsprijs mag worden uitgegaan indien de aandelen worden vervreemd. Op deze wijze wordt tegemoet gekomen aan het bezwaar van de Raad van State tegen de eerste versie.

Kan de staatssecretaris zijn mening geven op de stelling dat artikel 70c lid 1 onderdeel b kan vervallen gezien het feit dat deze bepaling materieel terugwerkende kracht heeft. Zo niet, verzoeken de leden van de VVD-fractie de staatssecretaris een nadere toelichting op dit artikel te geven. Immers, het kan naar het oordeel van de leden van de VVD-fractie niet de bedoeling zijn dat een inbreng in een vennootschap welke ver voor de indiening van het wetsvoorstel plaatsvond, een handeling is die wordt genegeerd.

Artikel II, onderdeel A

De leden van de VVD-fractie vragen zich af of er in de Wet op de Vermogensbelasting een beperkter aanmerkelijk belangbegrip wordt gehanteerd, dan in de Wet Inkomstenbelasting. Is dit verschil beoogd en zo ja, wat is hier de reden voor.

Artikel III, onderdeel b, artikel 13b, Wet Vpb 1969

De wijziging van dit artikel valt buiten het huidige wetsvoorstel. Noch in de aanhef, noch in de considerans wordt opgemerkt dat het gewenst is de Wet op de vennootschapsbelasting 1969 te wijzigen. Zoals blijkt uit de opmerkingen van de Raad van State bevat de bepaling overkill, zo stelt de CDA-fractie.

Artikel IV Wet op de Invordering 1990

De leden van de VVD-fractie vragen de staatssecretaris aan te geven aan welke materiële voorwaarden de staatssecretaris denkt met betrekking tot de betalingsregeling die hij voorstelt bij emigratie.

Atrikel VI

Voorgesteld wordt art. 4-1 Wet Dividendbelasting 1965 te laten vervallen. Zou dan ook niet de verwijzing naar die bepaling in art. 47b, eerste lid, Wet IB 1964 moeten worden geschrapt, zo vraagt de CDA-fractie.

Artikel VIII

De CDA-fractie vraagt of de staatssecretaris kan meedelen wat de inhoud zal zijn van de aangekondigde ministeriële regeling, waarbij de hoogte van de zakelijke arbeidsbeloning wordt vastgesteld? Wordt de mogelijkheid om te komen tot een normsalaris niet onderschat? Voor de sociale verzekering wordt een directeur-groot aandeelhouder (meer dan 50%) niet als werknemer aangemerkt. Voor de loonbelasting wordt dit standpunt niet gevolgd. Brengt de uitspraak van het EG-Hof van Justitie dd. 27 juli 1996 in de Asscher-zaak hierin nog wijziging?

Krachtens dit artikel wordt aan de minister de mogelijkheid geboden om bij een ab-houder die persoonlijk arbeid verricht ten behoeve van de vennootschap waarin hij een ab heeft, de verhouding van deze ab-houder met de vennootschap aan te merken als fictieve dienstbetrekking. Het CDA gaat ervan uit dat wanneer van deze bevoegdheid gebruik wordt gemaakt dit van geval tot geval aan de betrokkenen zal worden medegedeeld. Mag er tevens van worden uitgegaan dat deze aanwijzing niet met terugwerkende kracht zal plaatsvinden? Indien op grond van dit artikel, in samenhang met artikel 10, aan de ab-houder een fictief salaris wordt toegerekend wordt dan wanneer, eventueel na een procedure, komt vast te staan wat de uiteindelijke hoogte van het fictieve salaris is, bij daadwerkelijke uitkering van dit salaris dit niet opnieuw in de belastingheffing betrokken?

Artikel XI

De leden van de VVD-fractie vragen de staatssecretaris te reageren op de suggestie van de NOB waarin zij stellen dat na statusverlies ook overige meerwaarden, zoals stille reserves in onroerende zaken, dienen te vallen onder het voorgestelde overgangstarief.

De voorzitter van de commissie,
Ybema

De griffier van de commissie,
Van Overbeeke